

De Bijlmer Monitor 2000

Amsterdam, 27 juni 2001

Oberon Nauta
Hette Tulner
Paul van Soomeren

Met medewerking van:
Het Amsterdamse Bureau voor Onderzoek en Statistiek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	De vernieuwing van de Bijlmermeer	5
1.2	Bijlmermonitor	5
1.3	Bronnen	7
1.4	Gebiedsafbakening	9
1.5	Terminologie	9
1.6	Leeswijzer	10
2	De vernieuwingsoperatie 2000	11
2.1	De vernieuwing van de Bijlmermeer in 2000	11
3	Context	15
3.1	Woningen	15
3.2	Bevolking	16
3.3	Conclusies	20
4	Doorstroom inwoners en imago	21
4.1	Stand van zaken en hoofddoel	21
4.2	Woonduur en vertrek	22
4.3	Instroom	25
4.4	Imago	25
4.5	Conclusies doorstroom inwoners en imago	27
5	Leefbaarheid	29
5.1	Oordeel van bewoners	29
5.2	Woning en woonomgeving	32
5.3	Veiligheid	40
5.4	Conclusies Leefbaarheid	51
6	Economie en werk	55
6.1	Subdoel werk	55
6.2	Conclusies werk en inkomen	59
7	Jeugd	61
7.1	Onderwijs	61
7.2	Veiligheid	65
7.3	Conclusies Jeugd	67
8	Empowerment	69
8.1	Onderwijs	69
8.2	Werk	70
8.3	Sociale banden en organisatie	70
8.4	Conclusies empowerment	71
9	Nieuw Amsterdam	73
9.1	Klanttevredenheid Bij Nieuw Amsterdam	73
9.2	Exploitatie	77
9.3	Conclusies Nieuw Amsterdam	83
10	Conclusies	85
10.1	Samenvatting conclusies in hoofdlijnen	85
10.2	De ontwikkelingen in detail	88

10.3	Bevolking	90
10.4	Ontwikkelingen rond de vernieuwingsthema's in de Bijlmermeer	91
10.5	Voortgang vernieuwingsthema's Woningstichting Nieuw Amsterdam	98
Bijlage 1	Categorieën onderzoek	103
Bijlage 2	Onderzoeksverantwoording bewonersenquête	105
Bijlage 3	Tabellen	109

1 Inleiding

1.1 De vernieuwing van de Bijlmermeer

De vernieuwing van de Bijlmermeer, die loopt van 1992 tot 2007, kent een aantal ambitieuze doelstellingen. Bij de start van de vernieuwingsoperatie in 1992 (eerste saneringsaanvraag) zijn 3 hoofddoelen geformuleerd:

- 1 verbeteren van de woningmarktpositie van de Bijlmermeer (ruimtelijke vernieuwing);
- 2 verhogen van de arbeidsparticipatie van de bevolking (sociaal-economische vernieuwing);
- 3 versterking van het stedelijk leven in de Bijlmermeer door meer bedrijvigheid en culturele voorzieningen (leefbaarheid en vernieuwing beheer).

Bij de tweede saneringsaanvraag (juli 1995) is het doel van de ruimtelijke vernieuwing nader gepreciseerd door middel van de volgende subdoelen:

- A. een grotere tevredenheid van bewoners over het wonen in de hoogbouw;
- B. een hogere waardering voor de wijk blijkend uit een langere woonduur;
- C. meer mensen die in de Bijlmermeer willen wonen.

In de loop van 1995 werden in diverse andere stukken (Speerpunt Bijlmermeer, Urban en Convenant) ook op de terreinen werk, onderwijs, veiligheid en leef/woonomgeving subdoelen vastgelegd.

In 1999 heeft het stadsdeel Zuidoost een voorstel gedaan voor een aanpak van het hele stadsdeel in het kader van het Grote Steden Beleid (GSB). In dit voorstel zijn vijf clusters geformuleerd waarin het stadsdeel wil investeren.

De clusters zijn:

- Leefbaarheid
- Jeugd +
- Economie en Werk
- Empowerment

De Bijlmermonitor is aangepast aan deze indeling. Het betreft dit jaar nog slechts een wijziging van de hoofdstukindeling. Bezien kan worden of een aanpassing van de inhoud en van de indeling van de thema- en subdoelen voor de volgende editie van Bijlmermonitor gewenst is.

1.2 Bijlmermonitor

In de genoemde stukken die aan de basis van de vernieuwingsoperatie lagen, werd tevens vastgelegd dat de vernieuwingsoperatie gevolgd moet worden via een monitor: de Bijlmermeer Vernieuwing Monitor of Bijlmermonitor.

Eind 1995 / begin 1996 werd voor deze monitor een Programma van Eisen ontwikkeld. In dat stuk werden de doelen, subdoelen en ijkpunten die in de diverse nota's genoemd worden logisch gerangschikt en in meetbare termen omgezet. Zo werden twee hoofddoelen en diverse subdoelen geformuleerd.

De hoofddoelen zijn de volgende:

- ❶ **De Bijlmermeer is in 2006 een wijk waar het woon- en leefklimaat even goed is als in de gemiddelde Amsterdamse wijk.**
- ❷ **Woningstichting Nieuw Amsterdam heeft na afronding van de sanerings- en vernieuwingsoperatie (= 2006) het exploitatietekort tot nul terug.**

Daarna volgde een periode van bijslijpen, uitbreiden en proefdraaien. Zo kreeg de sociaal economische vernieuwing (werk en onderwijs) meer gewicht in de monitor en werd op basis van een eerste bewoners(proef)onderzoek (najaar 1996) uiteindelijk gekozen voor een veel intensievere vorm van bewoners enquêtering (duurder maar voor wat betreft de representativiteit beter).

De jaarlijkse evaluatie van het vernieuwingsproces wordt uitgevoerd door een extern onderzoeks- en adviesbureau; Van Dijk, Van Soomeren en Partners b.v. te Amsterdam in samenwerking met het Amsterdamse Bureau voor Onderzoek en Statistiek.

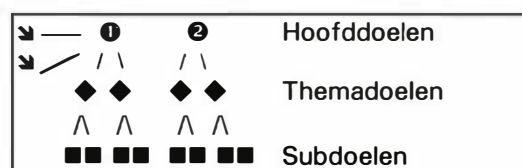
Er wordt elk jaar een Bijlmermonitor uitgebracht waarbij telkens dezelfde indicatoren gemeten en afgezet worden tegen een meetlat (in dit geval de doelen die vastgelegd zijn in het Programma van Eisen Bijlmermonitor). De jaarlijkse monitor rapportages hebben als doel de vinger aan de pols te houden en zo nodig te waarschuwen zodat het beleid bijgesteld kan worden.

De periode waarover deze 'monitoring' plaatsvindt, beslaat tien jaar, namelijk de jaren 1996-2006. De monitor van 1996 is echter uiteindelijk gecombineerd met die van 1997. Overigens wordt in de rapportages wel zoveel mogelijk getracht gegevens vanaf 1994 te verzamelen, zodat over een langere periode 'gemonitord' kan worden.

- De monitoring vindt plaats aan de hand van een tweevoudige vergelijking: De Bijlmermeer-resultaten van het lopende jaar worden vergeleken met die van vorige jaren. Dit levert een beeld op van de *ontwikkeling* in de Bijlmermeer van de gemeten aspecten.
- De ontwikkeling van de Bijlmer wordt vergeleken met de ontwikkeling van geheel Amsterdam op de betreffende aspecten. Zo vindt een *toetsing* plaats van de ontwikkelingen in de Bijlmermeer aan die in overig Amsterdam: een toename van de veiligheidsgevoelens in de Bijlmermeer met 10% wordt minder indrukwekkend als de veiligheidsgevoelens in overig Amsterdam met 20% toegenomen zijn. De ontwikkeling van de Bijlmermeer wordt met dit type vergelijking dus in een referentiekader geplaatst.

De gepresenteerde gegevens worden daarbij steeds afgezet tegen de doelen zoals die in de oorspronkelijke stukken en nota's te vinden zijn.

De structuur van doelstellingen voor de vernieuwingsoperatie is eind 1999 verbeterd. De doelen hebben nu de volgende structuur:

Er is voor gekozen om alle doelen die direct betrekking hebben op de bedrijfsvoering van Nieuw Amsterdam te rangschikken onder het tweede hoofddoel, dat ook betrekking heeft op Nieuw Amsterdam. Hiertoe zijn twee nieuwe vernieuwingsthema's onderscheiden.

Voor elk thema is een themadoel geformuleerd. Dit themadoel wordt gemonitord door middel van de subdoelen die onder een themadoel zijn geschaard. Subdoelen kunnen overigens ook direct aan een hoofddoel zijn gekoppeld.

In de formulering van de doelen is de vergelijking met de hele stad consequenter aangebracht. Bovendien is de formulering van het doel in verhouding tot de hele stad veranderd van het 'gelijk zijn' naar 'beter of gelijk zijn'. Dit betekent dat als bijvoorbeeld de slaagpercentages in de Bijlmer hoger liggen dan in de hele stad, het niet de bedoeling is dat de slaagpercentages in de Bijlmer moeten dalen tot het stedelijk gemiddelde.

Ten slotte is ervoor gekozen om doelen die niet gemeten kunnen worden ofwel aan te passen om ze wel meetbaar te maken of als dit niet mogelijk is ze uit de monitor te verwijderen.

De doelenstructuur is niet aangepast aan de nieuwe GSB-indeling. Gevolg hiervan is de thema-indeling niet overeenkomt met de hoofdstukindeling. Daarom worden niet altijd alle subdoelen en themadoelen in hetzelfde hoofdstuk gepresenteerd.

1.3 Bronnen

In de monitor wordt gebruik gemaakt van twee fundamenteel verschillende typen gegevens.

- 1 Statistische standaardgegevens die betrekking hebben op populaties (bijvoorbeeld alle Bijlmermeerbewoners, alle werkenden e.d.).
- 2 Enquêtegegevens waarbij een steekproef uit de populatie ondervraagd is. We spreken hier gemakshalve veelal over 'bewoners/-of bevolkingsonderzoek'.

Voor de Bijlmermonitor is een flink aantal bronnen gebruikt. Onderstaand een opsomming ervan:

- bewonersenquête die in het kader van onderhavige monitor jaarlijks wordt gehouden in de Bijlmermeer;
- stedelijke leefbaarheidsmonitor Amsterdam 1997, 1998 en 1999;
- statistieken van O + S;
- 4e kwartaalrapportages 1994-1999 van Nieuw Amsterdam;
- kwartaalrapportages Woonruimteverdeling Amsterdam van de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties;
- Databank Complexgegevens Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties;
- de pers;
- aangifte-, aanrijdings- en verdachtencijfers van regiopolitie Amsterdam Amstelland afdeling Onderzoek en Statistiek;
- leerplichtambtenaar van het stadsdeel Zuidoost;
- onderwijsinspectie;
- Open Schoolgemeenschap Bijlmer;
- L.A.S. leerling administratiesysteem;
- arbeidsvoorziening Zuidelijk Noord-Holland;
- Kengetallen 1992-1996 en 1993-1997 Amsterdamse volkshuisvestingsinstellingen van de Stedelijke Woningdienst.

De verscheidenheid aan gegevens die in de Bijlmermonitor worden gebruikt heeft tot gevolg dat niet alle gegevens even recent zijn. Enkele bronnen laten het niet toe om in de eerste kwartalen van het jaar reeds cijfers over het voorgaande jaar te verzamelen.

Binnen de Bijlmermeer is nog het verschil van belang tussen gegevens die betrekking hebben op de *hele* Bijlmermeer en gegevens die betrekking hebben op het woningen-/bewonersbestand van de corporatie Nieuw Amsterdam¹.

Ondanks het feit dat deze corporatie het merendeel van de woningen in de Bijlmermeer verhuurt (en dus veel Bijlmermeerbewoners als huurder heeft) zijn gegevens van Nieuw Amsterdam niet identiek aan gegevens over de Bijlmermeer. Verder levert de afbakening van het vernieuwingsgebied Bijlmermeer soms moeilijkheden op: dit is een gebied dat nergens als registratie-eenheid gehanteerd wordt. Het is niet in alle gevallen mogelijk dit gebied te selecteren of is het pas mogelijk na een flinke tijdsinvestering. Door de benodigde bewerkingen van gegevensbestanden was het ook niet altijd meer mogelijk om gegevens vanaf 1994 te genereren.

In de rapportage zijn daarom enkele lege plekken te zien: een enkele keer ontbreekt de informatie van 2000 of juist van de eerste jaren.

In de Bijlmermonitor worden cijfers van een enquête, die speciaal voor de monitor jaarlijks wordt gehouden, vergeleken met de leefbaarheidsmonitor Amsterdam. De bewonersenquête voor de Bijlmermeer is daarom ontworpen naar analogie van deze leefbaarheidsmonitor om zo een goede vergelijking mogelijk te maken. Zowel de wijze van afname van de enquête als de meeste van de vragen zijn gelijk.

Bij veel enquêtes blijkt dat leden van veel etnische minderheden minder vaak meewerken aan schriftelijke en telefonische enquêtes dan autochtonen. Om deze reden wordt een deel van de interviews face-to-face afgenomen; allochtonen worden gericht in de buurt opgezocht voor afname van de interviews. Aangezien in de Bijlmermeer meer allochtonen wonen dan de rest van Amsterdam, bleek het nodig in de Bijlmermeer een groter deel van de enquêtes face-to-face af te nemen dan bij de Amsterdamse leefbaarheidsmonitor.

In 1998 is de leefbaarheidsmonitor Amsterdam op een iets andere wijze afgenomen dan in 1997 en 1999. In 1997 en 1999 heeft het Amsterdamse bureau voor Onderzoek en Statistiek (O + S) de leefbaarheidsmonitor afgenomen met een van te voren vastgesteld percentage face-to-face interviews. In 1998 heeft niet O + S maar Bureau Onderzoek Op Maat (BOOM) de leefbaarheidsenquête van Amsterdam uitgevoerd. Bij deze BOOM-versie is geen enkel face-to-face interview gehouden (de bewonersenquête in de Bijlmermeer is wel op dezelfde wijze als elk jaar uitgevoerd). Het is niet duidelijk welke effecten de afwijkende wijze van enquêteafname heeft op de uitkomsten. Bij zeer grote verschillen in de cijfers van Amsterdam 1998 met Amsterdam 1997 en 1999 moet er rekening meer gehouden worden dat deze verschillen te wijten zijn aan de afwijkende wijze van afname.

Dit jaar was bij het verschijnen van de Bijlmermonitor nog geen stedelijke leefbaarheidsmonitor gehouden, zodat de cijfers die de Bijlmerenquête opleverden voor het stadsvergelijk met cijfers van het voorgaande jaar vergeleken moeten worden. Ontwikkelingen die zich in 2000 op het niveau van Amsterdam hebben voorgedaan kunnen vooralsnog niet worden meegenomen in het onderzoek. Omdat bij veel van de (sub)doelstellingen het stads-gemiddelde als einddoel is geformuleerd kan dat problematisch zijn. Een daling van bijvoorbeeld de waardering van de Bijlmerbewoner voor zijn buurt is pas dan een verslechtering van de situatie wanneer er zich in de stad geen

Noot 1 In 1998 is Nieuw Amsterdam met Patrimonium intensief gaan samenwerken. Het is echter de bedoeling om de exploitatiegegevens van Nieuw Amsterdam apart te blijven registreren, zodat de evaluatie niet in gevaar komt.

vergelijkbare daling heeft voorgedaan. In dit licht moeten een aantal van de resultaten gezien worden.

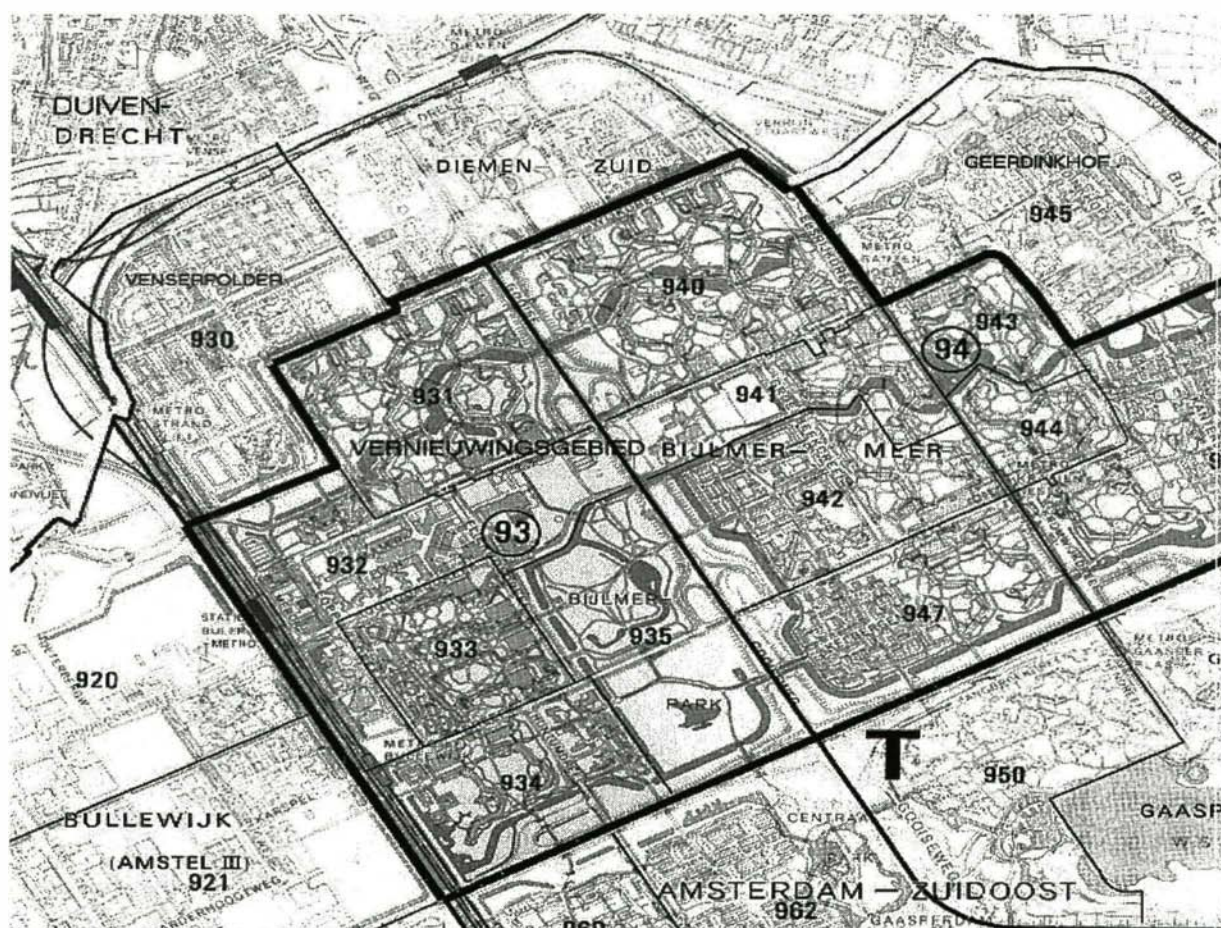
1.4 Gebiedsafbakening

In deze monitor omvat de Bijlmermeer de subbuurten 931 tot en met 935, 940 tot en met 944, 946 en 947. Dat wil zeggen ruwweg het gebied begrensd door Daalwijkdreef en de Gaasperdammerweg (A9) aan de noord-respectievelijk zuidzijde, door de metrolijn Gein en de Foppingadreef aan de westzijde en door de Provinciale weg aan de oostzijde.

De Venserpolder (buurtcombinatie 930) en Geerdinkhof, Groenhoven, Gouden Leeuw en Garskamp (buurtcombinatie 945) horen *niet* tot het actiegebied.

Op de plattegrond in afbeelding 1.1 is aangegeven welk gebied als vernieuwingsgebied wordt aangemerkt.

Afbeelding 1.1 Plattegrond Bijlmermeer met buurtgrenzen (donker gebied binnen dikke lijnen is het vernieuwingsgebied)

1.5 Terminologie

Kortheidshalve wordt het afgebakende gebied in deze rapportage aangeduid als Bijlmermeer, of de Bijlmer. De 'rest van Amsterdam' is Amsterdam *zonder het vernieuwingsgebied Bijlmermeer*.

1.6 Leeswijzer

Deze rapportage is als volgt ingedeeld:

- In hoofdstuk 2 wordt een korte schets gegeven van wat er aan vernieuwingsprojecten loopt in de Bijlmermeer.
- In hoofdstuk 3 vindt u gegevens over de context waarin de vernieuwing van de Bijlmermeer zich afspeelt: zaken zoals aantallen inwoners, woningen en dergelijke.

Daarna volgen de eigenlijke drie monitorhoofdstukken waarbij de tweevoudige vergelijking (Bijlmer jaar na jaar + Bijlmer <--> Amsterdam) wordt afgezet tegen de gestelde doelen. Zoals werd aangegeven in de inleiding zijn er echter voor Amsterdam geen cijfers over 2000 van de leefbaarheidsmonitor beschikbaar waardoor in een aantal gevallen volstaan wordt met verwijzingen voor de stad naar cijfers van 1999.

De indeling is sinds vorig jaar aangepast aan het nieuwe GSB-beleid van het stadsdeel. Voor de GSB-hoofdstukken is nog wel een 'oud' hoofdstuk gehandhaafd:

- In hoofdstuk 4 wordt het migratie in en uit de Bijlmermeer besproken, evenals het imago dat de buurt geniet.

Hoofdstukken 5 tot en met 7 zijn ingedeeld volgens het GSB-stramien:

- In hoofdstuk 5 komt de Leefbaarheid aan de orde.
- In hoofdstuk 6 wordt economie en werk behandeld.
- Hoofdstuk 7 gaat over de Bijlmerjeugd.
- Het laatste GSB-cluster, empowerment, wordt in hoofdstuk 8 kort besproken. De meeste gegevens die op dit thema betrekking hebben, hebben een logischere plek in de hoofdstukken over economie en werk en jeugd. Daar zal in dit hoofdstuk daarom kort op teruggekomen worden. Ook worden er extra gegevens gepresenteerd om dit cluster meer inhoud te geven.
- Alle gegevens over de bedrijfsvoering van de Nieuw Amsterdam, alsmede de klanttevredenheid van haar huurders zijn te vinden in hoofdstuk 9.
- In hoofdstuk 10 worden ten slotte de conclusies ten aanzien van het bereiken van alle doelstellingen gepresenteerd.

2 De vernieuwingsoperatie 2000

2.1 De vernieuwing van de Bijlmermeer in 2000

Naast de lopende projecten in de actiegebieden Ganzenhoef, Amsterdamse Poort en Kraaiennest, ging in 2000 veel aandacht uit naar de besluitvorming over het nieuwe ruimtelijke vernieuwingsprogramma 2000-2007. Ook voor de sociaal-economische vernieuwing en de vernieuwing van het beheer was 2000 het jaar van een hernieuwde start.

Een nieuw programma

In juli 2000 besloten stadsdeel Zuidoost, gemeente Amsterdam, Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting en de woningstichtingen Patrimonium/Nieuw Amsterdam en Zomers Buiten tot een nieuw vernieuwingsprogramma voor de periode 2000-2007. Het nieuwe programma voorziet in meer sloop van hoogbouwflats, een hoger niveau van flatrenovatie en meer aandacht voor de verbetering van het beheer.

Het nieuwe vernieuwingsprogramma heeft betrekking op de nog niet vernieuwde delen van de Bijlmermeer: de D-buurt + Frissenstein-Noord, de E-buurt, de zuidelijke K-buurt en het gebied Hakfort/Huigenbos. Het programma behelst onder meer de extra sloop van 2.100 tot 4.300 hoogbouwappartementen, bovenop de aantallen die eerder, in 1992 en 1995, zijn afgesproken. In totaal zullen 4.900 tot 7.100 van de 12.500 oorspronkelijke hoogbouwappartementen in de Bijlmermeer worden gesloopt. Voor extra sloop is gekozen, omdat de galerijflats in de Bijlmermeer nog steeds een zeer slechte positie hebben op de woningmarkt. Ook voorziet het nieuwe programma in meer beschikbaar budget voor de renovatie van flats. Dit extra budget kan worden ingezet voor ingrijpende aanpak van de onderste twee lagen van flats (de plinten en de binnenstraten), en voor het aanbrengen van meer variatie in het uiterlijk van de flats. Voor het onrendabele deel van het nieuwe programma is f 203 miljoen ter beschikking gesteld.

Het Finale Plan van Aanpak

Na vaststelling van het nieuwe programma werd begonnen met de productie van het Finale Plan van Aanpak voor de Bijlmermeer. Dit plan heeft betrekking op de al genoemde nog niet vernieuwde gebieden in de Bijlmer: D-buurt + Frissenstein-Noord, E-buurt, zuidelijke K-buurt en het gebied Hakfort/Huigenbos. In november 2000 is de projectgroep voor het Finale Plan van Aanpak begonnen met het voorbereiden van ruimtelijke scenario's voor de nieuwe gebieden. Deze scenario's moeten inzicht geven in de ruimtelijke consequenties van bepaalde keuzes, bijvoorbeeld over het aantal terug te bouwen woningen na sloop. In de loop van 2001 zullen zich de contouren gaan aftekenen van het Finale Plan van Aanpak.

Beheer

In 2000 heeft de vernieuwing van het beheer organisatorisch, financieel en inhoudelijk een nieuwe start gemaakt op basis van het rapport 'Schoon, Heel en Veilig'. Medio 2000 is een extra budget van f 65 miljoen beschikbaar gesteld door de gemeente Amsterdam en het Centraal Fonds Volkshuisvesting. Dit zal worden ingezet voor diverse projecten, die moeten leiden tot een schonere, mooiere en veilige wijk. Daarnaast zal het regulier beheer verbeterd moeten worden. Dit is mogelijk door organisatieveranderingen, betere

samenwerking tussen beheerders, een betere controle en handhaving en het er beter bij betrekken van bewoners. Na 2005 moet het beheer weer uit het reguliere budget kunnen worden gefinancierd.

In 2000 is in het kader van 'Schoon, Heel en Veilig' aandacht gegeven aan de invoering van een verbeterd huisvuil inzamelsysteem, het intensiever schoonmaken van de Bijlmermeer, het uitbreiden van de milieupolitie en toezichthouders en het nemen van fysieke maatregelen tegen de verloedering en onveiligheid in en rondom de flats.

Sociaal-economische vernieuwing

De sociaal-economische vernieuwing van de Bijlmermeer heeft lang in het teken gestaan van het Europese URBAN-programma. In de periode van 1995 tot en met 1999 zijn 73 grote en kleine projecten in de Bijlmermeer geïnitieerd met een investeringsvolume van in totaal f 158 miljoen. Deze projecten leveren een bijdrage aan de werkgelegenheid, empowerment en educatie. Voor de Urban-projecten was 2000 het afrondingsjaar van het afronden. Enkele grote projecten zijn nog in uitvoering, zoals de bouw van een bedrijfsverzamelgebouw aan de Daalwijkdreef, de nieuwbouw van een regionaal opleidingscentrum aan de Burgemeester Stramanweg, de realisatie van een cultureel en educatief centrum in Ganzenhoef en de aanstaande oplevering van het CREA-gebouw in de K-buurt.

Voor de jaren 2000-2003 vormt het Grotestedenbeleid Zuid-Oost het kader voor de sociaal-economische vernieuwing. De sociaal-economische vernieuwing in Zuidoost vergt voor de komende periode f 190 miljoen voor de vier pijlers jeugd, leefbaarheid, economie & werk en empowerment. In overleg met de gemeente Amsterdam wordt bekeken welke van de ruim 100 ingediende projecten uit het GSB-plan met prioriteit gefinancierd en uitgevoerd kunnen worden. Bureau SEV van stadsdeel Zuidoost draagt zorg voor het programmamanagement van het Grotestedenbeleid en de nog lopende URBAN-projecten.

Actiegebied Amsterdamse Poort

Op 21 juni 2000 werd de eerste paal geslagen van het eerste bouwproject in het Marktplaatsgebied. In dit project komen kantoren en winkels. De Belastingdienst Amsterdam en de Sociale Dienst Amsterdam zullen de nieuwe gebruikers worden van de kantoren. In de nieuwe winkels komen onder andere zaken uit het te slopen winkelcentrum Fazantenhof en een grote supermarkt.

Het voormalige winkelcentrum Fazantenhof wordt in fasen gesloopt. Naar verwachting zal in het voorjaar 2001 de ruimte leeg opgeleverd worden. Het maaiveldontwerp voor F-eiland Noord is in maart 2000 door de stadsdeelraad Zuidoost vastgesteld. Op 16 november 2000 werd de eerste paal geslagen van de eerste nieuwbouwwijk Futura in de F-buurt. De oplevering van de eerste woningen zal eind 2001 plaatsvinden. In flatgebouw Florijn Zuid is gestart met de inpandige renovatie. De stadsdeelraad heeft in het najaar van 1999 het stedenbouwkundig programma van eisen voor het gebied F-Midden vastgesteld. De flatrenovatie van de flat Hofgeest is gereedgekomen. De uitvoering van de herinrichting van het maaiveld is in 2000 van start gegaan; de oplevering zal begin 2001 plaatsvinden. In juni 2000 werd de gedeeltelijk gesloopte en gerenoveerde parkeergarage Hofgeest opgeleverd. In 2000 is gestart met de reconstructie van de parkeergarage van Haag en Veld; de oplevering is medio 2001.

Actiegebied Ganzenhoef

In 2000 zijn rond het winkelcentrum Ganzenhoef eindelijk de resultaten van jarenlange arbeid en overleg voor de buitenwereld zichtbaar geworden. In mei is de eerste paal geslagen voor de bouw van een kantoortoren en het nieuwe winkelcentrum, waarboven 102 koopwoningen en 30 sociale huurwoningen gerealiseerd worden. Voor praktisch alle winkel- en bedrijfsruimten op de begane grond zijn al huurders gevonden, die voor een belangrijk deel afkomstig zijn uit het huidige winkelcentrum. Intussen is ook de bouw gestart van het nieuwbouwblok ter hoogte van de flat Groeneveen, aan de verlaagde Bijlmerdreef: 1.000 m² bedrijfsruimte, een kantoortoren, 29 koopwoningen en 13 sociale huurwoningen.

Ook aan de oostzijde van de metrobaan is begonnen met de bouw van een vernieuwingsproject. Na de sloop van de parkeergarage Grubbehoef is ruimte ontstaan een aanzienlijk URBAN-project: het Cultureel & Educatief Centrum. Volgens planning zal dit Centrum rond de zomer van 2002 volledig in gebruik kunnen worden genomen.

Een beetje in de luwte van het actiegebied Ganzenhoef is er in 2000 gewerkt aan de bouw van een bedrijfsverzamelgebouw op de hoek van de Gooiseweg en de Daalwijkdreef. Het gebouw zal in het najaar van 2001 klaar zijn voor gebruik. Vlakbij dit gebouw zal het komend jaar de stichting Koryo de deuren openen van een splinternieuw sportcomplex. Met het inmettelen van vlaggentegels door kinderen uit Gerenstein en omgeving is het jeugdparticipatietraject voor de sport- en spelbaan afgerond.

In 2000 is het concept-Plan van Aanpak Grunder/Grubbehoef opgesteld. Hieraan ging een intensief proces van bewonersparticipatie aan vooraf, waarbij zowel de bewoners van de flats Grunder en Grubbehoef als de bewoners van de omliggende wijken Geerdinkhof, Gouden Leeuw en Groenhoven bij zijn betrokken. Het concept-Plan van Aanpak stelt voor om Grunder in zijn geheel te slopen. Voor Grubbehoef wordt voorgesteld een deel te slopen, een deel te herpositioneren en een deel te verkopen na verbetering. Verder wordt voorgesteld de weg die langs het gebied loopt te verlagen, en deze om te vormen tot een aan weerszijden bebouwde stadsstraat. Het Plan van Aanpak wordt in 2001 door de stadsdeelraad behandeld.

Actiegebied Kraaiennest

De bouw van het zogenaamde CREA-gebouw in de kom van de Karspeldreef en de Kromwijkdreef is eind 2000 bijna voltooid. Het CREA-gebouw zal onderdak bieden aan onder andere ateliers met een galerie, Radio Zuidoost (RAZO) en een kringloopwinkel. Ook de bouw van een nieuw onderkomen van Veilig Beheer Kraaiennest (VBK) op de kop van de flat Kruitberg is eind 2000 vergesloofd. Verder heeft de aanleg van het sport- en spelcomplex tussen Kruitberg en Kleiburg eind 2000 zijn contouren gekregen. Buurtbewoners kunnen straks tennissen, hardlopen, skaten, fitnessen, kogelstoten en hoogspringen.

In 2000 is begonnen met het bouwrijp maken van het terrein voor de eerste nieuwe woningen in het actiegebied Kraaiennest, op de plek van de gesloopte flat Koningshoef. Hier komen straks zo'n 270 woningen. Een belangrijk onderdeel van het bouwrijp maken is het verlagen van de 's-Gravendijkdreef. Eind 2000 was deze operatie al duidelijk zichtbaar.

Verder is 2000 voor Kraaiennest een jaar geweest van heroverweging van plannen voor ruimtelijke vernieuwing. Dit geldt onder andere voor het zuidelijk gedeelte van de K-buurt met de honingraatflats Kralenbeek, Kempering, Klieverink en Kouwenoord. Het plan van aanpak voor de K-buurt uit 1996 voorzag in de sloop van grote delen van deze flats. De bewoners van deze delen zijn reeds geherhuisvest. De plannen voor de zuidelijke K-buurt zullen in

2001 worden heroverwogen. De nieuwe plannen zullen onderdeel uitmaken van het Finale Plan van aanpak voor de Bijlmermeer (zie hoofdstuk 1). Ook voor K-midden, het centrum van de K-buurt, is sprake geweest van heroverweging. In het herziene Plan van Aanpak krijgt de verlaagde Karspeldreef de vorm van een boulevard waarlangs woningen, maatschappelijke voorzieningen en bedrijven komen. Het bestaande winkelcentrum Kraaiennest wordt gesloopt. Ter hoogte van het metrostation komt een plein voor onder andere de markt, de moskee, het buurthuis en de nieuwe winkels. In december 2000 heeft de stadsdeelraad het nieuwe plan vastgesteld.

3 Context

In dit hoofdstuk wordt een aantal kenmerken vermeld van de omgeving waarin de vernieuwing zich afspeelt. Het gaat met name om informatie over de bevolking en de woningen.

3.1 Woningen

Tabel 3.1.1 Aantal woningen Bijlmermeer (per 31-12)

	Nieuw Amsterdam		particulier eigen bezit		overige woningbezitters		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
1994	12.717	72	75	0	4.946	28	17.738	100
1995	12.759	74	75	0	4.487	26	17.321	100
1996	12.113	70	83	0	5.142	30	17.338	100
1997	11.961	69	141	1	5.327	31	17.429	100
1998	10.689	61	289	2	6.407	37	17.385	100
1999	9.179	53	344	2	7.798	45	17.321	100
2000	9.648	56	580	3	6.991	40	17.219	100

bron: O + S en Nieuw Amsterdam.

- Het aantal woningen van Nieuw Amsterdam is sinds 1994 geleidelijk afgenomen door de sloop en verkoop van huurwoningen. De laatste drie jaar is het aantal woningen in particulier bezit sterk gestegen. In de cijfers van het vernieuwingsgebied zijn echter nog niet alle bezitsoverdrachten opgenomen. De 3% particulier bezit is daarom waarschijnlijk een onderschatting van de werkelijke eigendomsverhoudingen.

Afbeelding 3.1.2 Kernvoorraad plus (aantal en percentage van alle woningen)

	absoluut	% v/d woningen
Bijlmermeer 2000	13.229	88

bron: Amsterdamse federatie woningcorporaties

- Van de totale woningvoorraad in het vernieuwingsgebied behoort bijna 90% tot de zogenaamde kernvoorraad plus. Relatief ruim en goedkoop wonen is in vernieuwingsgebied dus heel goed mogelijk

3.2 Bevolking

Tabel 3.2.1 Ontwikkeling van het aantal inwoners in vergelijking met rest van Amsterdam (per 1 januari)

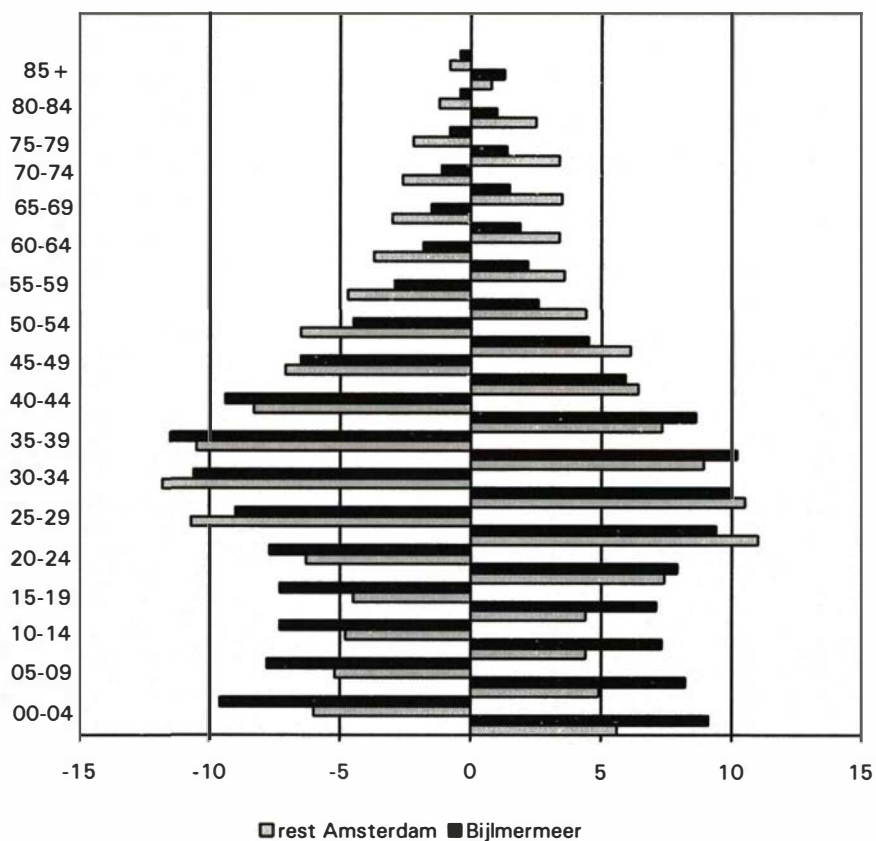
	Bijlmermeer		rest Amsterdam	
	absoluut	index	absoluut	index
1994	41.720	100,0	681.067	100,0
1995	39.778	95,0	681.159	100,0
1996	38.030	91,0	678.578	100,0
1997	37.847	91,0	675.249	99,0
1998	37.764	90,5	680.411	99,9
1999	37.479	89,8	689.616	101,3
2000	37.467	89,8	693.822	101,8

bron: O + S.

- Sinds 1994 was er sprake van een daling van het aantal inwoners van de Bijlmermeer. Aan deze daling lijkt in 2000 een einde gekomen waardoor het aantal inwoners in het vernieuwingsgebied zich stabiliseert rond de 37.500. Het aantal inwoners van de rest van Amsterdam is daarentegen toegenomen en heeft het aantal van 1994 met bijna 2% overstegen.

Een belangrijk bevolkingsgegeven is de leeftijdsopbouw in de wijk.

Afbeelding 3.2.1 Leeftijdsopbouw bevolking Bijlmermeer en rest Amsterdam naar sekse (per 1-1-2000, percentage van de bevolking per sekse)

bron: O + S

- De leeftijdsopbouw in de Bijlmermeer is afwijkend van die in de rest van de stad. Er wonen relatief veel kinderen en jongeren en weinig ouderen.
- Uit nadere analyse blijkt dat dit verschil in leeftijdsopbouw tussen de Bijlmermeer en de rest van Amsterdam sinds 1994 voor zowel de mannen als de vrouwen iets kleiner is geworden.

In bijlage 3 zijn alle percentages en absolute aantallen bewoners vanaf 1994 weergegeven.

Een belangrijk kenmerk van de Bijlmermeer is de rijkdom aan etnische groepen in de wijk. In de onderstaande tabellen zijn de etnische samenstellingen weergegeven van de Bijlmermeer en van de rest van Amsterdam.

Tabel 3.2.2 Etniciteit in de Bijlmermeer (per 1-1, percentage)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Nederlands	21,0	19,9	19,7	19,0	18,6	17,9	17,7
Surinaams	33,9	35,1	35,7	36,1	36,1	35,8	36,1
Antilliaans (incl. Arubaans)	8,2	8,2	8,4	8,4	8,5	9,1	9,4
Turks	1,7	1,5	1,3	1,2	1,1	1,0	1,0
Marokkaans	2,1	2,0	1,8	1,7	1,7	1,8	1,7
Zuid-Europees	1,9	1,9	1,7	1,8	1,7	1,7	1,7
overige niet-geïndustrialiseerde landen	26,1	26,6	26,6	27,5	28,2	28,8	28,7
overige geïndustrialiseerde landen	5,1	4,8	4,6	4,4	4,1	3,9	3,7
totaal	100	100	100	100	100	100	100

bron: O + S.

Tabel 3.2.3 Etniciteit in rest Amsterdam (per 1-1, percentage)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Nederlands	60,9	60,3	59,7	59,5	58,6	57,6	56,7
Surinaams	7,9	8,1	8,2	8,3	8,3	8,4	8,3
Antilliaans (incl. Arubaans)	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2
Turks	4,4	4,5	4,5	4,5	4,6	4,7	4,8
Marokkaans	6,6	6,8	6,9	7,1	7,4	7,6	7,8
Zuid-Europees	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,4	2,4
overige niet-geïndustrialiseerde landen	6,7	7,0	7,3	7,5	7,9	8,4	8,9
overige geïndustrialiseerde landen	10,1	10,0	9,9	9,7	9,8	9,8	9,8
totaal	100	100	100	100	100	100	100

bron: O + S.

- Het aandeel van de 'Nederlanders' maar ook de Turken, Marokkanen, Zuid Europeanen en van de groep 'overige geïndustrialiseerde landen' in de Bijlmerbevolking is sinds 1994 geleidelijk gedaald ten gunste van de Surinaamse, Antilliaanse en overige niet geïndustrialiseerde gemeenschappen.
- Ook in de rest van Amsterdam is het percentage Nederlanders gedaald. Het percentage inwoners met de Marokkaanse nationaliteit en inwoners afkomstig uit niet geïndustrialiseerde landen vormen hier echter de etnische groepen met de grootste groei.
- De verschillen in bevolkingssamenstelling tussen het Bijlmer vernieuwingsgebied en de rest van Amsterdam is sinds 1994 geleidelijk iets toegenomen.

Het laatste aspect van de bevolkingssamenstelling dat in dit hoofdstuk aan de orde komt is de huishoudensamenstelling. Ook dit bepaald in belangrijke mate het karakter van de buurt.

Tabel 3.2.4 Huishouden samenstelling in de Bijlmermeer (per 1-1, percentage van het aantal woonadressen)

jaartal	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
(echt)paar zonder kinderen	8,6	8,3	7,3	6,7	6,3	6,2	6,1
(echt)paar met thuiswonend(e) kind(eren)	12,3	11,8	10,6	10,0	9,5	9,3	9,2
éénouder met thuiswonend(e) kind(eren)	13,8	15,6	17,2	18,7	19,4	19,2	18,9
alleenwonende	35,1	36,0	37,8	38,1	38,6	37,8	38,4
alleenstaande met éénoudergezin	5,7	5,8	6,2	6,3	6,2	6,7	6,9
twee alleenstaanden	10,8	10,6	10,8	10,7	10,2	10,5	10,3
drie of meer alleenstaanden	3,6	3,3	3,1	3,3	3,4	3,7	3,5
overig	10,1	8,6	7,0	6,4	6,5	6,6	6,6
totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100

bron: O + S.

Tabel 3.2.5 Huishoudensamenstelling in rest Amsterdam (per 1-1, percentage van de woonadressen)

jaartal	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
(echt)paar zonder kinderen	14	13	13	13	12	12	11
(echt)paar met thuiswonend(e) kind(eren)	12	12	12	12	12	11	11
éénouder met thuiswonend(e) kind(eren)	7	7	8	8	8	8	8
alleenwonende	46	47	47	47	47	47	47
alleenstaande met éénoudergezin	3	3	3	3	3	3	3
twee alleenstaanden	11	12	12	12	12	12	12
drie of meer alleenstaanden	3	2	2	2	2	2	2
overig	4	4	4	3	3	3	3
totaal	100	100	100	100	100	100	100

bron: O + S.

- Er zijn duidelijke verschillen in de huishoudensamenstellingen tussen de Bijlmermeer en de rest van Amsterdam. In de Bijlmermeer wonen minder echtparen (met of zonder kinderen) en alleenwonenden en meer éénoudergezinnen met inwonende kinderen.

- Deze geconstateerde verschillen tussen de Bijlmermeer en de rest van Amsterdam zijn sinds 1994 vooral groter geworden. Dit groeiende verschil komt ondermeer tot uitdrukking bij de huishoudens die gevormd worden door een alleenstaande met een éénoudergezin. In de Bijlmermeer is dit huishoudtype gegroeid tot bijna 7% van alle huishoudens terwijl in de rest van de stad dit huishoudtype stabiel op de 3% ligt. De verdeling van de huishoudtypen in de rest van Amsterdam is vrij constant waardoor het groeiende verschil tussen Bijlmermeer en de rest van de stad vooral aan verandering in het vernieuwingsgebied te wijten is.

3.3 Conclusies

- Het aantal woningen van Nieuw Amsterdam is na een jaarlijkse daling sinds 1994 in 2000 weer toegenomen. Het aantal woningen dat in particulier bezit van de bewoner zelf is, stijgt al enige jaren.
- Sinds 1994 zijn er 10% minder inwoners in het vernieuwingsgebied. De situatie lijkt nu echter gestabiliseerd rond een inwonertal van ca. 37.500. In de rest van Amsterdam is het aantal inwoners na 1997 weer gestegen tot 2% boven het niveau van 1994.
- In de Bijlmermeer wonen relatief veel kinderen en jongeren (tot 24 jaar) en weinig ouderen. Dit verschil is de laatste jaren verder toegenomen.
- In de Bijlmermeer heeft minder dan een vijfde van de bevolking een Nederlandse achtergrond. Er wonen in verhouding tot de rest van de stad veel Surinamers, Antillianen en mensen uit diverse niet-geïndustrialiseerde landen. Turken en Marokkanen wonen er relatief weinig. De verschillen tussen de Bijlmermeer en de rest van de stad zijn sinds 1994 iets toegenomen.
- Ook de verhouding tussen de verschillende typen huishoudens verschilt in de Bijlmermeer duidelijk van de situatie in de rest van de stad. In de Bijlmermeer wonen relatief veel éénoudergezinnen met inwonende kinderen. Er wonen in vergelijking met de rest van Amsterdam weinig alleenwonenden en (echt)paren zonder inwonende kinderen. De verschillen zijn sinds 1994 alleen maar toegenomen.

4 Doorstroom inwoners en imago

4.1 Stand van zaken en hoofddoel

Het eerste hoofddoel van de vernieuwing luidt:

- ❶ **In 2006 is de Bijlmermeer een wijk waar het woon- en leefklimaat evengoed is als in de gemiddelde Amsterdamse wijk.**

Het eerste hoofddoel van de vernieuwing is te monitoren aan de hand van het *oordeel* dat mensen hebben over de Bijlmermeer en aan de hand van het feitelijke *gedrag* van mensen. Hierbij gaat het niet alleen om het oordeel en gedrag van Bijlmerbewoners zelf, maar ook om het gedrag van niet-Bijlmerbewoners. Een beter woon- en leefklimaat leidt er idealiter niet alleen toe dat Bijlmerbewoners het prettig vinden om in de Bijlmermeer te wonen en er dus blijven wonen, maar ook dat niet-Bijlmerbewoners een positiever beeld krijgen van het gebied, met als gevolg dat er meer mensen willen gaan wonen.

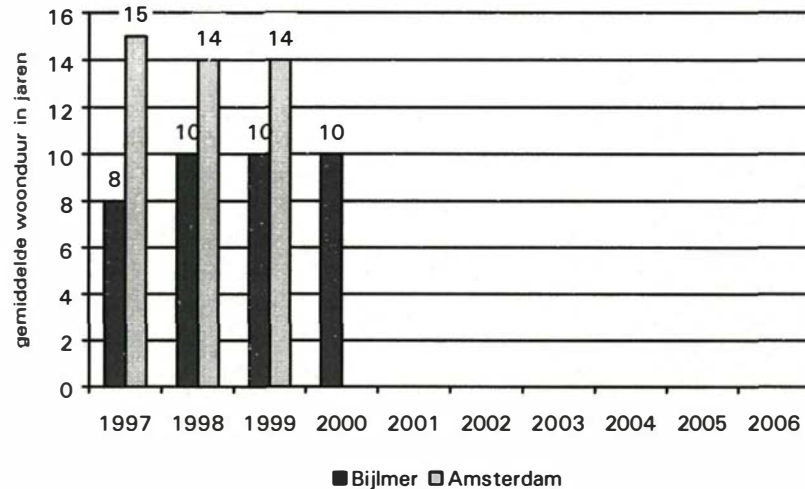
De subdoelen zijn hier:

- De woontijd in de Bijlmer wordt minstens even lang als de woontijd in een gemiddelde Amsterdamse buurt.
- Het aantal vertrekkers uit de Bijlmer wordt even groot als, of minder groot dan, het aantal vertrekkers uit een gemiddelde Amsterdamse buurt.
- Het aantal huishoudens met verhuisplannen in de Bijlmer wordt even groot als, of minder groot dan, het aantal huishoudens met verhuisplannen elders in de stad.
- Het aantal woningaanvragen voor de Bijlmer is even hoog als of hoger dan dat in stadsdelen met een vergelijkbaar woningaanbod.
- Het oordeel van Bijlmerbewoners over hun eigen buurt wordt minstens even positief als het oordeel van andere Amsterdammers over hun buurt.
- Het oordeel van Amsterdammers over de Bijlmermeer wordt minstens even positief als hun oordeel over andere (bekende) buurten.
- De beeldvorming over de Bijlmermeer in de pers wordt minder negatief.

4.2 Woonduur en vertrek

De woonduur in de Bijlmer wordt minstens even lang als de woonduur in een gemiddelde Amsterdamse buurt.

Afbeelding 4.2.1 Gemiddelde woonduur in de buurt (in jaren)

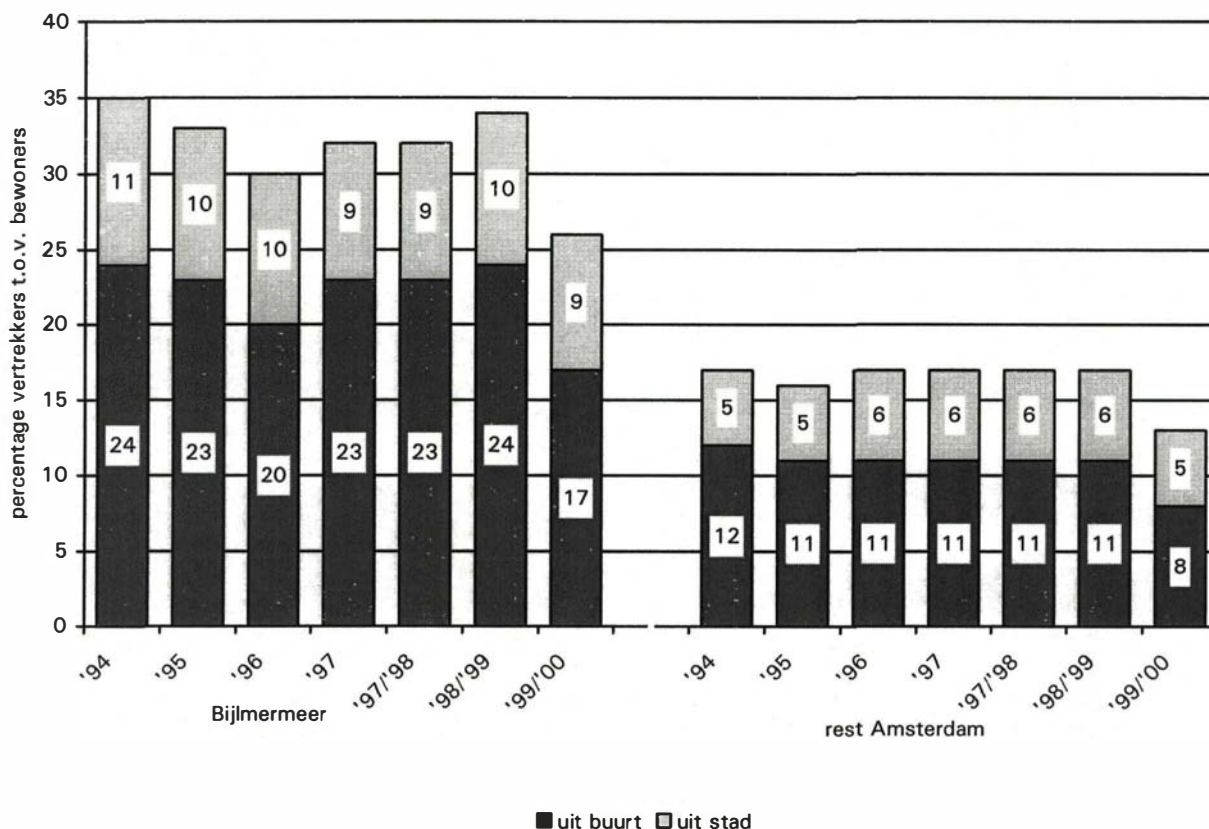

bron: bewonersenquête.

- Afgaande op de cijfers in afbeelding 4.2.1 woont de gemiddelde bewoner in de Bijlmer korter in de eigen buurt dan de gemiddelde Amsterdammer.
- De woonduur in de Bijlmermeer is ten opzichte van 1997 20% langer geworden, in Amsterdam is de woonduur juist korter geworden, waardoor het verschil in woonduur tussen de Bijlmer en de stad is afgenomen.
- De gemiddelde woonduur in de Bijlmer is sinds 1998 rond de tien jaar gestabiliseerd; voor de stad gold in 1999 een gemiddelde woonduur van ca. 14 jaar. Kantekening bij deze cijfers zijn de gedwongen verhuizingen in het vernieuwingsgebied die samenhangen met de saneringen de gemiddelde woonduur mogelijk inkorten. Het is vooralsnog niet mogelijk deze beïnvloeding uit de cijfers te zuiveren.

- Het aantal vertrekkers uit de Bijlmer wordt even groot als, of minder groot dan het aantal vertrekkers uit een gemiddelde Amsterdamse buurt.

Afbeelding 4.2.2 Aantal vertrekkers² uit buurt en stad (percentage v/h aantal buurtbewoners)³

bron: O + S.

- Uit de gepresenteerde cijfers blijkt dat de percentages van de bevolking die uit de buurt zijn verhuist in de Bijlmermeer ongeveer twee maal zo hoog zijn als in de rest van de stad.
- Het aantal vertrekkers uit de buurt of stad was in 1999/2000 in de Bijlmermeer echter op het laagste niveau sinds 1994. Dit zelfde beeld geldt overigens ook voor de rest van Amsterdam.

Noot 2 Aantal vertrekkers betreft vanaf 1998 de periode van juli tot juli. Hiertoe is overgegaan omdat gegevens over heel 2000 nog niet beschikbaar zijn ten tijde van de oplevering van de Bijlmermonitor

Noot 3 In de statistieken is vertrek overigens niet op wijkniveau gedefinieerd, maar op buurtniveau. Dit betekent dat degenen die binnen de Bijlmer naar een andere buurtcombinatie verhuizen als vertrekkers worden geregistreerd, terwijl zij feitelijk binnen de Bijlmer blijven wonen. Hetzelfde geldt overigens ook voor het geregistreerde vertrek in andere Amsterdamse buurten.

- Het aantal huishoudens met verhuisplannen in de Bijlmer is even groot als, of minder groot dan, het aantal huishoudens met verhuisplannen elders in de stad.

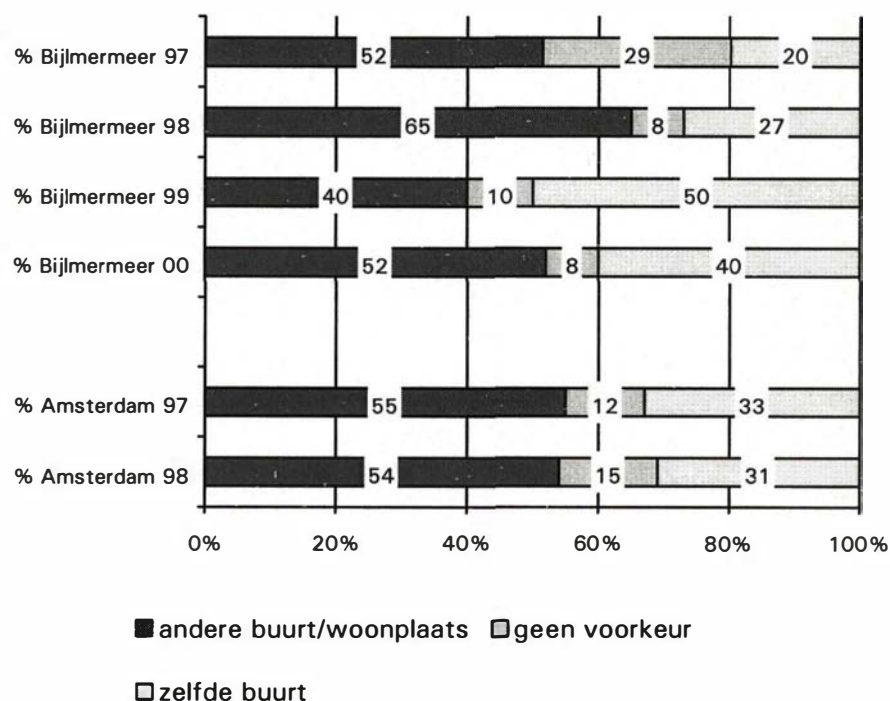
Tabel 4.2.1 Persoon wil binnen twee jaar verhuizen (percentage)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
zeker	30	31	33	34	23	23	24
misschien	24	19	13	23	13	18	17
wil (misschien) verhuizen	54	50	46	57	36	41	41

bron: bewonersenquêtes.

- Net als bij de cijfers over daadwerkelijke verhuizingen al te zien was, blijken Bijlmerbewoners er vaker *zeker* van te zijn binnen 2 jaar te willen verhuizen. Ongeveer de helft van de Bijlmerbewoners geeft aan binnen twee jaar (misschien) te willen verhuizen, tegen ca. 40% in de stad. Dit beeld is sinds 1997 weinig veranderd.

Afbeelding 4.2.3 Bewoners met verhuisplannen: verhuizen waarheen (percentage)⁴

bron: bewonersenquêtes.

Noot 4 De voorkeur van mensen met een verhuiscwens voor binnen of buiten de buurt of stad te blijven wonen is voor Amsterdam over 1999 niet beschikbaar.

- De plaats waarheen de Bijlmerbewoners willen verhuizen is sinds 1997 verschoven. Wilde in 1997 nog maar één op de vijf huishoudens met verhuisplannen wel in de oude buurt blijven wonen, in 1999 wilde de helft van de huishoudens met verhuisplannen in de buurt blijven wonen. Dit percentage is in 2000 iets gedaald tot ca. 40%.
- Worden de cijfers met die van Amsterdam vergeleken dan blijkt dat men in de Bijlmermeer sinds 1998 vaker bij verhuisplannen denkt aan de eigen buurt als nieuwe woonplek. In de hele stad is men bovendien iets meer geneigd bij verhuizing een andere buurt c.q. woonplaats te prefereren.

4.3 Instroom

- **Het aantal woningaanvragen voor de Bijlmer is even hoog als, of hoger dan, dat in stadsdelen met een vergelijkbaar woningaanbod.**

Dit subdoel is sinds dit jaar te meten met behulp van het gemiddeld aantal reactie op woningen die Nieuw Amsterdam aanbiedt middels woningnet. Uit tabel 4.3.1 blijkt dat het gemiddeld aantal reacties op woningen in het vernieuwingsgebied aanzienlijk lager ligt dan het gemiddeld aantal reacties bij Patrimonium. Ook de gemiddelde wachtduur is in het vernieuwingsgebied aanzienlijk korter dan voor Patrimonium als geheel.

Tabel 4.3.1 Woningaanvragen en gemiddelde wachttijd

	gemiddeld aantal reacties	gemiddelde wachtduur
Nieuw Amsterdam	50	1,7
Patrimonium	84	7,3

Naar verwachting zal echter volgend jaar wel de gemiddelde belangstelling voor de woningen in het vernieuwingsgebied in vergelijking met de stad te meten zijn, aangezien Patrimonium ook deze woningen via de woonkranten aanbiedt. Vooralsnog ontbreken de cijfers hiervan echter in de monitor 2000.

4.4 Imago

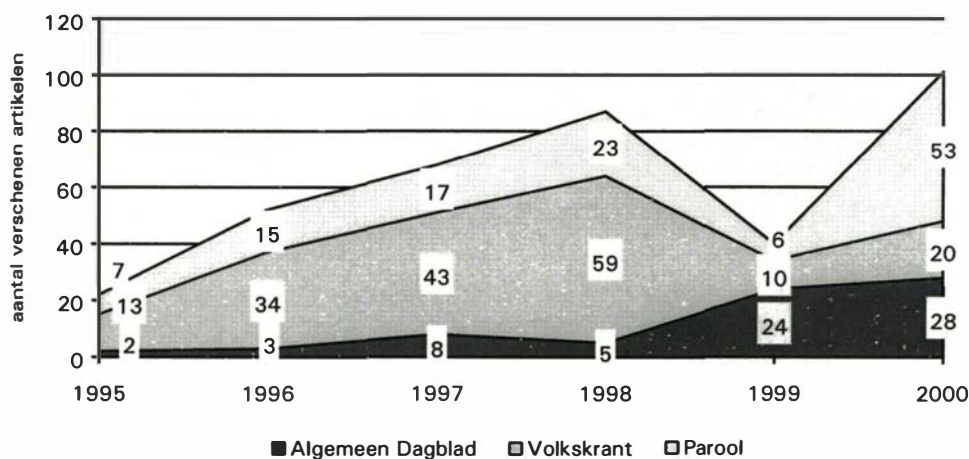
- **De beeldvorming over de Bijlmermeer in de pers wordt minder negatief.**

Voor het personderzoek van drie landelijke dagbladen zijn alle artikelen opgezocht die over de Bijlmermeer gaan of die zich daar afspelen. De periode die is bestudeerd loopt van 1995 tot en met 2000. Artikelen over de nasleep van de vliegtuigramp in 1992 zijn niet gebruikt.

De artikelen zijn bekeken op aantal woorden, onderwerp en op de toon of het oordeel dat er impliciet in wordt gegeven. Voor de indeling op onderwerp is gebruikt gemaakt van een lijst met trefwoorden, deze is in bijlage 1 terug te vinden. De drie gebruikte kranten zijn: het Algemeen Dagblad, het Parool en de Volkskrant.

Afbeelding 4.4.1

Krantenartikelen (aantal artikelen dat in drie dagbladen verscheen

bron: personderzoek DSP.

- Het aantal artikelen dat in de drie onderzochte dagbladen in 2000 verscheen over de Bijlmermeer is ten opzichte van 1999 flink gestegen en heeft het hoogste niveau sinds 1995 bereikt.
- Anders dan in de voorgaande jaren staan in 2000 verreweg de meeste artikelen over de Bijlmermeer in het Parool.

Tabel 4.4.1

Categorieën krantenartikelen (gemiddeld aantal woorden per artikel en verdeling v/d persaandacht over 10 categorieën per jaar)

	gemiddeld aantal woorden per artikel (alle jaren)	1995	1996	1997	1998	1999	2000
ruimtelijke vernieuwing	517	48	27	22	17	18	22
woning fysiek	495	0	0	1	0	0	0
woonomgeving	727	8	6	7	1	8	7
bewoners/voorzieningen	804	4	13	26	24	13	5
veiligheid/criminaliteit/overlast	392	28	13	9	13	35	38
werk/scholing/onderwijs	706	4	8	6	6	5	8
politiek/ambtelijk	792	0	21	22	8	5	8
sfeertekeningen	949	0	12	6	10	3	5
overig	372	8	0	0	21	15	8
totaal	604	100	100	100	100	100	100

bron: personderzoek DSP

- Na een inzinking in 1997 is het aantal artikelen dat gewijd is aan criminaliteit, veiligheid en overlast aanzienlijk toegenomen. Meer dan eenderde van het totaal aantal artikelen gaat over deze onderwerpen.

- Terwijl het aantal artikelen over de bewoners en de voorzieningen in de Bijlmermeer in 1997 en 1998 meer dan een vijfde van het totaal aantal artikelen betrof is dit percentage in 2000 gedaald naar vijf procent.
- Bij enkele andere thema's is er sprake van een trendbreuk. Tussen 1995 en 1999 nam de aandacht voor ruimtelijke vernieuwing geleidelijk af; in 2000 is het percentage van de artikelen dat over dit thema gaat echter weer toegenomen.

Tabel 4.4.2 Ontwikkeling 1995-2000 oordeel over Bijlmermeer in krantenartikelen (percentage van het aantal artikelen per jaar)

	gemiddeld aantal woorden per artikel	1995	1996	1997	1998	1999	2000	totaal
heel positief	1010	4	6	4	5	0	3	4
positief	801	24	19	15	29	15	16	20
neutraal	487	24	25	26	36	44	46	35
negatief	572	24	38	46	20	31	31	32
heel negatief	664	24	12	9	11	10	5	10
totaal	613	100	100	100	100	100	100	100

bron: personderzoek DSP

- Het oordeel over de Bijlmermeer dat in de artikelen naar voren komt, fluctueert jaarlijks. Met name 1995 en 1997 werden gekenmerkt door (zeer) negatieve berichtgeving in de krant.
- Ondanks de grote verschillen tussen de afzonderlijke jaren lijkt het aantal zeer negatieve artikelen percentueel af te nemen. In 2000 was nog slechts 5% van de stukjes over de Bijlmer voorzien van een heel negatieve signatuur. Het aantal negatieve artikelen fluctueert sterk en maakt in 2000 iets minder dan een derde van het totaal uit.
- Weliswaar vertoont het aantal artikelen met een positieve toon in 2000 ten opzichten van 1999 een verbetering, toch geldt dat de laatste twee jaar beduidend onder het gemiddelde scoren.

4.5 Conclusies doorstroom inwoners en imago

- De woontijd in de Bijlmer wordt minstens even lang als de woontijd in een gemiddelde Amsterdamse buurt
- In 1998 is de woontijd een stuk dichterbij die in de hele stad komen te liggen, waardoor dit subdoel reeds voor een groot deel is bereikt. In 1999 en 2000 is echter geen verdere verbetering te constateren.
- Het aantal vertrekkers uit de Bijlmer wordt even groot als, of minder groot dan, het aantal vertrekkers uit een gemiddelde Amsterdamse buurt.
- In de Bijlmermeer vertrekken gemiddeld twee maal zoveel mensen als in de rest van de stad. In 2000 is het aantal vertrekkers echter met een kwart gedaald ten opzichte van 1999. Het relatieve verschil met het vertrekpercentage in de stad als geheel is daarmee kleiner geworden.
- Het aantal huishoudens met verhuisplannen in de Bijlmer wordt even groot als, of minder groot dan, het aantal huishoudens met verhuisplannen elders in de stad.

- Wat betreft het percentage van de huishoudens dat (misschien) binnen twee jaar wil verhuizen, was het verschil met de hele stad in 1999 voor het grootste deel verdwenen. In 2000 wordt echter meer dan in voorgaande jaren door de Bijlmerbewoners aangegeven dat zij binnen twee jaar (misschien) wensen te verhuizen. Het betreft hier 57% van de personen in de steekproef waardoor er weer een verschil met het stadsgemiddelde is ontstaan.
- Het aantal woningaanvragen voor de Bijlmer is even hoog als of hoger dan dat in stadsdelen met een vergelijkbaar woningaanbod.
- Het aantal woningaanvragen in het Vernieuwingsgebied gemeten, aan de hand van het gemiddeld aantal reacties per woning via woningnet, is aanzienlijk lager dan het gemiddeld aantal woningaanvragen bij Patrimonium. In het volgende jaar zal de controlegroep beter worden gespecificeerd
- Het oordeel van Amsterdammers over de Bijlmermeer wordt minstens even positief als hun oordeel over andere (bekende) buurten.
- Doordat de leefbaarheidsmonitor Amsterdam in 2000 niet is uitgevoerd valt dit subdoel niet voor 2000 te meten. Het rapportcijfer dat andere Amsterdammers in de voorgaande jaren gaven voor het woon- en leefklimaat in de Bijlmer is echter veel lager dan het rapportcijfer dat ze gaven voor enkele andere bekende Amsterdamse buurten.
- De beeldvorming over de Bijlmermeer in de pers wordt minder negatief.
- Het aantal artikelen dat in de media gewijd is aan het stadsdeel was tot 2000 dalende. In dit jaar is echter het aantal aanzienlijk gestegen. Daarbij is eveneens een verschuiving in de onderwerpen geweest. Werd in voorgaande jaren nog veel aandacht besteed aan bewonersvoorzieningen, in 1999 en 2000 komt het accent meer en meer op misdaad en vandalisme te liggen; bijna eenderde van de artikelen is aan dit onderwerp gewijd. Het aantal zeer negatieve artikelen neemt geleidelijk af en heeft in 2000 het laagste niveau sinds 1995 bereikt. Het aantal positieve artikelen is in 2000 ten opzichte van 1999 gestegen maar ligt echter beduidend onder het gemiddelde van de afgelopen zes jaar.

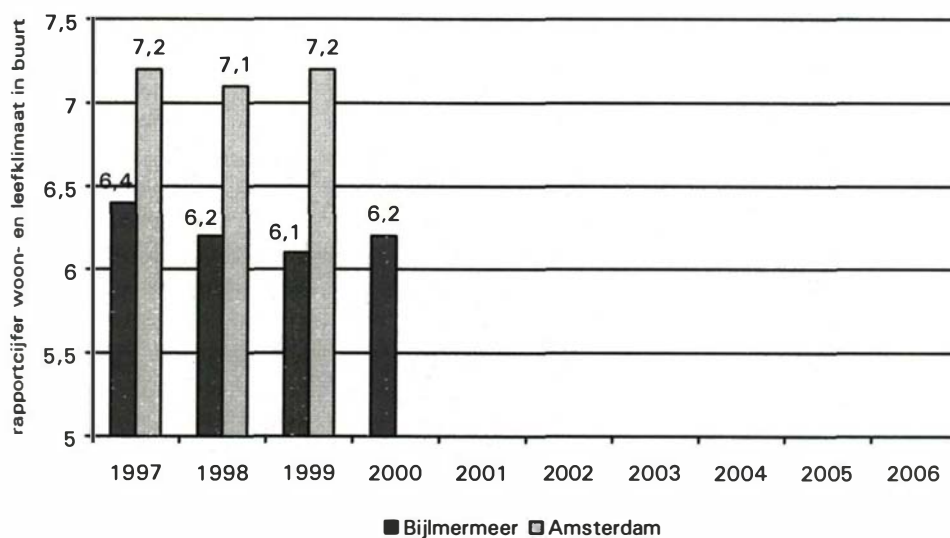
5 Leefbaarheid

Binnen dit GSB-cluster vallen de vernieuwingsthema's "woning en woonomgeving" en "veiligheid". Ook het subdoel over het oordeel van bewoners zelf over het woon- en leefklimaat in de buurt valt onder de leefbaarheid. Dit subdoel behoort binnen de vernieuwingsindeling direct onder het eerste hoofdoel.

5.1 Oordeel van bewoners

- **Het oordeel van Bijlmerbewoners over hun eigen buurt wordt minstens even positief als het oordeel van andere Amsterdammers over hun buurt.**

Afbeelding 5.1.1 Woon- en leefklimaat eigen buurt (gemiddeld rapportcijfer)

bron: bewonersenquête.

- Het gemiddelde rapportcijfer dat bewoners aan hun eigen buurt geven is in het vernieuwingsgebied beduidend lager dan gemiddeld in de stad.

Tabel 5.1.1 Beoordeling woon- en leefklimaat diverse buurten door bewoners vernieuwingsgebied (gemiddeld rapportcijfer)

	2000
Vernieuwingsgebied	6,2
Bijlmermeer in zijn geheel	5,7
Zuid	6,3
De Pijp	5,7
Osdorp	5,6
Binnenstad	5,8
Noord	5,7
gemiddeld cijfer voor de buurten	5,9

bron: bewonersenquête.

Het gemiddeld lager rapportcijfer dat de Bijlmerbewoner toekent aan zijn eigen buurt zegt nog niets over de perceptie van zijn eigen buurt ten opzichte van andere stadsdelen. Om die reden is in de bewonersenquête ook gevraagd een rapportcijfer toe te kennen aan een aantal andere stadsdelen. Uit de cijfers blijkt dan dat de bewoner van het vernieuwingsgebied zijn buurt ten opzichte van andere stadsdelen goed waardeert. Alleen Amsterdam Zuid krijgt een hoger rapportcijfer toebedeeld.

In de Bijlmer bewonersenquête van 1998 zijn ook vragen opgenomen over de vernieuwingswerkzaamheden aan de woning en aan de directe woonomgeving.

- Huishoudens die zijn verhuisd in verband met de vernieuwingsoperatie geven een hoger rapportcijfer voor het woon- en leefklimaat in hun buurt dan andere ondervraagden. Ondervraagden wier woonomgeving (zover hun bekend) niet wordt opgeknapt geven een lager rapportcijfer dan geïnterviewden bij wie de omgeving reeds is opgeknapt, nu wordt opgeknapt of nog opgeknapt zal worden.

De respondenten kregen in de enquêtes vier stellingen over hun woonbuurt voorgelegd:

- de mensen in deze buurt blijven hier graag wonen;
- het is vervelend om in deze buurt te wonen;
- als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen;
- als je in deze buurt woont, heb je het goed getroffen.

De ondervraagden konden telkens aangeven in hoeverre ze het met de betreffende stellingen eens of oneens waren. In de volgende tabel zijn de percentages weergegeven van de huishoudens die positief (voor hun buurt) reageerden op de stellingen.

Tabel 5.1.2 Oordeel over de buurt (percentage positieve score)

	mening	Bijlmermeer				Amsterdam		
		1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
de mensen in deze buurt blijven hier graag wonen	eens	48	64	57	63	80	74	74
het is vervelend om in deze buurt te wonen	oneens	67	69	73	70	90	86	88
als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen	oneens	54	57	63	59	81	77	78
als je in deze buurt woont heb je het goed getroffen	eens	39	49	52	46	74	68	70
algemeen oordeel over de buurt	positief	51	58	61	59	80	75	77

bron: bewonersenquête.

- Op alle voorgelegde stellingen reageren in de Bijlmer aanzienlijk minder huishoudens positief dan in de stad. Slechts net meer dan de helft van de Bijlmerbewoners meent dat mensen in hun buurt daar graag blijven wonen en dat ze het goed getroffen hebben met de buurt waarin ze wonen. Wel is bijna driekwart van de Bijlmerbewoners het er niet mee eens dat het vervelend is om in hun buurt te wonen.
- Met uitzondering van de stelling 'dat mensen graag in de buurt wonen' is het oordeel in 2000 iets slechter dan in het jaar ervoor.

Naast het oordeel over het huidige woon- en leefklimaat is het interessant te bekijken hoe bewoners de ontwikkeling van hun buurt beoordelen.

Tabel 5.1.3 Ontwikkeling van de buurt afgelopen jaar (percentage)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
vooruit	26	30	40	33	27	28	33
gelijk	40	37	35	27	51	47	25
achteruit	34	33	25	39	22	25	42

bron: bewonersenquête.

- De stijging in voorgaande jaren van het aantal respondenten dat meende dat de ontwikkeling in de buurt erop vooruit gegaan is, heeft niet doorgezet. In 2000 meent bijna 40% van de respondenten zelfs dat de ontwikkelingen achteruit gegaan zijn.
- Het oordeel van de Bijlmerbewoner over de ontwikkelingen in de buurt is in 2000 nagenoeg gelijk aan die van gemiddelde Amsterdamse respondent

Ook in 2000 is gekeken of het stadium waarin de aanpak van de woning en woonomgeving van de ondervraagde huishoudens verkeert, invloed heeft op hun oordeel.

- De aanpak van de woningen en de inrichting van de openbare ruimte wordt duidelijk als verbetering ervaren. Het meest positief over de ontwikkeling de afgelopen jaren zijn de huishoudens wier woning of woonomgeving wordt opgeknapt of reeds is opgeknapt op het moment van ondervraging. Over de komende jaren is het optimisme het grootst onder hen waar de werkzaamheden nog bezig zijn of nog moeten worden uitgevoerd.

Tabel 5.1.4 Ontwikkeling van de buurt de komende jaren (percentage)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
vooruit	50	55	60	56	41	36	47
gelijk		19	21	17	36	36	27
achteruit	28	27	20	27	24	29	26

bron: bewonersenquête

- Iets meer dan de helft van de ondervraagden in de Bijlmer verwacht dat de buurt er in de komende jaren op vooruit zal gaan. Dit is duidelijk meer dan in geheel Amsterdam. In 2000 zijn de verwachtingen voor gunstige ontwikkelingen in de buurt echter iets minder positief dan in het vorige jaar.

Uitsplitsing naar het stadium van de aanpak van de eigen woning en de directe woonomgeving levert het volgende beeld op.

- Over de ontwikkeling van de buurt in de komende jaren is het optimisme het grootst onder de Bijlmerbewoners bij wie de werkzaamheden aan woning of woonomgeving nog bezig zijn of nog moeten worden uitgevoerd.

5.2 Woning en woonomgeving

Het themadoel voor het vernieuwingsthema woning en woonomgeving luidt:

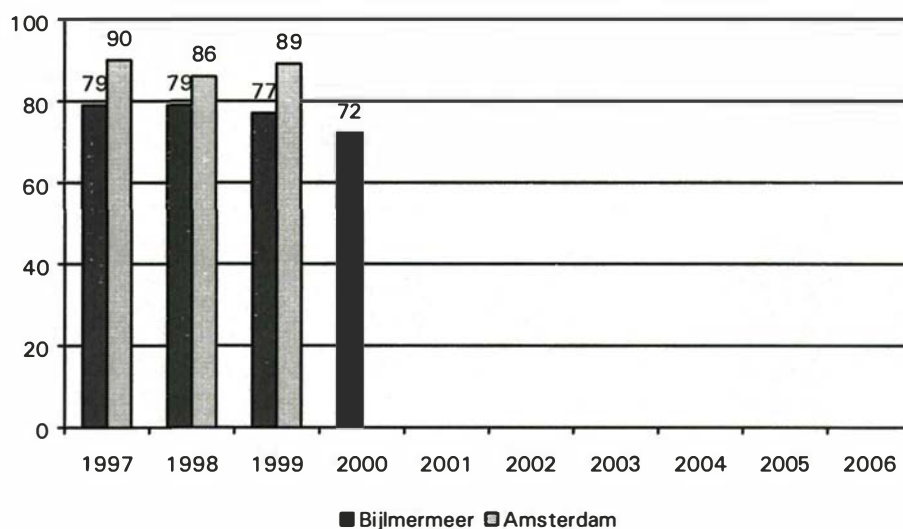
◆ **De tevredenheid over de woning en woonomgeving in het vernieuwingsgebied is gelijk aan, of hoger dan, het Amsterdams gemiddelde. Dit themadoel is verder geoperationaliseerd met de volgende subdoelen:**

- Tevredenheid over het wonen in de Bijlmermeer gelijk aan, of hoger dan, gemiddeld in Amsterdam.
- Minder (semi-)openbare ruimte, meer privé ruimte of gezamenlijk beheerde ruimte; ten behoeve hiervan zou het oppervlak aan (semi-)openbare en privé-ruimte vastgesteld moeten worden.
- Ingriep in het wegensysteem: een aantal wegen ('dreeven') zal naar maai-veldniveau worden gebracht. Netto zal dat resulteren in evenveel oppervlak.
- De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de fysieke woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.
- De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de sociale woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.
- Grottere betrokkenheid van bewoners bij - en tevredenheid over - de (semi-) openbare ruimte.

- De tevredenheid over het wonen in de Bijlmermeer is gelijk aan, of hoger dan, gemiddeld in Amsterdam.

In de bewonersenquête zijn huishoudens naar hun tevredenheid over hun woonsituatie in het algemeen gevraagd.

Afbeelding 5.2.1 Woontevredenheid (percentage (zeer) tevreden)

bron: bewonersenquête.

- In afbeelding 5.2.1 is te zien dat de tevredenheid over het wonen in de Bijlmermeer lager is dan in heel Amsterdam en bovendien licht dalend is.
- Het verschil in tevredenheid tussen de Bijlmer en de hele stad is mede daardoor iets groter geworden.

Tabel 5.2.1 Tevredenheid woning (percentage (zeer) tevreden)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
grootte woning	88	86	88	81	79	77	79
indeling woning	73	69	80	68	80	71	79
woonlasten	41	37	37	51	65	62	69
naaste bure	77	77	81	71	87	82	84
geluidsoverlast	78	78	78	75	69	78	81

bron: bewonersenquête.

- Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de bewoners van de Bijlmermeer in 2000 in vergelijking tot alle Amsterdammers minder tevreden zijn over de indeling van de woning, de woonlasten, hun naaste bure en geluidsoverlast.
- Over de grootte van de woning zijn de bewoners in de Bijlmermeer juist meer tevreden dan de gemiddelde Amsterdammer.

Er is gecontroleerd of de vernieuwingswerkzaamheden aan de eigen woning of aan de directe omgeving van ondervraagden invloed hebben op hun woontevredenheid.

- Anders dan in de vorige Bijlmermonitor blijkt dat de vernieuwingswerkzaamheden nauwelijks van invloed zijn op de mate van tevredenheid over de woning

Een belangrijke verstoorder van woongenot is overlast die mensen kunnen ondervinden van bijvoorbeeld verkeers- en vliegtuiglawaai of van omwonenden.

Tabel 5.2.2 Overlast (percentage dat 'vaak' overlast ondervindt)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
overlast door verkeerslawaai	12	18	22	18	25	27	26
overlast door vliegtuiglawaai	44	47	54	43	33	33	36
overlast door omwonenden	16	20	16	17	14	16	10

bron: bewonersenquête.

- De nog steeds aanwezige scheiding van verkeersstromen is er waarschijnlijk de oorzaak van dat de overlast door verkeerslawaai in de Bijlmermeer duidelijk geringer is dan elders in de stad. In 2000 is dit verschil zelfs iets toegenomen.
- De huishoudens in de Bijlmermeer ondervinden meer vliegtuigoverlast dan gemiddeld in Amsterdam. Dit hangt samen met de nabijheid van Schiphol.
- Het percentage van de Bijlmerhuishoudens dat overlast van omwonenden ondervindt, is in de Bijlmermeer ook hoger dan gemiddeld in de stad. Dit verschil wordt geleidelijk groter.

Minder (semi-)openbare ruimte, meer privé ruimte of gezamenlijk beheerde ruimte.

Tabel 5.2.3 Grondgebruik⁵ (percentage van het grondgebied)

	Bijlmermeer				rest Amsterdam	
	1994	1996	1999	2000	1999	2000
woongebied (incl. buurtvoorzieningen)	59,5	56,6	58,4	-	21,4	-
groenvoorzieningen, waarvan	14,8	14,6	14,4	-	11,5	-
volkstuin, schoolwerktuin, kinderboerderij	0,0	0,0	0,0	-	1,6	-
park/plantsoen	13,7	13,5	13,3	-	4,5	-
anders	1,1	1,1	1,1	-	5,5	-
water	4,6	4,6	4,9	-	25,1	-
vuilstortplaatsen e.d.	0,0	0,0	0,0	-	1,0	-
wegen/spoor, tram en metrobanen	10,5	10,0	11,0	-	6,0	-
bedrijfsterrein	7,2	7,5	6,7	-	13,6	-
bouwterrein	2,0	5,1	4,0	-	6,4	-
agrarisch- natuurlijk terrein, waarvan	1,5	1,7	0,7	-	15,2	-
braakliggend terrein en strekdammen	1,5	1,5	0,5	-	1,3	-
anders	0,0	0,2	0,2	-	13,9	-
totaal	100	100	100	-	100	-

Bron: O + S

De tot nu toe beschikbare cijfers zijn nog niet fijnmazig genoeg om te zien of de (semi)openbare ruimte is afgenomen. Bovendien zijn cijfers voor 2000 pas eind 2001 beschikbaar. Bekend is dat in de nieuwe gebouwde wijken er veel minder openbaar groen is vrijgehouden, dit is echter niet in de cijfers te zien.

De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de fysieke woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.

Een belangrijk aspect van de woonomgeving is welke voorzieningen er in de buurt zijn: De mate van tevredenheid over vijf type buurtvoorzieningen is omgerekend naar een algemeen rapportcijfer over de buurtvoorzieningen in de buurt.

Noot 5 De cijfers over het grondgebruik in de Bijlmermeer zijn gemaakt volgens een landelijke standaardindeling. Gevolg hiervan is echter dat grondgebruik dat minder dan een hectare beslaat niet in deze cijfers te onderscheiden is. Daardoor worden ook straten en plantsoenen direct rond woningen en bedrijven bij het woon- respectievelijk bedrijfengebied gerekend. Onderzocht wordt nog of deze cijfers te combineren zijn met cijfers van het stadsdeel zelf.

Tabel 5.2.4 Tevredenheid over buurtvoorzieningen (percentage (heel) tevreden)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
winkels voor de dagelijkse boodschappen	83	83	73	75	86	84	84
speelmogelijkheden voor de kinderen	46	44	45	44	56	52	55
openbaar vervoer	78	83	80	80	83	82	79
basisonderwijs	67	74	69	60	84	75	79
voorzieningen voor jongeren	27	33	36	34	37	25	35
gemiddeld 'rapportcijfer'	6,9	6,7	6,5	6,4	7,3	7,1	7,2

bron: bewonersenquêtes.

- De ondervraagden in de Bijlmermeer zijn minder tevreden over de winkels voor dagelijkse boodschappen in de buurt, speelmogelijkheden voor kinderen en het basisonderwijs in de buurt dan de ondervraagden uit de stedelijke steekproef van voorgaande jaren. Over het openbaar vervoer en de voorzieningen voor jongeren is de tevredenheid van de Bijlmerbewoners gelijk aan of hoger dan die in de hele stad.
- De tevredenheid met de buurtvoorzieningen in de Bijlmermeer is sinds 1997 langzaam afgenomen, in Amsterdam is de tevredenheid over deze voorzieningen ongeveer gelijk gebleven.

Tabel 5.2.5 Tevredenheid fysieke voorzieningen in de openbare ruimte (percentage voldoende)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
parkeermogelijkheden	71	60	66	65	65	58	52
glas- en papierbakken	56	45	47	49	66	69	68
straatverlichting	61	71	74	49	88	89	87
groenvoorzieningen	86	72	84	80	69	71	69
gemiddeld voldoende	70	61	68	67	72	71	69

bron: bewonersenquêtes.

- De geïnterviewden uit de Bijlmermeer zijn tevredener over de parkeermogelijkheden en de groenvoorzieningen in de buurt dan de gemiddelde Amsterdamse respondent
- Over de glas- en papierbakken en de straatverlichting zijn de Bijlmerbewoners minder te spreken dan de gemiddelde stadsgenoot.
- Na een tijdelijke dip in de tevredenheid over de fysieke voorzieningen in de buurt in 1998, is die tevredenheid in 1999 en 2000 gestabiliseerd rond het stadsgemiddeld van 1999.

- Ondervraagden bij wie de omgeving wordt opgeknapt of nog moet worden opgeknapt zijn over het algemeen het meest negatief over de fysieke voorzieningen en openbare ruimte in de buurt.

■ **De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de sociale woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde**

De sociale kwaliteit van de woonomgeving is met een viertal stellingen in beeld gebracht. Aan respondenten zijn de volgende stellingen voorgelegd:

- de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks;
- de mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om;
- ik woon in een (gezellige) buurt waar veel saamhorigheid is;
- ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.

In de tabel zijn percentages van de huishoudens weergegeven die positief reageerden op de stellingen.

Tabel 5.2.6 Stellingen sociale kwaliteit (percentage positieve reactie voor buurt op stelling)

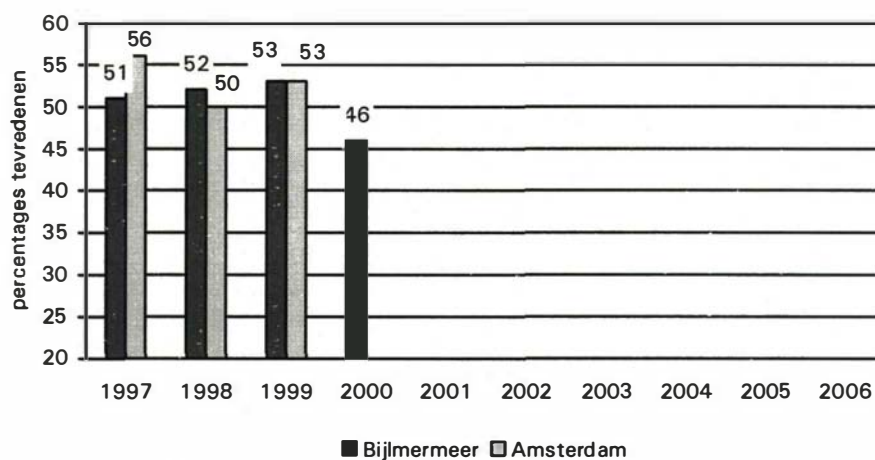
	reactie	Bijlmermeer				Amsterdam		
		'97	'98	'99	'00	'97	'98	'99
De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks.	oneens	50	48	51	43	45	42	38
De mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om.	eens	61	60	59	56	75	68	71
Ik woon in een (gezellige) buurt waar veel saamhorigheid is.	eens	40	40	40	32	43	36	40
Ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.	eens	48	65	65	54	65	59	64

bron: bewonersenquête.

- In 2000 wordt er beduidend minder positief geantwoord op de stellingen dan in voorgaande jaren. De Bijlmerbewoners zijn met name negatiever gaan reageren op de stelling over het prettig omgaan met elkaar en op de stelling over de saamenhorigheid in de buurt. Door deze verslechtering in het oordeel over de sociale kwaliteit van de buurt wordt alleen nog op de stelling over het kennen van elkaar positiever geantwoord dan in de stad Amsterdam.

In afbeelding 5.2.3 is voor de sociale kwaliteit het gemiddelde percentage genomen van de huishoudens die op de bovenstaande stellingen een positief oordeel vellen over hun buurt.

Afbeelding 5.2.3 Tevredenheid sociale kwaliteit (gemiddeld percentage positieve reacties op stellingen sociale kwaliteit – zie tabel 5.2.7)

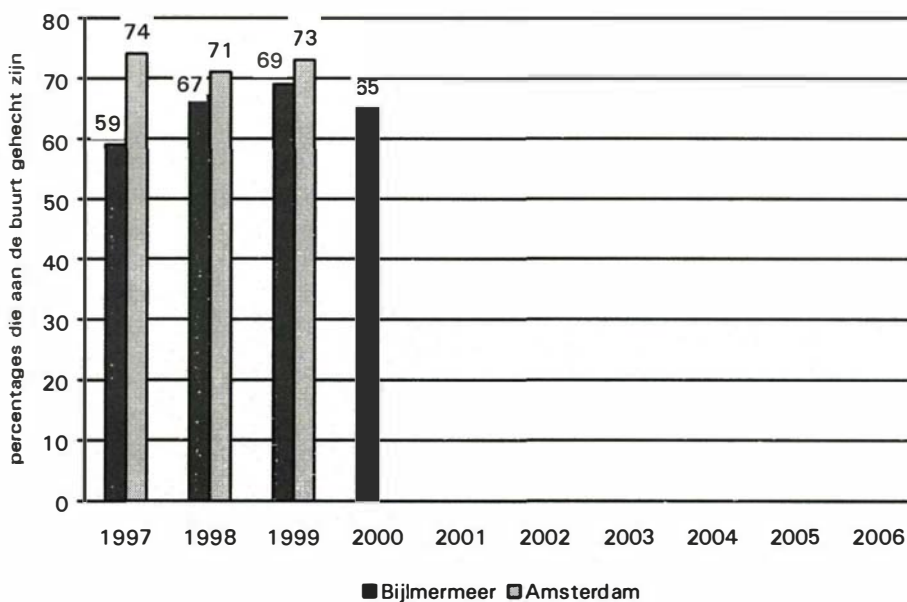

bron: bewonersenquêtes.

- In de bovenstaande afbeelding is te zien dat de sociale kwaliteit in de Bijlmermeer van 1997 tot 1999 is gestegen tot boven het Amsterdamse niveau. In 2000 is er echter sprake van een inzinking. De antwoorden van de ondervraagden in de Amsterdamse enquête fluctueren op dit punt echter ook.

- **Grotere betrokkenheid van bewoners bij - en tevredenheid over - de (semi-) openbare ruimte.**

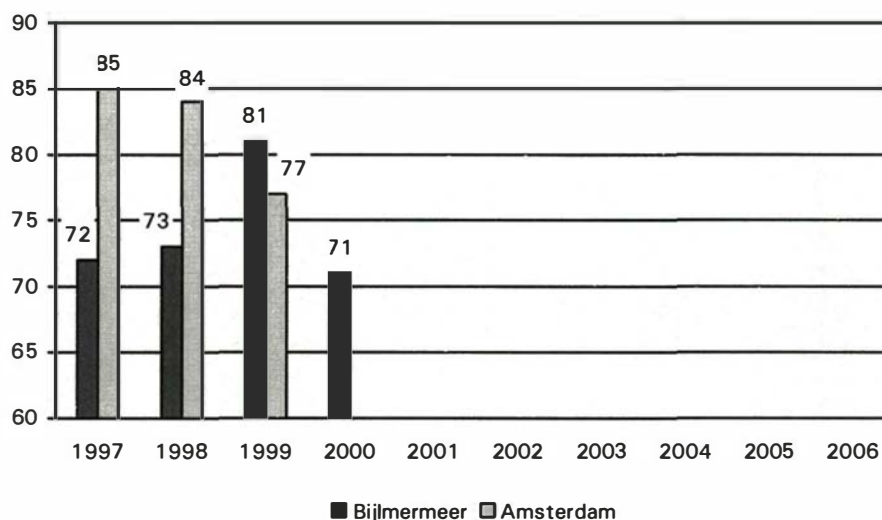
Afbeelding 5.2.4 Gehechtheid aan de buurt (% wel gehecht)

bron: bewonersenquêtes.

- Het percentage van de ondervraagden in de Bijlmermeer dat zegt zich gehecht aan de buurt te voelen is sinds 1997 sterk gestegen maar vertoond in 2000 weer een daling. Was in 1999 het verschil met stadsge-middeld zeer gering, door de daling in dit jaar wordt het verschil met het gemiddeld van de voorgaande jaren weer iets groter.

Afbeelding 5.2.5 Medeverantwoordelijkheid voor de buurt (%voelt zich medeverantwoordelijk voor de buurt)

bron: bewonersenquête.

- Het percentage van de ondervraagden in de Bijlmermeer dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de buurt is ten opzichte van de drie voorgaande jaren weer afgenomen en heeft het laagste niveau sinds 1997 bereikt. In Amsterdam lijkt echter ook sprake te zijn van een dalende trend waardoor het verschil sinds 1997 toch is afgenomen.

Tabel 5.2.7 Onderhoud openbare ruimte (rapportcijfers)

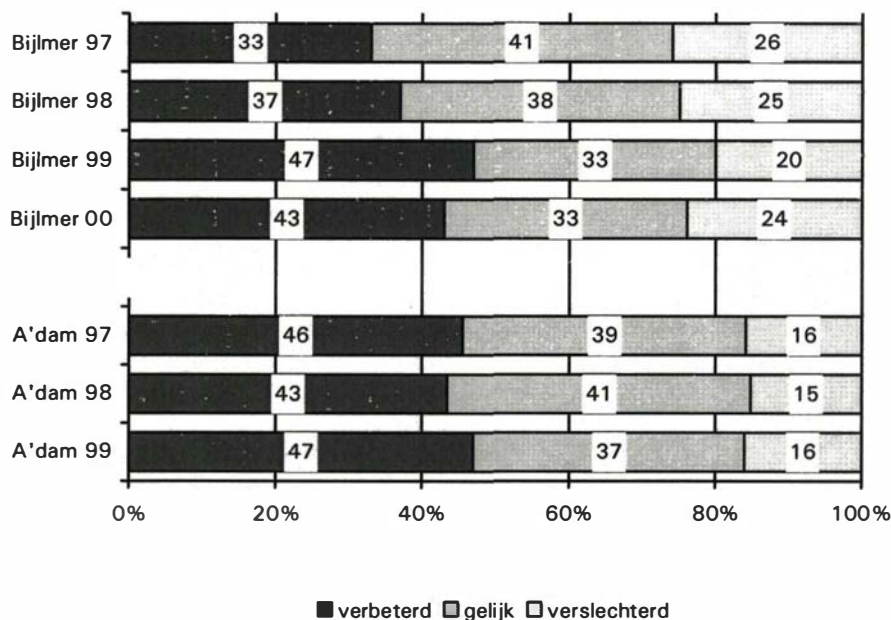
	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
ophalen huisvuil	6,3	6,1	6,3	6,4	7,3	7,4	7,3
schoonhouden straat	5,7	5,6	6,1	5,9	6,5	6,4	6,5
onderhoud parken en plantsoenen	6,0	5,6	6,3	6,2	6,6	6,5	6,7
onderhoud straatverlichting	6,5	6,5	6,8	6,7	7,5	7,5	7,5
onderhoud wegdek en bestrating	5,9	5,8	6,2	6,3	6,4	6,4	6,5
onderhoud overig straatmeubilair	6,1	5,9	5,8	6,1	6,6	6,5	6,6
onderhoud openbare ruimte algemeen	6,1	6,0	6,3	6,2	6,8	6,8	6,8

bron: bewonersenquête.

- De rapportcijfers die bewoners geven voor het onderhoud van de openbare ruimte liggen in de Bijlmer duidelijk lager dan in heel Amsterdam. De verschillen zijn vooral groot wat betreft het ophalen van het huisvuil, het onderhoud van de straatverlichting en het schoonhouden van de straat.

Afbeelding 5.2.6

Ontwikkeling in het onderhoud van de openbare ruimte (percentage).

bron: bewonersenquête.

- De lichte verslechtering van de rapportcijfers voor het onderhoud komt overeen met het gestegen percentage personen binnen de steekproef dat meent dat het onderhoud verslechterd is.
- Door deze negatievere houding van de respondenten in de steekproef is het beeld van de ontwikkelingen in het onderhoud van de openbare ruimte in de Bijlmermeer weer iets ongunstiger geworden dan het beeld van Amsterdam als geheel.

5.3 Veiligheid

Voor het vernieuwingsthema veiligheid is het volgende themadoel geformuleerd:

- ◆ De totale veiligheidssituatie in de Bijlmermeer komt minstens op het niveau van het Amsterdamse gemiddelde.

Dit themadoel is geoperationaliseerd met de volgende subdoelen:

- Daling van de feitelijk plaatsvindende criminaliteit tot het Amsterdamse gemiddelde, of lager.
- Bewoners van de Bijlmermeer voelen zich even veilig als, of veiliger dan, de gemiddelde Amsterdammer in de openbare ruimte in de flat en de buurt.
- De verkeersveiligheid en het gevoel van verkeersveiligheid zijn hoger dan, of op gelijk niveau als, in Amsterdam.
- Afname van vervuiling en vandalisme tot het gemiddelde Amsterdamse niveau;
- De drugsoverlast is net zo groot of minder groot dan in Amsterdam;

Het laatste veiligheidssubdoel wordt niet in dit hoofdstuk, maar onder dat over de jeugd besproken (zie paragraaf 7.2):

- De jeugdcriminaliteit daalt tot het Amsterdamse gemiddelde.
- Daling van de feitelijk plaatsvindende criminaliteit tot het Amsterdamse gemiddelde, of lager.

Tabel 5.3.1 Aangiften en misdrijven van delicten in Bijlmermeer en politieregio (per 1000 inwoners of woningen) bron: politie Amsterdam-Amstelland

	Bijlmermeer			Amsterdam/Amstelland		
	1998	1999	2000	1998	1999	2000
diefstal/inbraak woning	26,2	32,2	35,2	18,8	18,7	19,6
overval woning	0,9	0,4	0,6	0,1	0,1	0,1
diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis	10,0	8,5	4,7	4,5	3,1	2,2
diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	32,9	49,2	57,6	26,1	27,6	32,9
diefstal van motorvoertuigen	8,7	9,1	7,4	7,0	5,6	5,4
brom-/snor-/fietsdiefstal	7,8	9,4	6,3	12,8	12,2	10,3
zakkenrollerij	6,5	9,4	8,2	16,6	18,8	17,3
straatroof	13,8	18,2	15,2	4,6	4,5	4,9
diefstal overige voertuigen	1,7	2,8	2,3	3,4	2,4	2,4
zedemisdrijf	1,3	1,3	1,4	0,9	0,8	0,9
moord/doodslag	0,2	0,3	0,3	0,1	0,0	0,1
poging tot moord	1,3	1,2	1,9	0,5	0,5	0,6
misdrijven openbare orde	0,7	0,9	1,0	0,8	0,8	1,0
bedreiging	4,7	5,5	4,9	2,5	2,5	2,4
mishandeling	6,6	8,6	9,2	4,3	4,3	4,8
misdrijven tegen openbaar gezag	1,5	1,9	2,0	1,0	1,1	1,5
overige misdrijven tegen de persoonlijke integriteit	1,0	1,2	1,5	0,7	0,7	0,6
overige diefstallen	11,1	13,3	11,3	17,8	17,7	20,2
drugsoverlast	1,8	2,7	3,1	0,9	0,9	1,1
vernietiging/zaakbeschadiging	7,4	11,5	10,8	12,1	11,1	12,1
overval	1,0	0,5	1,0	0,5	0,4	0,5
diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	9,4	9,2	8,7	10,0	10,6	12,0
winkeldiefstal	19,7	21,4	20,2	6,5	6,1	5,7
drugshandel	5,1	3,3	5,2	2,2	1,8	1,7
fraude en bedrog	3,2	3,1	1,9	1,1	1,1	1,1
overige misdrijven	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
alcoholmisdrijven	2,5	3,1	3,1	4,7	4,5	3,2
overige verkeersmisdrijven	1,7	2,5	2,7	3,9	4,5	4,6
totaal aangifteratio	121,4	154,7	150,7	111,7	111,9	117,2

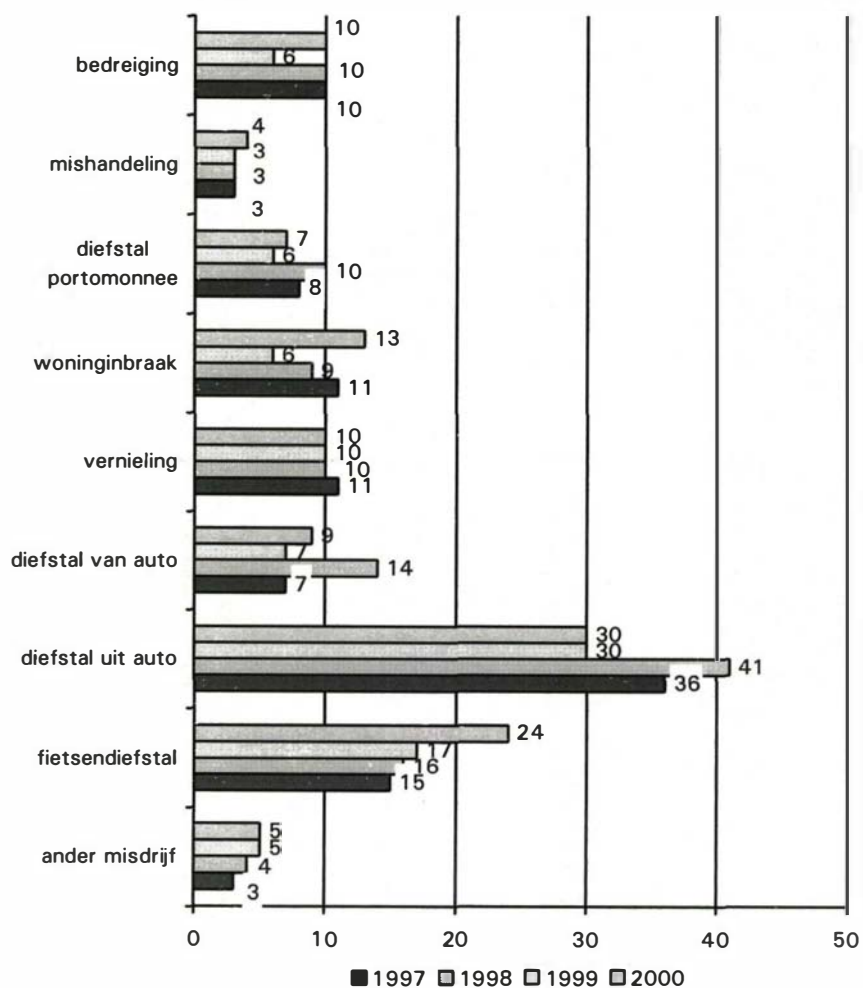
Opmerking

Door de overgang op een nieuw registratie- en extractiesysteem bij de politie zijn de aangiftecijfers niet meer goed vergelijkbaar met de jaren voor 1998. Daarnaast zijn de aangiften voor 1998 waarschijnlijk te laag in verband met buurtindelingen die niet goed in het systeem zijn weggezet. Moord en doodslag zijn ongecorrigeerde gegevens waardoor de voltooide delicten veel te hoog zijn.

- Het totaal aantal aangiften en misdrijven per duizend inwoners (aangifteratio) ligt in het vernieuwingsgebied in 2000 iets lager dan in 1999. De cijfers van 1998 liggen het laagst maar zijn door vervuiling in de registratie een onderschatting van de feitelijke situatie.
- In vergelijking met de regio Amsterdam is het aantal aangiften en misdrijven per duizend inwoners nog aanzienlijk hoger; per duizend inwoners werd in het vernieuwingsgebied 150,7 keer een misdrijf geregistreerd tegen 117,2 in de regio Amsterdam.
- Met name bepaalde type delicten worden vaker bij de politie gemeld in het vernieuwingsgebied. Woninginbraak springt bijvoorbeeld in het oog met 35 inbraken per duizend woningen in de Bijlmermeer. Voor de regio geldt een inbraakratio van 19. Het aantal meldingen dat betrekking heeft op zware drugsmisdaad is per 1000 inwoners in de Bijlmermeer meer dan twee keer zo hoog dan in de stad als geheel. Ook het aantal straatberovingen ligt per duizend inwoners in 2000 meer dan drie keer zo hoog dan in de regio. Winkeldiefstal wordt zelfs bijna vier keer zo vaak in de Bijlmermeer aangegeven dan in de stad als geheel.
- Het aantal auto-inbraken ligt in de Bijlmermeer eveneens veel hoger dan in de regio. Per duizend inwoners werden 57,6 voertuigen opengebroken in het vernieuwingsgebied tegen 32,9 in de regio Amsterdam.
- Diefstal van brommers, snorfietsen en gewone fietsen ligt in de Bijlmermeer lager dan in de regio Amsterdam en lijkt zelfs dalend. Per duizend inwoners werd er in 2000 6,3 keer aangifte gedaan van een dergelijke diefstal tegen 10,3 aangiften in de stad als geheel. Hierbij dient echter opgemerkt te worden dat het aantal fietsen per duizend inwoners in de Bijlmermeer ook lager ligt dan elders in de stad. Het aantal aangiften per duizend inwoners voor zakkenrollen is in het vernieuwingsgebied slechts de helft.
- Met de huidige cijfers valt op dit moment niet na te gaan of er sprake is van een dalende trend.

Afbeelding 5.3.1

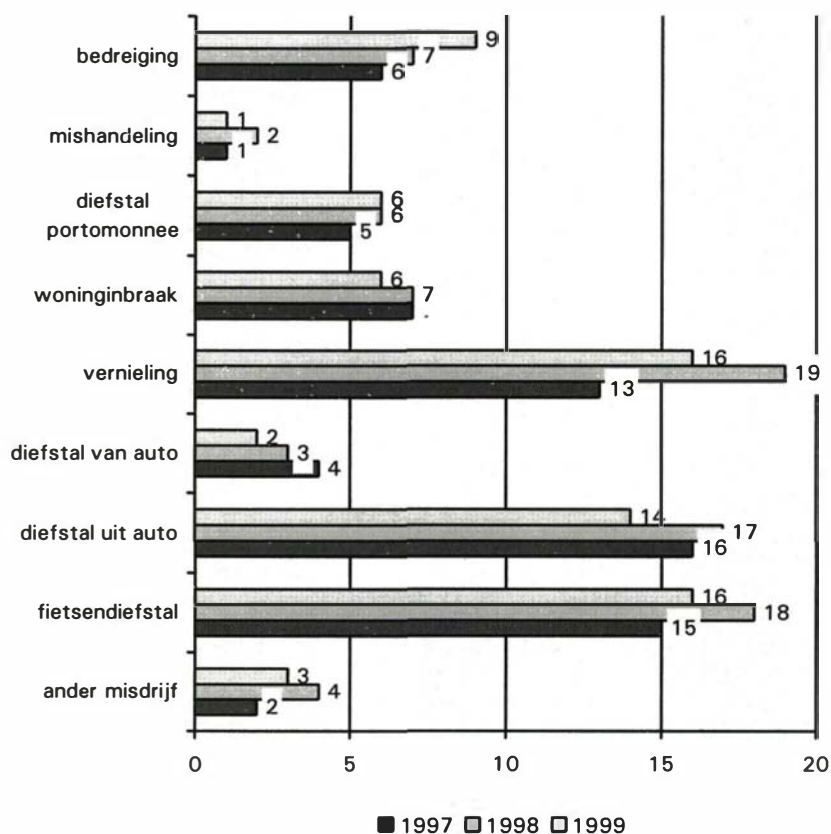
Slachtofferschap: percentage van de ondervraagden / auto's of fietsen in de Bijlmermeer dat in de eigen buurt de afgelopen 12 maanden slachtoffer is geworden van criminaliteit

bron: Bewonersenquête

Afbeelding 5.3.2

Slachtofferschap: percentage van de ondervraagden / auto's of fietsen in Amsterdam dat in de eigen buurt de afgelopen 12 maanden slachtoffer is geworden van criminaliteit

bron: bewonersenquête

- Uit de bewonersenquête blijkt dat op het gebied van woninginbraak en fietsendiefstal meer inwoners slachtoffers zijn geworden dan voorgaande jaren. Wat de woninginbraken betreft stemt dit cijfer overeen met de aangifte cijfers van de politie. Voor fietsendiefstal bleek juist minder vaak aangifte gedaan te zijn in 2000 dan in 1999. Het percentage van de ondervraagden uit de Bijlmermeer dat in de eigen buurt slachtoffer is geworden van delicten is gedaald ten opzichte van 1998 en 1997. Met name het aantal auto's waaruit (één of meerdere malen) iets is gestolen, is sterk gedaald, maar ook de aantallen bedreigingen, diefstallen van portemonnees en woninginbraken zijn afgenomen.
- Als de percentages van de bevolking die slachtoffer zijn geworden van één of meerdere misdrijven worden vergeleken, dan is het resultaat verassend. Terwijl in 1997 44% van de Bijlmerbewoners en 40% van alle Amsterdammers slachtoffer in de eigen buurt werd van een delict, is het in 1999 precies andersom: 40% van de Bijlmerbewoners en 44% van alle Amsterdammers. Dit komt doordat de Bijlmerbewoners relatief weinig een auto of fiets bezitten, terwijl de criminaliteit tegen auto's en fietsen juist een groot deel van de delicten betreft. In 2000 is het percentage van de geënquêteerde die aangeeft in het vorige jaar slachtoffer te zijn geweest van enige vorm van criminaliteit weer gestegen tot 45%; dit is boven het niveau van 1997.

Er is in de bewonersonderzoeken ook gevraagd hoe vaak de respondenten dachten of vonden dat er delicten plaatsvinden.

Tabel 5.3.2 Vermogensdelicten (percentage komt vaak voor)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
diefstal uit auto's	49	54	35	41	30	39	35
beschadiging van auto's	43	43	33	36	25	33	32
fietsendiefstal	47	49	39	34	49	49	51
inbraak in woningen	35	32	25	25	29	24	22
gemiddeld	42	43	33	33	32	36	36

bron: bewonersenquête 1997.

- Anno 2000 vinden minder ondervraagden uit de Bijlmermeer dat vermogensdelicten vaak voorkomen dan ondervraagden uit de hele stad in 1999. Dit komt voornamelijk omdat de Bijlmerbewoners relatief weinig aangeven dat er vaak fietsen worden gestolen in de buurt.
- **Bewoners van de Bijlmermeer voelen zich even veilig als, of veiliger dan, de gemiddelde Amsterdammer in de openbare ruimte in flat en de buurt.**

Tabel 5.3.3 Onveiligheidsgevoelens: percentage dat zich vaak onveilig voelt

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
overdag op straat	8	8	7	9	2	3	3
overdag in de flat	3	9	8	8	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
's avonds op straat	30	31	29	28	13	10	12
's avonds in de flat	7	19	23	20	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

bron: bewonersenquêtes.

- De bewoners van de Bijlmermeer voelen zich op straat veel vaker onveilig dan de gemiddelde Amsterdammer.
- De onveiligheidsgevoelens op straat zijn gelijk gebleven.
- De onveiligheidsgevoelens in de flat zijn met name tussen 1997 en 1998 sterk toegenomen. De onveiligheidsgevoelens 's avonds in de flat zijn in 2000 iets lager dan het jaar ervoor.
- Er schijnt geen sterke relatie te zijn tussen angstgevoelens en het feit dat de woning of de woonomgeving aangepakt is.

Een belangrijke oorzaak voor gevoelens van onveiligheid in de buurt is het idee over hoe vaak voorvallen van 'dreiging' in de buurt voorkomen. Met behulp van zes soorten dreigende incidenten kan een gemiddeld percentage huishoudens worden berekend dat dreiging vaak vindt voorkomen.

Tabel 5.3.4 Incidenten dreiging (percentage komt vaak voor)

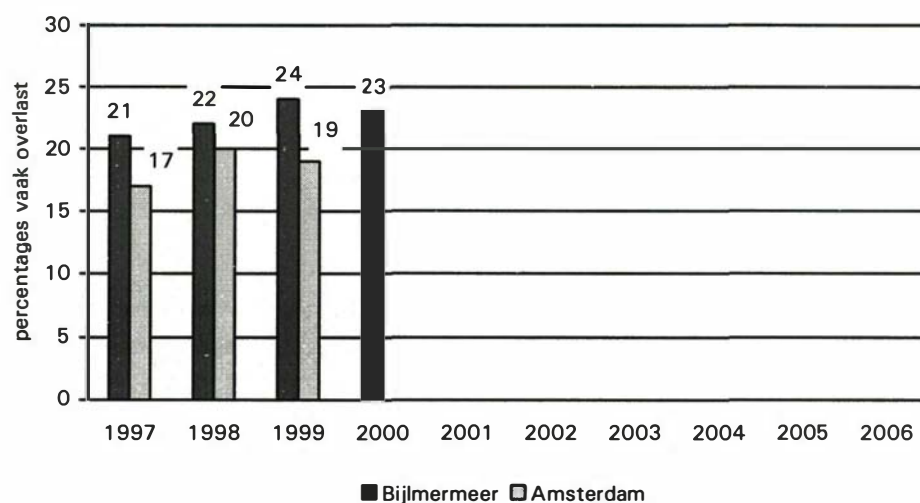
	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
bedreiging	19	25	21	21	9	10	11
dronken mensen op straat	16	24	18	20	18	14	21
lastig gevallen worden	19	27	18	17	11	6	9
gewelddelicten	22	29	22	25	14	11	13
drugsoverlast	43	44	39	39	18	11	15
tasjesroof	24	33	24	23	13	7	13
dreiging gemiddeld	23	30	24	24	15	10	14

bron: bewonersenquête.

- Het percentage van de huishoudens dat vindt dat voorvallen van dreiging vaak voorkomen, is in de Bijlmer ongeveer tweemaal zo hoog als in de hele stad. Vooral drugsoverlast komt volgens de Bijlmerbewoners in de buurt veel voor.

Een deel van de mensen die zich niet veilig voelen, voelt zich bedreigd door de aanwezigheid van en overlast door jongeren, daarom wordt ook de overlast door jongeren hier weergegeven.

Afbeelding 5.3.3 Overlast door jongeren (percentage dat 'vaak' overlast ondervindt)

bron: bewonersenquête.

- In de Bijlmermeer ondervindt een groter deel van de huishoudens overlast van jongeren dan gemiddeld in Amsterdam; ongeveer een kwart van de ondervraagden geeft aan hinder te ondervinden van jeugdigen. In 2000 is echter voor het eerst niet meer sprake van een stijgend percentage bewoners dat zich door jongeren bedreigd voelt.

Tabel 5.3.5 Bijdrage aan veiligheid in de buurt van flatwachten of stadswachten (percentage vindt dat ze wel een bijdrage leveren aan de veiligheid)

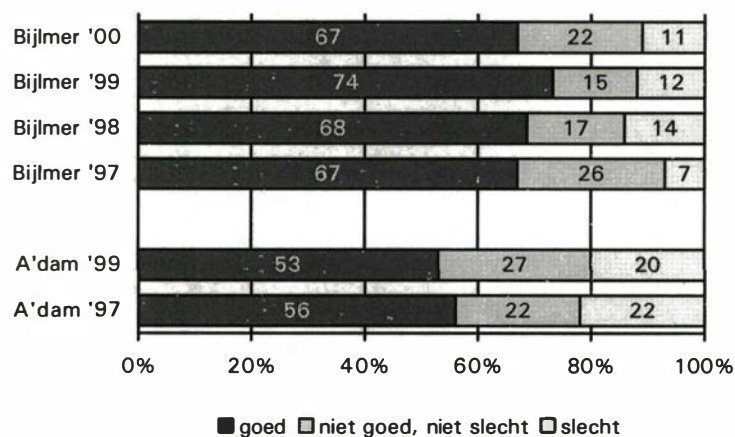
	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
flatwachten	71	93	66	53	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
stadswachten	69	67	70	74	63	65	68

bron: bewonersenquête.

- Bijna alle ondervraagden in de Bijlmermeer vonden in 1998 dat de flatwachten een bijdrage leveren aan de veiligheid. In 2000 vindt een duidelijk lager percentage van de ondervraagden dat de flatwachten een bijdrage leveren aan de veiligheid.
- Van de stadswachten vindt bijna driekwart van de geïnterviewden uit de Bijlmermeer dat ze een bijdrage aan de veiligheid leveren. Dit percentage is sinds 1997 licht gestegen en ligt zelfs op een iets hoger niveau dan in Amsterdam in 1999.

■ **De verkeersveiligheid en het gevoel van verkeersveiligheid zijn hoger dan of op gelijk niveau, als in Amsterdam.**

Afbeelding 5.3.4 Oordeel verkeersveiligheid in de buurt⁶

bron: bewonersenquête.

Noot ⁶ In de bewonersenquête die in 1998 in Amsterdam is gehouden is geen vraag naar de verkeers(on)veiligheid gesteld.

- Het oordeel over de verkeersveiligheid is in de Bijlmermeer duidelijk positiever dan in de hele stad en werd tot 1999 zelfs jaarlijks beter. In 2000 is het percentage dat de verkeersveiligheid goed vindt wel weer gedaald tot het niveau van 1997. Het percentage Bijlmerhuishoudens dat de verkeersveiligheid slecht vindt, verdubbelde in 1998 ten opzichte van 1997. In 1999 en 2000 is dit percentage weer iets afgenomen.

Tabel 5.3.6 Aantal verkeersongevallen in de Bijlmermeer in vergelijking met Amsterdam (geïndexeerd: 1998 = 100)⁷

Regio Amsterdam	1998	1999	2000
aanrijdingen	19.450	18.980	17.211
aanrijdingen index	100	97,6	88,5
aanrijdingenratio	22,2	21,6	19,3
dodelijke slachtoffers	39	37	46
ziekenhuisgewonden	473	522	393
doorrijden na aanrijding	3.334	3.905	4.031
Bijlmermeer			
aanrijdingen	818	823	1.016
aanrijdingen index	100	100,6	124,2
aanrijdingenratio	15,3	15,4	19,1
dodelijke slachtoffers	1	1	2
ziekenhuisgewonden	-	-	-
doorrijden na aanrijding	142	143	164

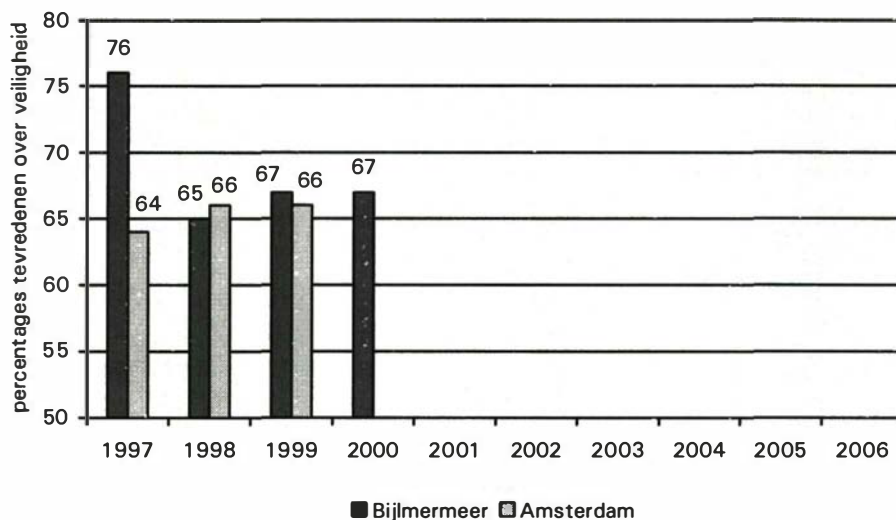
bron: politieregistratie Amsterdam Amstelland

Voor het gebied dat onder het beheer van het wijkteams Flierbosdreef en Ganzenhoef valt zijn cijfers over de verkeersveiligheid over de laatste drie jaren beschikbaar. Dit gebied is echter iets groter dan het vernieuwingsgebied alleen.

- In de cijfers van de afgelopen drie jaar is een opvallende stijging van bijna een kwart te zien in het absolute aantal aanrijdingen. Het aantal aanrijdingen per duizend inwoners is daarmee opgelopen van 15,3 in 1998 tot 19,1 in 2000. Deze zogenaamde aanrijdingenratio is daarmee nog steeds lager dan het gemiddeld van de regio Amsterdam dat op 19,3 ligt. In tegenstelling tot de Bijlmermeer is echter in de gehele regio sprake van een afnemend aantal aanrijdingen.
- Het aantal dodelijke slachtoffers in de Bijlmermeer zeer gering.

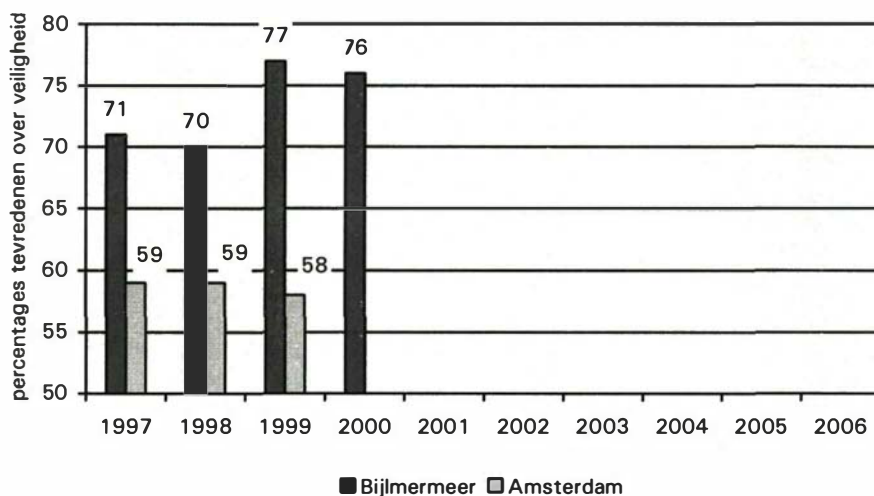
Noot ⁷ Het IVV bij monde van O&S levert niet langer jaarlijks cijfers over aanrijdingen per stadsdeel. Om die reden wordt gebruik gemaakt van de cijfers zoals die binnen de NPI registratie van de politie beschikbaar zijn.

Afbeelding 5.3.5 Verkeersveiligheid oversteekplaatsen

Bron: bewonersenquête

Afbeelding 5.3.6 Verkeersveiligheid fietspaden

bron: bewonersenquête

- Terwijl in 1997 de Bijlmerbewoners nog aanzienlijk beter te spreken waren over de veiligheid van de oversteekplaatsen vergeleken met geheel Amsterdam, is de tevredenheid hierover sinds 1998 ongeveer gelijk aan de tevredenheid hierover in de hele stad.
- Over de veilige fietspaden zijn de huishoudens in de Bijlmermeer nog wel meer tevreden dan de gemiddelde stadsgenoot. De tevredenheid hierover in de Bijlmer is ten opzichte van 1997 gestegen.

■ **Afname van vervuiling en vandalisme tot het gemiddelde Amsterdamse niveau.**

De mate waarin de buurt als verloederd wordt ervaren, bepaalt mede de fysieke kwaliteit van de buurt. Met behulp van een aantal indicatoren is de mate waarin de buurt door de bewoners als verloederd wordt ervaren in kaart gebracht. Respondenten dienden bij de enquêtering steeds aan te geven hoe vaak een aantal zaken in hun buurt voor komen:

Tabel 5.3.7 Verloedering (percentage komt vaak voor/ (helemaal) mee eens)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
vernieling van bushokjes	17	24	18	16	12	15	16
bekladding van muren en gebouwen	38	47	40	39	35	39	47
rommel op straat	50	59	51	54	49	46	53
hondenpoep op straat	21	36	36	30	57	51	52
slecht onderhouden huizen	24	30	18	22	15	19	17
gemiddeld percentage verloedering	33	40	32	33	34	36	36

bron: bewonersenquêtes.

- Bekladding van muren en hondenpoep op straat worden in vergelijking tot Amsterdam als geheel veel minder gemeld. Gemiddeld genomen over de afgelopen vier jaar vinden bewoners in de Bijlmermeer daarentegen wel vaker dan in de stad dat er sprake is van slecht onderhouden huizen.
- Het gemiddelde percentage verloedering is in de Bijlmermeer de laatste twee jaar lager dan het stadsgemiddelde.

Tabel 5.3.8 Gemiddelde onderhoudsuitgaven vandalisme per woning Nieuw Amsterdam

	1994	1995		1996	1997	1998	1999	2000
	gul- dens	index	index	index	index	index	index	index
vandalisme	57	100	122	98	101	104	145	

bron: 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam.

De schade die Nieuw Amsterdam ondervindt door vandalisme is sinds 1996 elk jaar toegenomen, met name in 1999 is deze kostenpost hoog. Door administratieve problemen bij Patrimonium/De Vaklieden is er een verwerkingsachterstand ontstaan die met name het beeld op het niet planmatige onderhoud onmogelijk maakt voor 2000. Hierdoor zijn er voor dit jaar geen cijfers beschikbaar.

- De drugsoverlast is net zo groot, of minder groot, dan in Amsterdam.

Tabel 5.3.9 Drugsoverlast (percentage 'komt vaak voor')

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
drugsoverlast	43	44	39	39	18	11	15

bron: bewonersenquête

- De drugsoverlast is in 2000 gelijk gebleven aan die van 1999 en is daarmee iets lager dan in de jaren daarvoor. Daarmee ligt echter het percentage van de ondervraagden dat aangeeft dat drugsoverlast vaak voorkomt nog steeds bijna driemaal zo hoog als in de hele stad.

5.4 Conclusies Leefbaarheid

Onder het GSB-cluster Leefbaarheid zijn subdoelen uit drie vernieuwingsthema's en twee themadoelen verzameld.

Conclusie oordeel bewoners

- Het oordeel van Bijlmerbewoners over hun eigen buurt wordt minstens even positief als het oordeel van andere Amsterdammers over hun buurt.
- Het algemeen oordeel van de Bijlmerbewoners in 2000 over hun buurt is t.o.v. 1997 verbeterd maar in vergelijking met het vorige jaar iets lager. Bovendien is het algemene oordeel nog steeds lager dan in de rest van de stad. Het rapportcijfer dat ondervraagden in de Bijlmermeer geven voor het woon- en leefklimaat in de buurt is ook lager dan de cijfers van geheel Amsterdam maar zijn t.o.v. 1999 wel licht gestegen.

Conclusies woning en woonomgeving

- De tevredenheid over het wonen in de Bijlmermeer is gelijk aan, of hoger dan, gemiddeld in Amsterdam.
- Bijlmerbewoners zijn minder tevreden over hun woning dan andere Amsterdammers. Dit is voornamelijk te wijten aan een geringe tevredenheid over de woonlasten en de naaste burens. Deze situatie is enigszins verslechterd ten opzichte van 1997.
- Ingriep in het wegensysteem: een aantal wegen ('dreven') zal naar maai-veldniveau worden gebracht.
- Tot eind 2000 zijn de dreven in de G-buurt verlaagd. Er is nog geen overeenstemming over het totale aantal dreven dat zal worden verlaagd.
- De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de fysieke woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.
- Over de buurtvoorzieningen en het onderhoud zijn bewoners van de Bijlmermeer over het algemeen minder tevreden dan andere Amsterdammers. Dit verschil is sinds 1997 groter geworden. Wat betreft de fysieke voorzieningen in de buurt is de tevredenheid in de Bijlmermeer ongeveer net zo groot als elders in de stad. Hierin is sinds 1997 weinig veranderd.

- De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de sociale woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.
- De sociale kwaliteit van de buurt steeg tot 1999 iets in de Bijlmer, terwijl ze in de stad als geheel licht daalde. In 1999 werd daarom de tevredenheid met de sociale woonomgeving in de Bijlmer net zo hoog als in de hele stad. Dit jaar laat echter weer een sterke daling zien ten opzichte van voorgaande jaren. De tevredenheid met de sociale kwaliteit is daarmee tot het laagste niveau sinds 1997 gedaald waardoor het subdoel niet langer bereikt is.
- Grotere betrokkenheid van bewoners bij - en tevredenheid over - de (semi-)openbare ruimte.
- De gehechtheid aan de buurt is in 2000 in de Bijlmer lager dan voorgaande jaren. Daarmee is de buurtgehechtheid in de Bijlmer onder het niveau van de stad van voorgaande jaren gedoken. Het gevoel van medeverantwoordelijkheid voor de buurt is bovendien in dit jaar gedaald tot laagste niveau sinds de metingen.
- ◆ De tevredenheid over de woning en woonomgeving in het vernieuwingsgebied is gelijk aan, of hoger dan, het Amsterdams gemiddelde.
- De tevredenheid over woning en woonomgeving is in 2000 in een lichte depressie geraakt. Ten opzichte van het voorgaande jaar wordt op vrijwel geen enkel punt verbetering geboekt. Er is veelal sprake van een verslechtering. De twee subdoelen die in het voorgaande jaar bereikt werden (grotere betrokkenheid bij en tevredenheid over de buurt, en het niveau van de sociale kwaliteit) worden door deze neergang niet langer gehaald. De enige uitzondering op deze regel vormt het licht gestegen rapportcijfer dat door de Bijlmerbewoners aan het woon- en leefklimaat gegeven wordt.

Conclusies veiligheid

In de inleiding van deze paragraaf zijn een aantal subdoelen met betrekking tot de veiligheid geformuleerd. Hier zal worden gekeken hoe het er voor staat met deze subdoelen:

- Daling van de feitelijk plaatsvindende criminaliteit tot ten hoogste het Amsterdams gemiddelde.
- Uit de aangifte cijfers blijkt dat er in de Bijlmermeer relatief veel criminaliteit plaatsvindt. Met name inbraak, straatroof en winkeldiefstal worden aanzienlijk vaker geregistreerd in het vernieuwingsgebied dan elders in de stad. Er is wel sprake van een verbetering. Uit de bewonersenquête blijkt in tegenstelling tot de politie cijfers dat het percentage van de Bijlmerbewoners dat slachtoffer is geworden van enig delict in 2000 lager ligt dan in de hele stad, en ten opzichte van 1999 zelfs nog gedaald is. Dit kan deels verklaard worden doordat relatief weinig Bijlmerbewoners een auto of fiets bezitten, terwijl veel delicten waar ondervraagden slachtoffer van worden juist delicten tegen auto's of fietsen betreffen.
- Bewoners van de Bijlmermeer voelen zich even veilig als, of veiliger dan, de gemiddelde Amsterdammer in de openbare ruimte in de flat en de buurt.
- De bewoners van de Bijlmermeer voelen zich veel vaker onveilig dan de gemiddelde Amsterdammer. De onveiligheidsgevoelens van de Bijlmerbewoners in hun flat zijn in de voorgaande jaren sterk gestegen maar in 2000 weer licht gedaald. Vooral 's avonds voelen flatbewoners zich in hun flat minder veilig.
- De verkeersveiligheid en het gevoel van verkeersveiligheid zijn hoger dan, of op gelijk niveau, als in Amsterdam.

- De verkeersveiligheid in de Bijlmermeer is beter dan gemiddeld in de stad. Dit verschil is echter aan het verdwijnen door een toename in het aantal aanrijdingen in de Bijlmer tegen een afname in de regio. Het oordeel over fietspaden door bewoners van het vernieuwingsgebied is echter nog steeds beter dan in de stad en ten opzichte van 1999 ongewijzigd.
- Afname van vervuiling en vandalisme tot het gemiddelde Amsterdamse niveau.
- Bijlmerbewoners vinden anno 2000 de buurt waar ze wonen minder verloederd dan de gemiddelde Amsterdammer. De verloedering in de laatste jaren de hele stad is iets toegenomen. In de Bijlmermeer is de verloedering na een stijging in 1998 weer terug op het niveau van 1997.
- De drugsoverlast is net zo groot of minder groot dan in geheel Amsterdam.
- De drugsoverlast is sinds 1997 afgenomen, maar ligt nog steeds ver boven het Amsterdamse gemiddelde.

Hoewel één van de subdoelen binnen het thema veiligheid, het subdoel over de jeugdcriminaliteit, nog in hoofdstuk 7 over jeugd aan de orde moet komen, zal al wel het themadoel worden geëvalueerd.

- ◆ De totale veiligheidssituatie in de Bijlmermeer komt minstens op het niveau van het Amsterdamse gemiddelde.
- Op de meeste subdoelen is de verbetering van de veiligheid voldoende. Zorgelijk is echter de sterke stijging van het aantal verkeersongevallen. De criminaliteit in de Bijlmermeer is duidelijk afgenomen ten opzichte van het voorgaande jaar maar staat nog wel in schril contrast met de rest van de regio. Positief is nog steeds dat de Bijlmerbewoner zijn buurt minder verloedert vindt dan de gemiddelde Amsterdammer. Gevoelens van onveiligheid, met name 's avonds, worden door Bijlmerbewoners echter nog veel vaker gemeld dan door de overige stadbewoners.

6 Economie en werk

Het GSB-cluster economie en werk bestaat in deze Bijlmermonitor vooral uit het vernieuwingsthema werk. Daarnaast is nog informatie verzameld over de nieuw opgeleverde bedrijfsruimten in de Bijlmermeer.

6.1 Subdoel werk

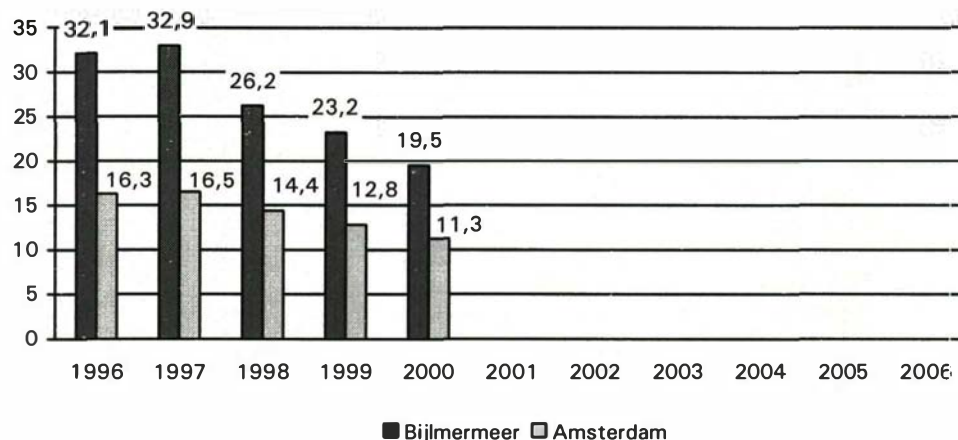
Het themadoel voor werk luidt als volgt:

- ◆ De maatschappelijke en financieel-economische positie van de Bijlmerbewoners wordt gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.

Dit themadoel is verder geconcretiseerd met de volgende subdoelen:

- Het werkloosheidspercentage in de Bijlmermeer is gelijk aan dat van Amsterdam.
- De afstand tot de arbeidsmarkt van de Bijlmerbewoners is even groot als van andere bewoners in Amsterdam
- De inkomenssituatie van Bijlmerbewoners is gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.
- **Het werkloosheidspercentage in de Bijlmermeer is gelijk aan dat van Amsterdam.**

Afbeelding 6.1.1 Werkloosheidspercentages. (Niet werkende werkzoekenden als percentage van de beroepsbevolking Bijlmermeer en Amsterdam, op 31 december)

bron: O + S.

- Het werkloosheidspercentage is in het vernieuwingsgebied nog steeds hoger dan in de stad. Het onderlinge verschil slinkt echter sinds 1998 jaarlijks in snel tempo zodat het relatieve verschil steeds kleiner wordt.

■ **De afstand tot de arbeidsmarkt van de Bijlmerbewoners is even groot als van andere bewoners in Amsterdam**

De arbeidsvoorziening deelt ingeschreven werkzoekenden in fases in die aangeven hoe groot de afstand tot de arbeidsmarkt is. De indeling gebeurt onder andere op basis van opleiding, werkervaring, leeftijd, werkloosheidsduur en motivatie. Aan deze fases zijn dienstverleningsvormen gekoppeld voor de werkzoekende. In de eerste fase is de dienstverlening gericht op directe bemiddeling, in de tweede fase krijgt de werkzoekende dienstverleningstrajecten van korter dan een jaar aangeboden, in de derde fase trajecten van meer dan een jaar. In de vierde fase is de hulpverlening gericht op hulp en zorg.

Tabel 6.1.1 Ingeschrevenen bij arbeidsbureau naar afstand tot de arbeidsmarkt in de Bijlmermeer, Amsterdam en Zuidelijk N-Holland (percentages op 31 december)

	Bijlmer				A'dam		Zuidelijk N-Holland			
	1997	1998	1999	2000	1999	2000	1997	1998	1999	2000
fase 1 (direct bemiddelbaar)	9	13	13	13	17	15	25	22	19	18
fase 2: (kort (cursus)traject nodig)	19	12	5	3	5	4	11	7	5	4
fase 3: (lang (cursus)traject nodig)	39	31	25	19	20	16	22	21	19	14
fase 4: (onbemiddelbaar)	32	40	51	57	52	59	36	44	50	53
fase nader te bepalen	0	3	4	7	6	7	2	4	5	9
overig:	1	0	1	1	-	-	5	2	2	1
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

bron: Arbeidsvoorziening Zuidelijk Noord-Holland, 'Amsterdam in cijfers' O + S.

- In geheel Zuidelijk Noord-Holland heeft de laatste vier jaar een verschuiving plaatsgevonden in het werklozenbestand. Meer dan de helft van de niet werkende werkzoekenden is onbemiddelbaar. Dit is voor een groot deel te verklaren door de gunstige situatie op de arbeidsmarkt waardoor werkzoekenden die eventueel na enige bijscholing wel bemiddelbaar zijn, vaak ook werk vinden. Wat over blijft in het bestand zijn daardoor steeds meer de onbemiddelbaren. Hun aantal is in absolute zin in de hele regio in 2000 overigens ook afgenomen.
- Van de niet werkende werkzoekenden (nww-ers) in de Bijlmermeer waren relatief weinigen direct bemiddelbaar. In tegenstelling tot de regio is het absolute aantal niet werkende werkzoekende in de fase onbemiddelbaar licht gestegen. Deze categorie maakt nu 57% van de alle nww-ers uit. Het relatieve verschil met geheel Zuidelijk Noord-Holland is echter steeds kleiner geworden en voor Amsterdam zo goed als verdwenen.

Tabel 6.1.2 Bemiddeling, kwalificering en mutaties⁸ en langdurig werklozen Bijlmermeer (absoluut en % van de niet werkende werkzoekenden)

	1997		1998		1999		2000	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
kwalificatietraject	310	4	540	9	616	12	564	12
bemiddelingstraject	585	8	869	15	646	13	356	8
inschrijvingen	4.435	61	4.362	74	4.553	89	3.935	86
uitschrijvingen	4.867	67	5.172	88	4.839	95	3.773	82
langdurig werklozen	4.857	67	3.859	65	3.318	65	2.940	64

bron: Arbeidsvoorziening Zuidelijk Noord-Holland.

- Het aantal nww-ers dat in een kwalificatietraject is opgenomen is verdrievoudigd ten opzichte van 1997. Het absolute aantal is in het laatste jaar daarentegen gedaald. Als percentage van het aantal niet werkende werkzoekende is het cijfer in 2000 t.o.v. 1999 gelijk gebleven.
- Het aantal nww-ers in een bemiddelingstraject bereikte in 1998 een piek en daalde in 2000 tot het laagste aantal sinds 1997.
- Het aantal inschrijvingen en uitschrijvingen fluctueert in het vernieuwingsgebied jaarlijks. In 2000 bereikten beide cijfers echter het laagste punt sinds 1997; zowel het aantal in- als uitschrijvingen bleef beneden de vier duizend. Als percentage van de werklozen zijn zowel de in- als de uitschrijvingen hoog. Veel werkzoekenden vinden dus gedurende het jaar waarin zij zich inschrijven weer een baan of hebben voor kortere periodes geen werk.
- Het aantal langdurig werklozen daalt in het vernieuwingsgebied ieder jaar. Als percentage van de niet werkende werkzoekenden is de afname echter gering omdat ook ieder jaar het totale aantal nww-ers afneemt. In vergelijking tot Amsterdam zijn de cijfers gunstig; van de niet werkende werkzoekenden is daar 72% langer dan één jaar werkloos in tegenstelling tot de Bijlmermeer waar 65% van de niet werkende werkzoekende tot deze categorie behoort (Amsterdam in cijfers 2000: O + S en Arbeidsvoorziening Zuidelijk Noord Holland).

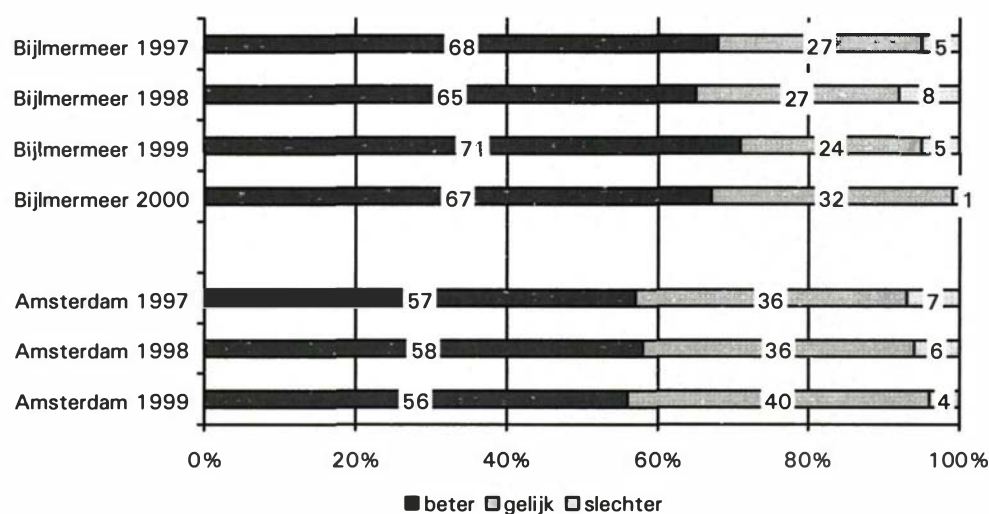
In de bewonersenquête is de mensen zonder baan gevraagd of ze verwachten binnen twee jaar een betaalde baan te hebben.

- In de Bijlmermeer antwoordde in 2000 85% van de werklozen dat zij verwachten binnen twee jaar een baan te hebben. Dat is nauwelijks minder dan de 88% van de respondenten die in 1999 verwachten binnen twee jaar te werken. Bovendien is dit percentage beduidend hoger dan in 1997 en 1998.

Noot 8 Hier zijn de totaal aantallen in- en uitschrijvingen geteld en niet de mensen die in of uit zijn geschreven gedurende het jaar. Dit heeft tot gevolg dat werklozen die gedurende 2000 twee maal zijn in- en uitgeschreven, dubbel tellen in deze percentages.

■ **Verbeteren van de maatschappelijke positie van de Bijlmerbewoners.**

Afbeelding 6.1.2 Verwachte arbeidspositie over vijf jaar (percentage)

bron: bewonersenquête

- De Bijlmerbewoners zijn optimistischer over de ontwikkeling van hun arbeidspositie dan de gemiddelde Amsterdammer; ongeveer tweederde van de respondenten denkt over vijf jaar een betere arbeidspositie te hebben bereikt. Slechts 1% denkt dat zijn of haar situatie verslechterd is.

■ **De inkomenssituatie van Bijlmerbewoners is gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.**

Tabel 6.1.3 Netto maand inkomen van huishoudens (percentage)

Bijlmermeer					Amsterdam		
netto guldens p/m	1997	1998	1999	2000	netto guldens p/m	1997	1999
minder dan 1.400	12	12	6	5	1.400 of minder	12	9
1.400 – 1.900	23	29	28	27	1.400 - 2.000	21	18
1.900 – 2.800	31	24	25	24	2.000 - 2.750	20	21
2.800 – 4.000	23	24	24	23	2.750 - 4.250	25	27
meer dan 4.000	12	11	18	20	meer dan 4.250	23	25
totaal	100	100	100	100	totaal	100	100

bron: bewonersenquête

- De inkomenspositie van de respondenten lijkt in de afgelopen vier jaar verbeterd. Met name het percentage huishoudens dat moet rondkomen van minder dan 1.400 gulden per maand is sterk gedaald en ligt onder het niveau van Amsterdam. Het percentage huishoudens dat moet rondkomen

van een inkomen dat tussen de 1.400 en 1.900 ligt, is wel veel hoger dan in de hele stad. Als de laagste twee inkomenscategorieën worden gerekend tot de minimuminkomens wordt duidelijk dat in 1997 in de Bijlmer nog ongeveer evenveel ondervraagden van een minimuminkomen moesten rond komen (35%) als in de hele stad (33%). In 2000 is het verschil groter geworden. In de Bijlmer leeft nu 32% van een minimum inkomen tegen 27% in Amsterdam.

- Het percentage huishoudens met hogere inkomsten (4.000 of meer) is in de afgelopen vier jaar wel steeds meer naar het stadsgemiddelde gegroeid.

Los van de vernieuwingsdoelen is ook de realisatie van nieuwe bedrijfsruimte belangrijk voor de vernieuwing van de Bijlmermeer. Aangezien de wijk is opgezet vanuit de gedachte om werk en wonen ruimtelijk van elkaar te scheiden, zijn er weinig bedrijfsruimten aanwezig.

Tabel 6.1.4 Nieuw gerealiseerde bedrijfsruimten (m² opgeleverd per jaar)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
bedrijfsruimte in parkeergarages	4.906	1.440	3.050	0	3.000	0	3.000
woonwerkwooningen	0	950	0	0	550	1.900	0
totaal	4.906	2.390	3.050	0	3.550	1.900	3.000

bron: stadsdeel zuidoost afdeling economische zaken

De realisatie van nieuwe bedrijfsruimten verloopt met pieken. In 1994 zijn er veel vierkante meters nieuwe bedrijfsruimten gerealiseerd in de parkeergarages, in 1997 en 1999 is er daar geen enkele bedrijfsruimte gerealiseerd. In 1999 zijn er wel veel woonwerkwooningen opgeleverd. In 2000 is alleen in de D-garage 3000 m² bedrijfsruimte opgeleverd. Bovendien hebben veel bedrijfspanden in 2000 voor de sloophamer moeten zwichten. In het totaal is 5.519m² bedrijfsruimte verdwenen. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het grootste deel bedrijfsruimte betreft dat in het voormalig winkelcentrum Ganzenhoef geruimd is. Eind 2001 wordt naar verwachting op die plek ca. 11.000m² nieuwe bedrijfsruimte opgeleverd.

6.2 Conclusies werk en inkomen

- Het werkloosheidspercentage in de Bijlmermeer is gelijk aan dat van Amsterdam.
- Hoewel het werkloosheidspercentage in de Bijlmer sterk is gedaald, blijft de werkloosheid in het vernieuwingsgebied bijna tweemaal zo hoog als gemiddeld in de stad. In absolute zin is de werkloosheid in de Bijlmermeer wel degelijk sterker gedaald dan in de hele stad.
- De afstand tot de arbeidsmarkt van de Bijlmerbewoners is even groot als van andere bewoners in Amsterdam
- De realisering van dit subdoel komt sinds 1997 wel steeds dichterbij. Het percentage niet werkende werkzoekende dat die een uitgebreid cursus/begeleidingstraject nodig heeft voor ze goed bemiddeld kunnen worden daalt gestaag tot het stadsniveau. Het percentage van nww-ers dat

langer dan één jaar werkloos is, ligt in de Bijlmermeer zelf lager dan het Amsterdamse gemiddelde.

- De inkomenssituatie van Bijlmerbewoners is gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.
- Het percentage van de huishoudens in de Bijlmermeer dat van een minimuminkomen moet rondkomen is sinds 1997 weinig gedaald, terwijl dit in geheel Amsterdam wel het geval is. Daar staat tegenover dat het percentage huishoudens in de Bijlmermeer dat in de hoogste inkomenscategorie zit, dichterbij de buurt van het stedelijke gemiddelde is gekomen.
- ◆ De maatschappelijke en financieel-economische positie van de Bijlmerbewoners wordt gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.
- De werkloosheid onder de bewoners van de Bijlmermeer is sterk afgenomen. Het werkloosheidspercentage in deze wijk ligt echter nog steeds bijna twee maal zo hoog als in de hele stad. Het percentage van de niet werkende werkzoekenden dat zonder intensieve bijscholing niet bemiddelbaar is, wordt duidelijk meer vergelijkbaar met de stedelijke situatie, ook hier is dus sprake van een vooruitgang. Het percentage van de Bijlmerbewoners dat van een minimuminkomen rond moet komen is sinds 1997 ongeveer gelijk gebleven, terwijl dit in de hele stad is gedaald. Dit is dus een relatieve achteruitgang voor de Bijlmermeer. Daar staat tegenover dat ook het percentage veelverdieners in de Bijlmer is gestegen. Over het algemeen kan daarom worden gesteld dat de maatschappelijke en financieel-economische positie van de Bijlmerbewoners op de meeste punten vooruit is gegaan.

7 Jeugd

Het GSB-cluster jeugd bestaat voor het merendeel uit het vernieuwingsthema onderwijs. Daarnaast is ook één subdoel van veiligheid in dit hoofdstuk ondergebracht.

7.1 Onderwijs

Het themadoel dat voor onderwijs is gesteld luidt als volgt:

- ◆ Het onderwijsniveau van Bijlmerbewoners wordt minstens gelijk aan het Amsterdamse gemiddelde.

Dit themadoel is geconcretiseerd met de volgende subdoelen:

Het onderwijsaanbod stijgt.

- Het aantal voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs wordt gelijk aan, of lager dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- De gemiddelde leerresultaten in het basisonderwijs in de Bijlmermeer worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- De slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.

Een aantal doelen die in de vorige Bijlmermonitor nog werden genoemd, maar uiteindelijk niet meetbaar bleken, zijn nu geschrapt.

■ Het aantal opleidingen stijgt.

Het aantal scholen en opleidingen is aan weinig verandering onderhevig. Om deze reden wordt het aantal scholen en opleidingen niet jaarlijks bekeken.

Vorig jaar is het aantal scholen in het vernieuwingsgebied wel weer geteld.

- In 1999 bleek dat in totaal 11 van de 29 basisscholen uit Zuidoost (38%) in het vernieuwingsgebied staan, inmiddels is er buiten het vernieuwingsgebied een basisschool bij gekomen. Verder staat er in het vernieuwingsgebied één (openbare) school voor het voortgezet onderwijs en voorbereidend beroepsonderwijs: de Open Schoolgemeenschap Bijlmer. De MAVO en het VBO zijn inmiddels samen het Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs (VMBO) geworden. Het onderwijsaanbod is dus veranderd.

Niet alle leerlingen van een school komen uit de buurt van die school. Met name wat betreft scholen voor voortgezet onderwijs betekent een groot aanbod aan scholen in een wijk nog niet dat aan de vraag in die buurt wordt voldaan. Een school kan andere kinderen en jongeren aantrekken dan in de directe omgeving wonen. Nagegaan is daarom in hoeverre de leerlingen van het aangeboden VO-onderwijs in het vernieuwingsgebied ook daadwerkelijk in het vernieuwingsgebied wonen ('buurtgebondenheid scholen').

Tabel 7.1.1 Woonbuurt van leerlingen van school voor v.o. in vernieuwingsgebied (percentage van de leerlingen)

woonbuurt	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000
vernieuwingsgebied	31	36	36	44
elders in Zuidoost	19	31	33	35
elders	50	33	31	21
totaal	100	100	100	100

bron: Leerling Administratie Systeem

- Bijna de helft van de leerlingen in het voortgezet onderwijs in de Bijlmermeer woont zelf ook in het vernieuwingsgebied. Dit is een aanzienlijke toename t.o.v. van schooljaar 1998/1999.
- Het aandeel van de leerlingen dat in de andere buurten van Zuidoost woont is licht toegenomen en bedraagt nu meer dan eenderde van alle scholieren.
- Deze verschuiving impliceert tevens dat het regionale karakter van deze 'experimenteerschool' veranderd en daardoor meer een lokale school voor de Bijlmermeer wordt.

■ **Het aantal voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs wordt gelijk aan, of lager dan, het Amsterdamse gemiddelde.**

In tabel 7.1.2 staat het aantal tussentijdse schoolverlaters in het vernieuwingsgebied. Met tussentijdse schoolverlaters worden leerlingen bedoeld die na 15 september (inschrijving), maar voor het moment van bevordering of het examen, zijn uitgestroomd.

Tabel 7.1.2 Tussentijdse schoolverlaters Bijlmermeer (percentage van de leerlingen)

type onderwijs	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00
Bijlmermeer	5,9	5,5	5,1	5,6	5,4	5,4
Amsterdam ⁹				6,9	6,9	6,1

bron: individuele scholen voor voortgezet onderwijs, Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Gemeente Amsterdam; effectrapportage 1999-2000

- Het percentage tussentijdse schoolverlaters is in schooljaar 99/00 lager dan het gemiddeld van de afgelopen 5 schooljaren. In de schooljaren 97/98, 98/99 en 99/00 liggen de percentages van de leerlingen dat voortijdig is gestopt met de opleiding duidelijk onder het Amsterdamse gemid-

Noot 9 De cijfers voor Amsterdam zijn een overschatting van het werkelijk percentage voortijdig schoolverlaters. De cijfers hebben betrekking op het voortgezet onderwijs en geven ook de leerlingen weer die zonder vo kwalificatie in het vbo instromen. Deze laatste groep bestaat strikt genomen echter niet uit voortijdige schoolverlaters

delde (eerdere gegevens over Amsterdam zijn niet beschikbaar). Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat dit cijfer voor het voortgezet onderwijs (VO) geldt en dat de middelbare school in het vernieuwingsgebied ook VBO huisvest.

Tabel 7.1.3 Verzuimmeldingen bij leerplichtambtenaar¹⁰ (absolute aantallen)

	1993/1994	1994/1995	1997/1998	1998/1999	1999/2000
absoluut verzuim	142	128	118	1309	426
relatief verzuim	232	437	266	579	388
extra verlof	227	221	188	208	61
schorsing, verwijdering en bemiddeling	227	271	132	197	42
onbekend	1	-	-	-	-
totaal	829	1057	704	2293	917

bron: jaarverslag leerplicht Amsterdam Zuidoost 1994, 1995 en 1998.

- Het hoge absoluut verzuim in het voorlaatste schooljaar moet verklaard worden door enerzijds het wegwerken van achterstanden bij de afdeling leerplicht, anderzijds door veel vervuiling in het bestand. Er mogen daarom geen conclusies aan deze cijfers worden verbonden. De andere jaren vertonen daarentegen een vergelijkbaar patroon.

■ **De gemiddelde leerresultaten in het basisonderwijs in de Bijlmermeer worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.**

Vanaf 1970 kunnen basisscholen deelnemen aan de Eindtoets Basisonderwijs (Cito-toets). De Cito-toets is een schoolvorderingstoets voor het hoogste leerjaar van het basisonderwijs.

Noot 10 absoluut verzuim: leerplichtige leerling staat op geen enkele school ingeschreven
relatief verzuim: leerplichtige staat ingeschreven op een school, maar is gemeld bij de afdeling leerplicht in verband met verzuim
extra verlof: geoorloofde afwezigheid tijdens lesuren in verband met bijzondere omstandigheden, overlijden, huwelijk, ziekenhuisopname van familieleden
bemiddeling: op gang brengen van hulpverlening en het begeleiden van Leerlingen naar (een andere) school. De meldingen bij leerplicht over de schooljaren 95/96 en 96/97 zijn niet bekend, van deze jaren zijn geen jaarverslagen van de afdeling leerplicht van stadsdeel Zuidoost uitgebracht.

Tabel 7.1.4 Gemiddelde scores op Eindtoets Basisonderwijs.

	Zuidoost	Amsterdam
1996	528	530
1997	530	530
1998	530	531
1999	531	532
2000	531	532

bron: O + S Amsterdam

- De basisscholen in Zuidoost doen niet of nauwelijks onder voor de andere Amsterdamse basisscholen wat betreft de gemiddelde score op de CITO-eindtoets.
- **De slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.**

In de onderstaande tabel worden de slaagpercentages van de school voor voortgezet onderwijs in het vernieuwingsgebied vergeleken met Amsterdam.

Tabel 7.1.5 Slaagpercentages voortgezet onderwijs (percentage)¹¹

	Bijlmermeer							Amsterdam			
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
VBO	100	97	97	97	96	99	98	87	89	91	
MAVO	90	87	92	96	93	95	98	90	86	88	
HAVO HAVO nieuwe stijl	94	87	97	96	92	98	95	76	72	78	
							85				
VWO	83	72	88	86	77	100	100	83	83	84	
gemiddeld	92	86	94	94	90	98	94	84	83	85	

bron: individuele scholen voor voortgezet onderwijs en de inspectie van het onderwijs

- De slaagpercentages van het voortgezet onderwijs in de Bijlmer zijn zeer hoog en overstijgen het stadsgemiddelde ruim
- In 2000 zijn de slaagpercentages weer even hoog als in voorgaande jaren. Met name het VWO scoort met 100% uitmuntend. HAVO leerlingen in de 2^e fase scoren echter gemiddeld minder goed dan leerlingen die nog in de oude stijl geëxamineerd werden.

Noot 11 De slaagpercentages voor 2000 van geheel Amsterdam zijn voorlopige cijfers.

Centraal in het themadoel onderwijs staat het opleidingsniveau van de Bijlmerbewoners. Om dit te verhogen moeten de jongeren in de Bijlmermeer een vergelijkbaar opleidingsniveau bereiken als andere Amsterdamse jongeren. Cijfers over het schoolniveau van leerlingen die in de Bijlmermeer *wonen* zijn helaas (nog) niet beschikbaar. Wel zijn er cijfers over de leerlingen op de school voor voortgezet onderwijs in de Bijlmermeer. Op deze school zitten echter niet alle leerlingen die in de Bijlmermeer wonen en bovendien zijn niet alle leerlingen die op deze school zitten afkomstig uit de Bijlmermeer. Om de belangrijkste vertekening uit de cijfers te halen zijn bij de percentages van leerlingen van de andere Amsterdamse scholen leerlingen buiten beschouwing gelaten die op schooltypen zitten die niet in de Bijlmermeer worden aangeboden. Leerlingen uit de Bijlmermeer die naar een gymnasium of IBO-school gaan, zitten immers per definitie niet in de Bijlmermeer op school.

Tabel 7.1.6 Schooltype leerlingen van scholen voor voortgezet onderwijs en voorbereidend beroepsonderwijs in 2000

	Bijlmerscholen	andere Amsterdamse scholen
VWO/Atheneum	2	8
HAVO	16	27
MAVO	10	25
VBO	23	19
Brug AVO/VBO	49	22
totaal	100	100

bron: individuele scholen vernieuwingsgebied

- In de Bijlmermeer zitten relatief veel leerlingen op het VBO en weinig kinderen op het VWO, HAVO of MAVO.
- Aangezien de Cito-toets uitslagen in de Bijlmermeer niet onderdoen voor de stedelijke gemiddelde score is het enigszins verontrustend dat de schooltypen waar de leerlingen naar toe gaan toch relatief laag zijn in de Bijlmermeer. Mogelijk kiezen leerlingen, ouders en onderwijzers een te laag schooltype. Een (te) lage schoolkeuze kan de hoger slaagpercentages en de hoge tussentijdse schooluitval op de school voor voortgezet onderwijs in de Bijlmermeer mogelijk verklaren. Het is echter ook mogelijk dat leerlingen uit de Bijlmermeer elders naar toe gaan voor hogere schooltypen.

7.2 Veiligheid

- De jeugdcriminaliteit daalt tot het Amsterdamse gemiddelde.

Afbeelding 7.2.1 Jeugdcriminaliteit: aantal daders als percentage van de totale jeugd van 12 tot 17 jaar in 2000¹²

	Bijlmermeer	Amsterdam
diefstal/inbraak woning	1	1
overval woning	0	0
diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis	0	0
diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	0	5
diefstal van motorvoertuigen	1	3
brom-/snor-/fietsdiefstal	4	7
zakkenrollerij	1	2
straatroof	19	9
diefstal overige voertuigen	0	1
zedemisdrijf	1	2
moord/doodslag	1	1
misdrijven openbare orde	7	7
bedreiging	1	3
mishandeling	4	3
misdrijven tegen openbaar gezag	1	1
ov. misdrijven tegen de	0	2
overige diefstallen	4	4
drugsoverlast	0	1
vernietiging/zaakbeschadiging	3	5
overval	0	1
diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	3	3
winkeldiefstal	33	20
drugshandel	2	1
fraude en bedrog	1	1
kinderporno	0	0
mensenhandel	0	0
discriminatie	0	0

Noot 12 Door het gebruik van een nieuw registratiesysteem bij de politie zijn de cijfers van voorgaande jaren niet meer vergelijkbaar met 2000.

vuurwapencriminaliteit	4	2
overige misdrijven	2	0
alcoholmisdrijven	0	0
overige verkeersmisdrijven	5	3
totaal	101	87

bron: politie Amsterdam-Amstelland; afdeling Onderzoek en Statistiek

- Het aantal jeugdige arrestanten is in de Bijlmer hoger dan in de rest van de stad. In 2000 werden per duizend Jongeren in de Bijlmermeer 101 arrestaties verricht tegen 87 in de stad. Jongeren uit de Bijlmermeer worden relatief vaak aangehouden in verband met straatroof en winkeldiefstal.
- Door het nieuwe registratiesysteem bij de politie zijn cijfers voor voorgaande jaren niet goed te vergelijken met 2000. Het relatieve verschil van de stad met het vernieuwingsgebied kan echter wel worden weergegeven. In 1998 werden er per duizend jeugdigen inwoners in de Bijlmer 32% meer arrestaties verricht dan in de regio. In 1999 was dit 26% en in 2000 16%. Wanneer we dus het relatieve verschil tussen stad en vernieuwingsgebied in de afgelopen jaren bekijken moet geconstateerd worden dat er wel degelijk sprake is van een afnemend verschil.

7.3 Conclusies Jeugd

- Het onderwijsaanbod stijgt.
- Het onderwijsaanbod in het vernieuwingsgebied is tot 1999 niet veranderd.
- Het aantal voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs wordt gelijk aan, of lager dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- Het percentage voortijdige schoolverlaters in het voortgezet onderwijs in de Bijlmermeer is sinds schooljaar 1994/1995 gedaald, en ligt in vergelijking met de cijfers voor het voortgezet onderwijs aanzienlijk lager dan de rest van de stad. Dit subdoel is dus bereikt
- De gemiddelde leerresultaten in het basisonderwijs in de Bijlmermeer worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- De gemiddelde scores op de cito-toetsen eindtoetsen in het basisonderwijs doen niet of nauwelijks onder voor het stedelijk gemiddelde. Aan dit subdoel is dus vrijwel voldaan.
- De slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- De slaagpercentages op de school voor voortgezet onderwijs en voorbereidend beroepsonderwijs zijn aanzienlijk hoger dan het stedelijk gemiddelde. Aan dit subdoel is ruimschoots voldaan.
- ◆ Het onderwijsniveau van Bijlmerbewoners wordt minstens gelijk aan het Amsterdamse gemiddelde.
- De Bijlmermeer doet het op het gebied van onderwijs op de meeste punten heel goed. Met name de resultaten die de scholen behalen doen niet onder voor het Amsterdamse gemiddelde of zijn zelf aanzienlijk beter. De verdeling van de leerlingen op de school voor voortgezet onderwijs in de

Bijlmermeer stroken echter niet met het hoge Cito-toetsgemiddelde: relatief veel leerlingen in de Bijlmermeer zitten op het VBO en weinig op de hogere onderwijsvormen. Mogelijk kiezen leerlingen in de Bijlmermeer een (te) laag schooltype. Dit kan misschien ook de hoge slaagpercentages en de lage tussentijdse schooluitval verklaren. De aandacht in de aanpak van het onderwijs in de Bijlmermeer zou daarom meer op de schoolkeuze moeten liggen dan op de resultaten van de scholen. Het is echter ook mogelijk dat HAVO en VWO leerlingen naar scholen buiten de Bijlmer gaan.

Het laatste subdoel onder jeugd valt buiten het vernieuwingsthema onderwijs maar binnen veiligheid.

- De jeugdcriminaliteit daalt tot het Amsterdamse gemiddelde.
- Het aantal aangehouden jongeren in de leeftijdscategorie 12 tot en met 17 jaar per 1000 jongeren in deze leeftijdsgroep is in de Bijlmermeer hoger dan gemiddeld in de stad. Het relatieve verschil tussen stad en vernieuwingsgebied neemt echter gestaag af in de laatste drie jaar hierdoor is dit subdoel dichterbij realisatie gekomen.

8 Empowerment

Empowerment is in de Bijlmermeer een belangrijk begrip. Het is het centrale begrip in het GSB-plan van stadsdeel Zuidoost en is daardoor sterk verweven in de andere GSB-clusters. Het cluster empowerment overlapt daardoor voor een groot deel met de clusters economie en werk en onderwijs. Er wordt daarom in dit hoofdstuk veel terugverwezen naar eerdere hoofdstukken.

8.1 Onderwijs

In hoofdstuk 7 is gebleken dat niet zozeer de schoolresultaten in de Bijlmermeer problematisch zijn, maar dat de leerlingen in de Bijlmermeer relatief vaak op 'lagere' onderwijstypen terecht komen. Dit is vooral opvallend, zoals reeds werd geconstateerd, aangezien de gemiddelde Cito-score in de Bijlmermeer niet onderdoet voor de rest van Amsterdam. Een te lage schoolkeuze kan leerlingen demotiveren en daardoor het voortijdig schooluitval vergroten.

Empowerment door scholing gebeurt niet alleen op jonge leeftijd. Een belangrijk middel voor de empowerment van etnische groepen bestaat uit de inburgeringstrajecten. Scholing in taal, cultuur en de structuur van de Nederlandse samenleving versterken hun kansen in de Nederlandse samenleving.

- **Er komt een sluitende aanpak inburgering; de wachtlijst is binnen 4 jaar kleiner dan 2 maanden en de mogelijkheden om moeilijk bereikbare groepen in een educatief traject te brengen nemen toe.**
- Nieuwkomers in Nederland krijgen sinds enkele jaren een verplichte cursus inburgering. Door deze regelgeving zijn de wachtlijsten voor de Nieuwkomers verdwenen, zij krijgen voorrang op mensen die zich vrijwillig aanmelden voor een inburgeringcursus. Dit leidde in voorgaande jaren tot wachtlijsten voor zogenaamde oudkomers. In 2000 werd daarom besloten tot een sanering van deze lijsten waarbij de doelstelling was dat alle geïnteresseerden die op 1 juli op de wachtlijst stonden binnen een jaar geplaatst werden of een passend aanbod gekregen zouden hebben. Dit doel is bereikt. De wachttijd voor oud-komers is daarom nu in maanden uitgedrukt maar nog in sterke mate afhankelijk van het niveau en persoonlijke wensen van de potentiële cursisten. Met name beginner groepen zitten vaak vol.
- Moeilijk bereikbare groepen worden benaderd door advertenties en wervingcampagnes bij onder andere het arbeidsbureau.

Tabel 8.1.1 Volgt opleiding of cursus om kansen op arbeidsmarkt te vergroten (percentage)

	Bijlmermeer		Amsterdam ¹³	
	1997	1999	2000	1997
Volgt opleiding of cursus om kansen op arbeidsmarkt te vergroten	28	25	22	21

bron: bewonersenquêtes.

Het percentage van de ondervraagden in de Bijlmermeer dat een cursus volgt om de eigen kansen op de arbeidsmarkt te vergroten ligt hoger dan in de hele stad maar daalt wel geleidelijk.

Tabel 8.1.2 Opleidingsniveau (percentage hoogst behaalde diploma)

	Bijlmermeer			Amsterdam	
	1998	1999	2000	1998	1999
lagere school, basisschool of geen enkele opleiding afgemaakt	13	20	15	9	10
diploma BO, VBO, MBO, MAVO, MULO	52	46	44	38	35
diploma HAVO, VWO, HBS, MMS	13	13	15	16	15
diploma HBO	14	13	14	18	22
WO (universiteit)	9	9	8	19	19
totaal	100	100	100	100	100

bron: bewonersenquêtes.

Bewoners in de Bijlmermeer hebben veel vaker een lagere opleiding genoten dan andere Amsterdammers. Er wonen weinig universitair geschoolden en veel mensen met een lagere of middelbare (beroeps)opleiding.

8.2 Werk

Gegevens over werk en werkloosheid werden al in hoofdstuk 6 gepresenteerd. Daar bleek dat, hoewel de werkloosheid in de Bijlmermeer is gedaald, ze bijna tweemaal zo hoog als in de rest van de stad blijft. Het percentage langdurig werklozen onder de nww-ers is echter lager dan in de regio.

8.3 Sociale banden en organisatie

Een belangrijk aspect van empowerment is dat een groep door onderlinge banden en zelforganisatie, zichzelf verder weet te helpen.

Noot 13 Van 1998 en 1999 zijn geen vergelijkbare cijfers beschikbaar.

Tabel 8.3.1 Vrienden of familie in buurt (percentage)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
vrienden	76	76	74	70	73	65	74
familie	42	45	49	43	38	34	38

bron: bewonersenquêtes.

De Bijlmerbewoners hebben vaker familie in de buurt wonen dan de gemiddelde Amsterdammer. Wat betreft vrienden die in de buurt wonen verschillen de ondervraagden in het vernieuwingsgebied niet van de stedelijke steekproeven uit voorgaand jaren.

Tabel 8.3.2 Actiebereidheid inzet buurt (percentage van de bewoners)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
doet al iets	5	7	3	6	6	5	6
actiebereid	54	56	68	50	70	66	62
waarvan:							
- vaak	20	29	30	12	16		
- soms	33	28	37	36	44	-	-
- zelden/nooit	3	4	4	6	8	-	-

bron: bewonersenquêtes.

De ondervraagden in het vernieuwingsgebied deden in voorgaande jaren niet onder voor andere Amsterdammers in hun bereidheid iets voor de buurt te doen. In 2000 is echter een dip waar te nemen ten aanzien van de bereidheid. Met name het percentage dat bereid is vaak iets te ondernemen voor de buurt is ten opzichte van de voorgaande jaren aanzienlijk gedaald. Het percentage van de ondervraagden dat reeds actief is voor de buurt ligt in de Bijlmer op een vergelijkbaar niveau als in de stad.

8.4 Conclusies empowerment

Binnen dit hoofdstuk is één subdoel van de vernieuwingsoperatie aan de orde gekomen. Het betreft een subdoel binnen het thema onderwijs.

Conclusie onderwijs

- Er komt een sluitende aanpak inburgering; de wachtlijst is binnen 4 jaar kleiner dan 2 maanden en de mogelijkheden om moeilijk bereikbare groepen in een educatief traject te brengen nemen toe.
- De wachtlijsten die in voorgaande jaren voor oudkomers waren ontstaan zijn in 2000 structureel aangepakt. Daarnaast zijn moeilijke bereikbare groepen middels advertenties benaderd. De wachtlijsten voor de nieuwkomers waren in 1999 al weggewerkt.

Conclusie sociale banden en organisatie

De sociale banden in de buurt zijn in de Bijlmer beter dan gemiddeld in de stad. Bijlmerbewoners hebben vaker familie in de buurt wonen dan andere Amsterdammers en net zo vaak vrienden. De bereidheid onder de respondenten om zich in te zetten voor de buurt is in de Bijlmer in 2000 sterk gedaald. In hoeverre deze ontwikkeling zich ook in de rest van de stad heeft voorgedaan valt echter niet na te gaan omdat cijfers voor Amsterdam pas in het najaar van 2001 verwacht worden.

9 Nieuw Amsterdam

Het tweede hoofddoel van de Bijlmermeervernieuwingsoperatie luidt:

- ② 'Nieuw Amsterdam heeft na afronding van de sanerings- en vernieuwingsoperatie in 2006 het exploitatietekort tot nul teruggebracht'.

Onder dit tweede hoofddoel zijn twee themadoelen geformuleerd:

Klanttevredenheid

- ◆ Huurders van Nieuw Amsterdam zijn tevreden over het wonen bij de corporatie.

Exploitatie

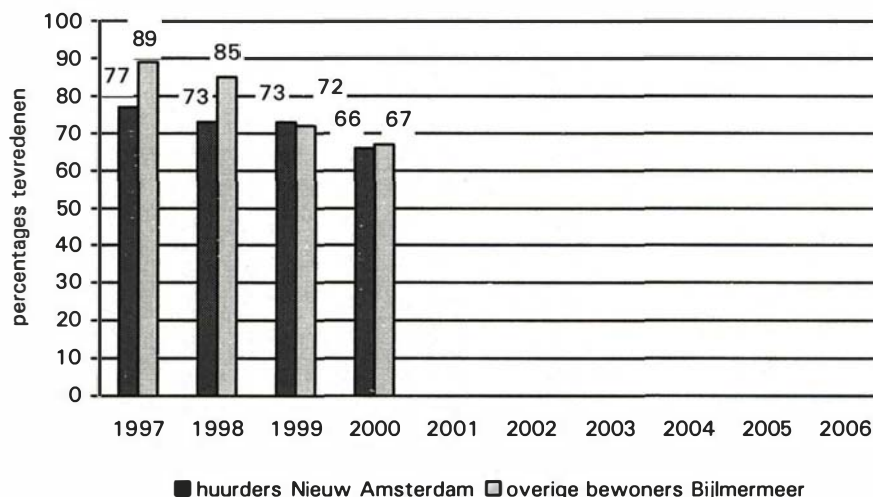
- ◆ Nieuw Amsterdam wordt een structureel gezonde woningverhuurder.

9.1 Klanttevredenheid Bij Nieuw Amsterdam

Om Nieuw Amsterdam financieel gezond te kunnen exploiteren is het noodzakelijk dat de huurders tevreden zijn over het product waarvoor ze betalen. Daarom is er het volgende themadoel en subdoel gesteld.

- ◆ Huurders van Nieuw Amsterdam zijn tevreden over hun woongenot.
- De tevredenheid over het wonen bij Nieuw Amsterdam is niet lager dan bij andere huishoudens in de Bijlmermeer;

Afbeelding 9.1.1 Woontevredenheid (percentage (zeer) tevreden)

bron: bewonersenquête

- De huurders van Nieuw-Amsterdam waren in 1997 en 1998 aanzienlijk minder tevreden over het wonen in de Bijlmermeer dan andere bewoners van de Bijlmermeer. In 1999 en 2000 is dit echter niet of nauwelijks meer het geval. De oorzaak van het wegvallen van dit verschil ligt niet in een verbetering van de tevredenheid van de huurders van Nieuw Amsterdam,

maar in een vermindering van de tevredenheid van andere Bijlmerbewoners.

Tabel 9.1.1 Tevredenheid woning huurders Nieuw Amsterdam/ andere bewoners Bijlmermeer (percentage (zeer) tevreden)

	Nieuw Amsterdam				Bijlmer overig			
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
grootte woning	89	87	87	83	89	83	83	80
indeling woning	72	65	83	68	84	73	64	65
woonlasten	36	24	30	50	55	56	40	45
naaste bureu	72	76	77	59	87	76	75	74
geluidsoverlast	69	76	71	64	89	80	86	76

bron: bewonersenquête Bijlmermeer.

- Uit de bovenstaande tabel blijkt dat vooral de tevredenheid over de woonlasten is verbeterd bij huurders van Nieuw Amsterdam. Ook over de indeling en de grootte van de woning zijn de huurders van Nieuw Amsterdam tevredener dan andere Bijlmerbewoners. Over de mate van geluidsoverlast en de naaste bureu zijn de andere Bijlmerbewoners meer tevreden.

Tabel 9.1.2 Oordeel over verhuurders Bijlmermeer (gemiddeld rapportcijfer)

	Nieuw Amsterdam				Bijlmermeer overig ¹⁴			
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
onderhoud woning	5,5	5,9	5,1	5,1	5,1	6,4	6,4	6,2
onderhoud flatgebouw	6,1	5,5	5,0	5,6	5,7	7,1	6,1	6,2
reactie op technische klachten	5,5	5,4	5,5	5,7	5,8	6,1	6,0	6,1

bron: bewonersenquête Bijlmermeer.

- Het oordeel over het onderhoud door Nieuw Amsterdam is t.o.v. van het vorige jaar gelijk gebleven. Het onderhoud aan de flatgebouwen wordt daarentegen beter beoordeeld dan in de voorgaande twee jaar maar heeft nog niet het rapportcijfer gekregen dat in 1997 toegekend werd. De reacties op technische klachten wordt wel steeds beter beoordeeld en heeft het hoogste rapportcijfer sinds 1997.
- De beoordeling van de diensten van Nieuw Amsterdam is voor de drie genoemde punten echter nog steeds lager dan de beoordeling van de dienstenverlening van de overige verhuurders in het vernieuwingsgebied.

Het woongenot van huurders van Nieuw Amsterdam hangt niet alleen af van de woning zelf, maar ook van de ondervonden overlast.

Noot 14 De resultaten in deze kolom betreffen alleen de respondenten die in een huurwoning wonen.

Tabel 9.1.3 Overlast (percentage dat 'vaak' overlast ondervindt)

	Nieuw Amsterdam				Bijlmermeer overig			
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
overlast door verkeerslawaaï	12	18	31	20	14	20	19	14
overlast door vliegtuiglawaaï	41	47	61	45	53	51	56	43
overlast van omwonenden	21	24	22	21	8	17	14	17

bron: bewonersenquête Bijlmermeer.

- Het aantal huurders van Nieuw Amsterdam dat vaak overlast ondervindt van verkeers- en vliegtuiglawaaï was in 1999 sterk toegenomen. In 2000 daarentegen is dit percentage weer gedaald.
- Tussen bewoners die huren bij Nieuw Amsterdam en de overige Bijlmerbewoners is het verschil in de mate van overlast van omwonenden geslonken tot nog slechts een aantal procentpunten. Deze verandering is hoofdzakelijk te wijten aan een toename van het percentage overige Bijlmerbewoners dat aangeeft last te ondervinden van de naaste burens.
- Overlast van vliegtuiglawaaï blijft voor zowel de bewoners van Nieuw Amsterdam als voor de andere bewoners in de Bijlmermeer de grootste veroorzaker van geluidsoverlast.

Tabel 9.1.4 Vervuiling en vandalisme in/rond de woning (percentage 'komt vaak voor')

	Nieuw Amsterdam				Bijlmermeer overig			
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
vernieling	56	57	65	49	35	26	31	45
brandstichting	16	20	20	12	4	16	-	9
vervuiling	66	69	54	61	39	50	43	62

bron: bewonersenquête Bijlmermeer.

- Vervuiling komt volgens meer dan 60% van de bewoners in het vernieuwingsgebied vaak voor. Dat is een stijging ten opzichte van het voorgaande jaar maar lijkt voor woonstichting Nieuw Amsterdam wel in overeenstemming met de percentages zoals die in 1997 en 1998 geregistreerd werden. Ook vernieling vindt volgens ongeveer de helft van de bewoners vaak plaats. Dit percentage betekent voor huurders bij Nieuw Amsterdam een daling ten opzichte van de voorgaande jaren maar voor de overige Bijlmerbewoners juist een stijging van het percentage. Brandstichting wordt door beide groepen bewoners in 2000 minder vaak gemeld.
- Dit jaar is het verschil in de mate waarin vandalisme en vervuiling vaak voorkomt nagenoeg verdwenen. Dit is voor een belangrijk deel te wijten aan een toename van het percentage overige Bijlmerbewoners dat aangeeft dat vervuiling en vandalisme vaak voorkomt.

Wat zijn de redenen voor huurders van een woning van Nieuw Amsterdam om te verhuizen? Worden deze bepaald door de woning of is dat misschien de buurt? Gegevens hierover worden gepresenteerd in de volgende tabel, waarbij de resultaten worden vergeleken met Bijlmerbewoners die niet in een woning van Nieuw Amsterdam wonen.

Tabel 9.1.5 Verhuisredenen (percentage huishoudens die (misschien) willen verhuizen)¹⁵

(meerdere antwoorden mogelijk)	Nieuw Amsterdam				Bijlmermeer overig			
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
privé-omstandigheden	18	18	11	16	21	22	24	16
woning is niet naar wens	14	11	17	33	17	16	29	28
woning is te duur	21	44	33	19	8	16	-	13
medebewoners flat bevalen niet	6	8	6	11	13	7	6	6
vervuiling in en om de flat	17	27	21	13	8	7	12	13
vandalisme in en om de flat	10	26	21	13	4	4	-	6
buurt is niet naar wens	19	17	13	19	8	16	12	15
onveiligheid in de buurt	21	33	33	27	21	4	6	8
anders	24	17	21	19	29	47	24	26
weet niet	8	3	5	6	0	-	-	4

bron: bewonersenquête.

- Werd in voorgaande jaren door huurders van Nieuw Amsterdam als belangrijkste reden tot verhuizen nog de hoge woonlasten het meest gemeld, dit jaar is de ontevredenheid met de woning de meest genoemde reden tot verhuizen. Van de overige bewoners in het vernieuwingsgebied wordt dit motief tot verhuizen overigens ook het meest genoemd.
- Een kwart van de huurders van Nieuw Amsterdam geven als reden tot verhuizen de onveiligheid in de buurt op. Hiermee wordt dit motief veel vaker genoemd dan door de overige Bijlmerbewoners. Wel moet opgemerkt worden dat het percentage 'Nieuw Amsterdam bewoners' dat de onveiligheid in de buurt noemt, lager is dan in voorgaande jaren.
- Vervuiling in en om de flat wordt door huurders van Nieuw Amsterdam beduidend minder vaak als verhuisreden genoemd dan in voorgaande jaren en komt daarmee op het niveau van de overige Bijlmerbewoners.
- Vandalisme wordt eveneens minder vaak als verhuisreden opgegeven dan in voorgaande jaren, maar wordt nog wel frequenter genoemd door huurders van Nieuw Amsterdam dan door de overige bewoners in het vernieuwingsgebied.
- De verhuisredenen fluctueren sterk in de afgelopen drie jaar. Het niet naar wens zijn van de woning heeft echter sterk aan belang gewonnen als verhuisreden terwijl de woonlasten duidelijk minder vaak als verhuismotief genoemd worden.

Noot 15 Omdat men meerdere redenen kon noemen waarom men wil verhuizen, tellen de percentages niet op tot 100%.

9.2 Exploitatie

Centraal in het tweede hoofddoel staat de exploitatie van Nieuw Amsterdam. Nieuw Amsterdam bezit vrijwel alle hoogbouwwoonungen in de Bijlmermeer. Problemen in deze wijk zijn daarom ook direct problemen voor de exploitatie van Nieuw Amsterdam. Doordat Nieuw Amsterdam met grootschalige leegstand te maken had, kampte de woningbouwcorporatie met grote exploitatiekosten. Daarom zijn de volgende doelen geformuleerd:

Het themadoel over de exploitatie van Nieuw Amsterdam luidt:

◆ Nieuw Amsterdam wordt een structureel gezonde woningverhuurder.

Dit themadoel is geconcretiseerd door de volgende subdoelen:

- mutatiegraad niet hoger dan het gemiddeld Amsterdams peil;
- aantal mutaties gelijk aan aantal verhuringen;
- daling leegstand (niet verbeterde woningvoorraad naar 2,5%, verbeterde/ nieuwe woningen naar 1% in 1999);
- instroom nieuwe huurders vormt een afspiegeling van de vraag in de regio.
- onderhoudsuitgaven op gemiddeld Amsterdams peil;
- huurderving door wanbetaling van 2,1% naar 1% van de 'moet' huur

In de hier gepresenteerde gegevens van Nieuw Amsterdam zijn mutaties en leegstand door de sloop niet meegeteld.

- **Mutatiegraad op gemiddeld Amsterdams peil.**
- **Aantal mutaties gelijk aan aantal verhuringen.**

Tabel 9.2.1 Volkshuisvestingsgegevens¹⁶ (percentages van het aantal woningen, op 31 december)

		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
alle Amsterdamse woningcorporaties	mutaties	-	8,2	-	11,3	10,2	7,9	-
Nieuw Amsterdam	mutaties	16,8	17,8	16,7	16,5	14,6	15,6	9,6
	verhuringen	14,2	20,7	17,1	17,3	13,5	16,4	10,2

bron: 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam, Databank Complexgegevens Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties.

- Het percentage mutaties van alle woningen van Nieuw Amsterdam is tussen 1995 en 2000 gedaald, met uitzondering van een lichte stijging in 1999. De huidige 9,6% mutaties is het laagste niveau sinds 1994.
- De mutaties van alle Amsterdamse woningcorporaties fluctueert jaarlijks en heeft in 1999 een percentage bereikt dat iets onder 8% ligt. Door deze fluctuatie in de Amsterdamse mutatiepercentages is het Amsterdamse jaargemiddelde minder dwingend als referentiekader. Vergelijken we namelijk de mutatiecijfers van alle corporaties uit 1998 of 1997 met de mutatiepercentages van Nieuw Amsterdam, dan voldoet de woningstichting in 2000 ruimschoots aan de doelstelling.

Noot 16 De gegevens van de gezamenlijke woningcorporaties over 2000 zijn pas halverwege 2001 beschikbaar.

- Het aantal verhuringen als percentage van het totaal aantal woningen van Nieuw Amsterdam fluctueert jaarlijks maar ligt al jaren boven het mutatie-niveau.

■ **Daling leegstand: niet verbeterde woningvoorraad naar 2,5%, verbeterde/ nieuwbouwwoningen naar 1%.**

Tot 1998 betrof de verbeterde woningvoorraad nog slechts een klein deel van de woningvoorraad, de gemiddelde leegstand van 1994 tot en met 1997 kan daarom worden gezien als de gemiddelde leegstand voor de niet verbeterde woningvoorraad. Na dat jaar is het aandeel verbeterde woningvoorraad steeds groter geworden. Vanaf 1997 kan de gemiddelde leegstand uitgesplitst worden naar wel- en niet verbeterde woningvoorraad, zodat het subdoel met betrekking tot de leegstand beter kan worden getoetst.

Tabel 9.2.2 Gemiddelde leegstand Nieuw Amsterdam naar wel/niet verbeterde woningvoorraad (percentages van het aantal woningen, per 31 december)

					1997	1998	1999	2000
leegstand alle Amsterdamse woningcorporaties					1,3	0,7	0,6	
Nieuw Amsterdam	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	
gemiddelde leegstand	4,8	5,9	4,0	3,0	3,3	3,2	3,2	
gemiddelde leegstand excl. renovatie leegstand						2,5	1,9	
leegstand	7,0	5,1	4,3	2,8	3,5	2,7	3,4	
leegstand excl. renovatie leegstand						2,0	1,8	
gemiddelde leegstand niet verbeterde hoogbouwwoningen	(4,8)	(5,9)	(4,0)	(3,0)	3,4	3,4	3,4	
gemiddelde leegstand wel verbeterde hoogbouwwoningen					1,3	0,9	1,1	1,7

bron: Nieuw Amsterdam.

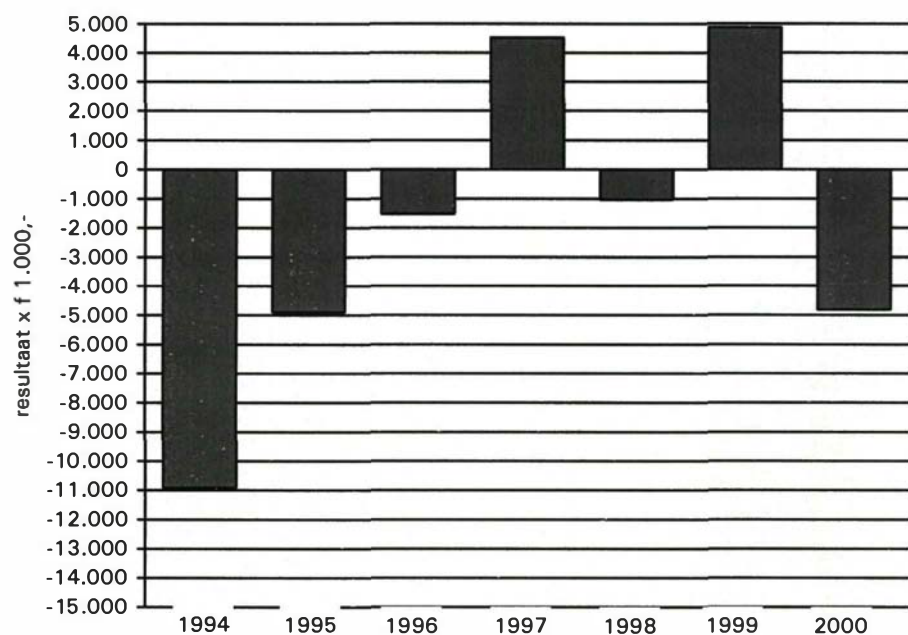
- De gemiddelde leegstand bij Nieuw Amsterdam schommelt de laatste drie jaar rond de 3,2%. Voor een aanzienlijk deel is dit hoge percentage te wijten aan projectleegstand. Wanneer dit type leegstand buiten beschouwing blijft is het gemiddelde leegstandspercentage over 2000 1,9%. Dit is nog steeds aanzienlijk hoger dan de 0,6% leegstand die voor alle corporaties van Amsterdam over 1999 berekend is. Ten opzichte van 1999 is het gemiddelde leegstandspercentage bij Nieuw Amsterdam echter wel 0,6 procentpunten gedaald.
- Wat betreft de niet verbeterde woningvoorraad is de leegstand tussen 1994 en 1997 sterk gedaald, maar daarna weer gestegen tot 3,4% en op dat niveau blijven steken. Laten we ook nu weer projectleegstand buiten beschouwing dan is het gemiddelde leegstandspercentage 2%. Dat is zelfs lager dan de doelstelling van 2,5%.
- Voor de verbeterde woningvoorraad was het gestelde subdoel in 1998 bereikt. De leegstand van de verbeterde woningen is in 1999 en 2000 echter weer gestegen zodat ze niet meer geheel voldoet aan het subdoel.

■ **Instroom nieuwe huurders vormt een afspiegeling van de vraag in de regio.**

Bij dit subdoel is niet aangegeven waar nu precies naar gekeken moet worden (inkomen, opleiding, etniciteit). Bovendien zijn gegevens over 'de vraag in de regio' lastig te vergaren. Om toch een indicatie te geven werd in voorgaande jaren het geboorteland van nieuwe huurders van Nieuw Amsterdam weergegeven. Door de deelname aan Archipel onder de paraplu van Patrimonium kunnen deze cijfers dit jaar niet geleverd worden. In de bijlage zijn de cijfers van voorgaande jaren nog terug te vinden.

Het tweede hoofddoel stelt expliciet dat het exploitatietekort tot nul teruggebracht moet zijn in 2006. In afbeelding 9.2.1 is het verloop van het bedrijfsresultaat te zien.

Afbeelding 9.2.1 Jaarresultaat (in 1000 gulden)

bron: 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam.

Het gepresenteerde jaarresultaat over 2000 betreft voorlopige cijfers. De ervaring leert dat de definitieve cijfers duidelijk kunnen afwijken van deze voorlopige cijfers.

- Het jaarresultaat is op papier de afgelopen jaren iets verbeterd, in 1998 werd nog een klein verlies geleden, in 1999 is er net als in 1997 winst gemaakt. In 2000 is het bedrijfsresultaat echter weer negatief. In de praktijk kent de normale exploitatie jaarlijks nog steeds een aanzienlijk tekort.

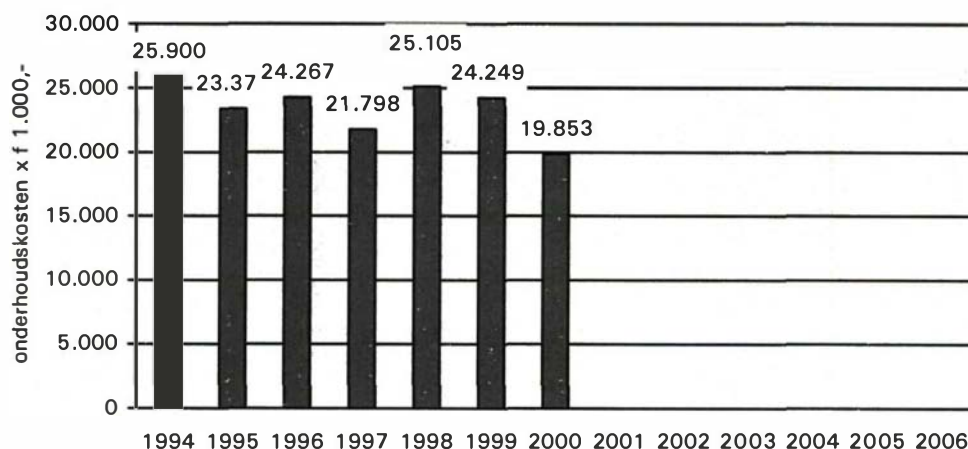
Anders dan in andere cijfers van Nieuw Amsterdam die in deze monitor worden gepresenteerd, komen de kosten (-leegstand door sloop, nieuwbouw, renovatie) en baten (subsidies, verkoop woningen) van de vernieuwingsoperatie in deze cijfers wel tot uitdrukking.

Onderhoudsuitgaven op gemiddeld Amsterdams peil.

Bij de onderhoudskosten zijn de sloop- en renovatieactiviteiten niet opgenomen.

Afbeelding 9.2.2

Totaal onderhoudskosten (in 1000 gulden)

bron: 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam.

De onderhoudsuitgaven van Nieuw Amsterdam zijn sinds 1994 ruim 20% gedaald. Gecorrigeerd voor inflatie zijn de onderhoudskosten zelfs 23% gedaald¹⁷. Deze verbetering heeft echter alles te maken met de flats die gesloopt worden en waar minder tot geen onderhoud meer aan gepleegd wordt. Dit veroorzaakt een kostenbesparing die het beeld vertekent.

Noot 17 Consumentenprijsindex CBS 1-1-95 tot 1-1-00; 9,0%. Bron: www.cbs.nl/cijfers/

Tabel 9.2.3 Totale onderhoudsuitgaven als percentage van de huren en vergoedingen

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Nieuw Amsterdam	24	21	21	18	22	23	17
Gezamenlijke Amsterdamse woningbouwcorporaties		22	18	18	18	19	

bron: Jaarverslagen Nieuw Amsterdam en Kengetallen 1992-1996 en 1993-1997 Amsterdamse volkshuisvestingsinstellingen, Stedelijke Woningdienst

- De onderhoudsuitgaven van Nieuw Amsterdam als percentage van de huren en vergoedingen zijn in 2000 op het laagste niveau sinds 1994.
- In 2000 waren de onderhoudsuitgaven van Nieuw Amsterdam als percentage van de huren en vergoedingen bovendien lager dan die van de gemiddelde Amsterdamse corporatie in 1999 (het laatste jaar waarover de gemiddelde stedelijke cijfers beschikbaar zijn). Hier geldt echter de eerder gemaakte kantekening dat de woningen die gesaneerd gaan worden, niet of nauwelijks meer onderhouden worden waardoor er sprake is van een grote kostenbesparing die de cijfers vertekent.

Tabel 9.2.4 Gemiddelde niet planmatige onderhoudsuitgaven (geïndexeerd per woning c.q. per mutatie, gecorrigeerd op inflatie)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ¹⁸
	guldens	index	index	index	index	index	index
klachtenonderhoud	341	100	117	111	98	108	117
mutatie-onderhoud ¹⁹ (bij verhuizing)	965	100	105	100	97	105	176

bron: 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam.

- De kosten van de twee typen niet-planmatige onderhoudsuitgaven zijn ten opzichte van 1994 gestegen. Ook gecorrigeerd naar inflatie is er met name voor mutatie-onderhoud sprake van een flinke stijging. Het niveau van 2000 ligt echter wel iets lager dan in 1999.

Noot 18 Vanaf 2000 wordt er geen onderscheid meer gemaakt tussen niet planmatig onderhoud naar aanleiding van klachten en niet planmatig onderhoud veroorzaakt door vandalisme. Het niet planmatig onderhoud naar aanleiding van klachten, omvat in 2000 zodoende onderhoudskosten naar aanleiding van vandalisme

Noot 19 Bij dit type onderhoud worden de kosten per mutatie weergegeven in plaats van per woning.

■ **Huurderving door wanbetaling van 2,1% naar 1% van de 'moet' huur²⁰.**

Tabel 9.2.5 **Huurderving door huurachterstanden (percentage v/d moethuur)**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
zittende bewoners	3,9	3,5	2,6	2,7	2,4	2,8	-
vertrokken huurders	11,9	11,8	8,2	9,3	8,9	9,7	-
totaal	15,9	15,2	10,8	12,1	11,4	12,4	-

bron: 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam.

- De huurachterstand van zittende bewoners was in 1994 aanzienlijk hoger dan de 2,1% die in het subdoel wordt genoemd. Pas in 1998 werd dit percentage benaderd, maar in 1999 is de huurderving van zittende bewoners weer iets gestegen. Het beoogde subdoel van 1,0% is vorig jaar nog niet bereikt. Voor 2000 zijn geen cijfers beschikbaar.
- De huurderving door huurachterstanden van vertrokken huurders is vooral van 1995 op 1996 sterk gedaald, daarna leek deze kostenpost gestabiliseerd te zijn, maar is in 1999 weer gestegen. Voor 2000 zijn echter geen cijfers beschikbaar.

Tabel 9.2.6 **Huurderving door huurachterstand²¹ Nieuw Amsterdam en alle Amsterdamse woningcorporaties (percentage van huren en vergoedingen)**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
huurachterstand Nieuw Amsterdam	4,1	3,5	2,6	2,5	2,2	4,0	2,1
huurachterstand alle woningbouwcorporaties	1,9	2,1	1,6	1,5	1,2	1,3	-

bron: Kengetallen 1992-1996 en 1993-1997 Amsterdamse volkshuisvestingsinstellingen.

- De huurderving door huurachterstand in de Bijlmermeer is sinds 1994 geleidelijk gedaald met uitzondering van 1999.
- Het verschil tussen Nieuw Amsterdam en het gemiddelde van de corporaties is tussen 1994 en 2000 gedaald. 1999 vormt daar een uitzondering op.

In de onderstaande tabel zijn de kosten door leegstand in verband met de sloopwerkzaamheden opgenomen.

Noot 20 Er wordt in deze monitor aangenomen dat met de huurderving door wanbetaling de nog niet afgeboekte huurachterstand van de nog in hun woning zittende huurders wordt bedoeld.

Noot 21 'Onder huurachterstand wordt verstaan de balanspost huurdebiteuren (zittende en vertrokken bewoners). Een eventuele voorziening voor huurdebiteuren is hierop niet in mindering gebracht. Huurachterstand wordt uitgedrukt in een percentage van de som van huren en vergoedingen voor leveringen en diensten, zonder aftrek van de derving van huren en vergoedingen' (uit Kengetallen 1992-1996 Amsterdamse volkshuisvestingsinstellingen).

Tabel 9.2.7 Huurderving Nieuw Amsterdam door leegstand geïndexeerd (1994 = 100): de kosten van leegstand (in 1000 guldens)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
kosten	4.281	5.099	3.789	3.096	6.963	6.757	2.910
index, gecorrigeerd voor inflatie	100	118	86	69	152	145	62
aantal woningen	860	615	515	294	356	246	325

bron: Nieuw Amsterdam.

- De kosten van huurderving door leegstand zijn aan fluctuatie onderhevig. In 2000 is de huurderving door leegstand echter afgenomen tot het laagste niveau sinds 1994.

9.3 Conclusies Nieuw Amsterdam

Conclusies Klanttevredenheid

- Tevredenheid over wonen bij Nieuw Amsterdam is niet lager dan bij andere huishoudens in de Bijlmermeer;
- De tevredenheid van huurders van Nieuw Amsterdam blijft in 2000 iets achter bij de tevredenheid van andere bewoners in de Bijlmermeer. Over de grootte, de indeling en de huurprijs van de woning is de huurder van Nieuw Amsterdam meer tevreden dan de overige Bijlmerbewoner. Over zijn naaste burens en de geluidsoverlast is hij daarentegen minder te spreken. Wat betreft overlast, vervuiling en vandalisme is de achterstand op de andere Bijlmerbewoners ten opzichte van voorgaande jaren sterk afgenomen.
- Huurders van Nieuw Amsterdam zijn tevreden over hun woongenot.
- Het woongenot van de huurders is nog iets lager dan dat van de overige Bijlmerbewoners.

Conclusies Exploitatie

- Mutatiegraad niet hoger dan het gemiddeld Amsterdams peil.
- De mutatiegraad van Nieuw Amsterdam is sinds 1994 gedaald en heeft in 2000 het laagste niveau sindsdien bereikt. Doordat in Amsterdam ook een daling in het aantal mutaties heeft plaatsgevonden is het resultaat van Nieuw Amsterdam minder indrukwekkend en blijft het niveau iets achter bij de rest van de stad.
- Aantal mutaties gelijk aan aantal verhuringen.
- Het aantal verhuringen is sinds 1995 meestal hoger geweest dan het aantal mutaties. Dit subdoel is dus bereikt.
- Daling leegstand (niet verbeterde woningvoorraad naar 2,5%, verbeterde/ nieuwe woningen naar 1% in 1999).
- De leegstand is sinds 1994 sterk gedaald. De leegstand van de nieuwe woningen voldeed tot 1999 bijna aan de doelstelling maar is in 2000 weer gestegen. De gemiddelde leegstand van de bestaande bouw is sinds 1997 niet meer gedaald. Wanneer echter projectleegstand door de sanering bui-

ten beschouwing blijft betreft dit een percentage van 2%. In dat geval wordt dus aan de doelstelling voldaan.

- Instroom nieuwe huurders vormt een afspiegeling van de vraag in de regio.
- De nieuwe huurders van Nieuw Amsterdam gaan vooral waar het gaat om hun geboorteland meer verschillen van de inwoners van Amsterdam. In 2000 valt echter geen overzicht meer van de herkomst van de nieuwe huurders van Nieuw Amsterdam te genereren.
- Onderhoudsuitgaven op gemiddeld Amsterdams peil.
- De onderhoudsuitgaven van Nieuw Amsterdam zijn sinds 1994, gecorrigeerd naar inflatie, met 23% gedaald, waardoor zij als percentage van de huren en vergoedingen onder het Amsterdamse niveau liggen. Dit subdoel is dus bereikt.
- Huurderving door wanbetaling van 2,1% naar 1% van de 'moet' huur.
- De huurderving door huurachterstanden was in 1994 veel hoger dan het subdoel suggereert. In 1994 nam de huurderving door huurachterstanden af. In 1999 is echter weer sprake van een stijging van deze kosten. Voor 2000 zijn geen cijfers gegenereerd.
- ◆ Nieuw Amsterdam wordt een structureel gezonde woningverhuurder.
- De financiële situatie van Nieuw Amsterdam is sinds 1994 op papier verbeterd. In de praktijk blijkt echter de normale exploitatie met een jaarlijks tekort geconfronteerd. De onderhoudskosten als percentage van de huren en vergoedingen zijn echter in 2000 sterk gedaald en onder het stadsge-middelde gekomen. De mutatiecijfers voor de woningstichting zijn eveneens een stuk lager dan de voorgaande jaren maar hebben nog een iets hoger niveau dan Amsterdam. De leegstandscijfers zijn, gecorrigeerd voor projectleegstand, ook bevredigend, maar liggen nog wel hoger dan het gemiddelde van de stad.

10 Conclusies

In 1992 is in de Bijlmermeer een omvangrijke vernieuwingsoperatie gestart die zal voortduren tot het jaar 2007. In de afspraken die over de vernieuwingsoperatie zijn gemaakt, werd bepaald dat de voortgang van de vernieuwing vastgelegd moet worden in een jaarlijkse monitor. In een zogenaamd 'Programma van Eisen' zijn doelen, subdoelen en ijkpunten uit nota's die betrekking hebben op het vernieuwingsgebied in de Bijlmermeer gerangschikt en zoveel mogelijk omgezet in meetbare termen, die jaarlijks op hun voortgang onderzocht worden. Deze meetbare termen hebben betrekking op het vernieuwingsgebied in het algemeen en op woningstichting Nieuw Amsterdam in het bijzonder.

De vernieuwingsoperatie beoogt van de Bijlmermeer een wijk te maken die in veel opzichten vergelijkbaar is met het Amsterdamse gemiddelde. Om die reden wordt in de monitor de voortgang in het vernieuwingsgebied middels een tweevoudige vergelijking vastgesteld. Enerzijds worden de veranderingen in de Bijlmermeer in de tijd onderzocht; anderzijds wordt de ontwikkelingen van het verschil tussen de Bijlmermeer en de hele stad gemeten.

Door de diversiteit aan doelen zijn verschillende typen gegevens verzameld. Zo is er onder meer gebruik gemaakt van bevolkingscijfers, krantenberichten en politiemateriaal. In de Bijlmermonitor worden bovendien jaarlijks cijfers van een bewonersenquête, die speciaal jaarlijks voor de monitor wordt gehouden, vergeleken met de leefbaarheidsmonitor van Amsterdam.

In 2000 is echter geen leefbaarheidsmonitor voor de stad gemaakt waardoor dit jaar een deel van de bevindingen in de Bijlmermeer vergeleken moeten worden met de resultaten van de bewonersenquête van Amsterdam tot en met 1999. Hierdoor is het mogelijk dat bepaalde ontwikkelingen in de stad over het hoofd gezien worden.

10.1 Samenvatting conclusies in hoofdlijnen

Wonen en leven in het vernieuwingsgebied

Binnen de vernieuwingsoperatie zijn twee hoofddoelen geformuleerd. Het eerste hoofddoel luidt:

Hoofddoel ① De Bijlmermeer is in 2006 een wijk waar het woon- en leefklimaat even goed is als in de gemiddelde Amsterdamse wijk.

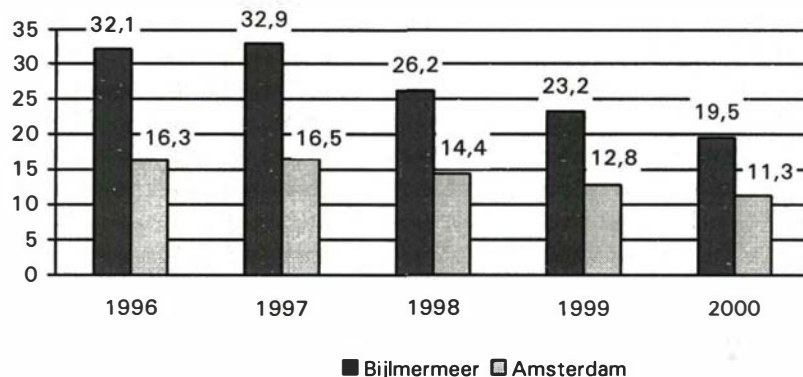
In het jaar 2000 lijkt het tempo waarmee dit hoofddoel bereikt wordt, iets lager te liggen dan in voorgaande jaren. De Bijlmermeer is daarom nog geen gemiddelde Amsterdamse wijk. Op een aantal punten lijken de huidige inspanningen echter wel voldoende om in 2006 aan de doelstellingen te voldoen.

- De verkeersveiligheid is in het vernieuwingsgebied beter dan in de rest van de stad. In de laatste drie jaar is echter wel een stijging van het aantal aanrijdingen geconstateerd, waardoor het verschil met de regio afneemt.
- De onderwijssituatie is in het vernieuwingsgebied ronduit goed te noemen. De leerresultaten in het voortgezet onderwijs zijn beter dan in de rest van de stad en die van het basisonderwijs schommelen rond het Amsterdamse

gemiddelde. Bovendien ligt het percentage voortijdige schoolverlaters lager dan in de stad als geheel.

- Het percentage bewoners in het vernieuwingsgebied dat vertrekt uit de buurt is ten opzichte van 1994 aanzienlijk gedaald en daardoor veel dichterbij het stadsgemiddelde gekomen. Kanttekening bij dit resultaat is het percentage Bijlmerbewoners dat zegt (misschien) binnen twee jaar te willen verhuizen. Dit betreft meer dan 50% van de respondenten. Bijna de helft van de Bijlmerbewoners met verhuisplannen wil overigens wel in de eigen buurt blijven wonen.
- De Bijlmerbewoner beoordeelt zijn wijk over het algemeen als minder verloederd dan de gemiddelde Amsterdammer. Alleen over het onderhoud van de woningen is hij iets minder positief dan de gemiddelde stadsbewoner.
- Het werkloosheidspercentage is in het vernieuwingsgebied gestaag gedaald tot net onder de 20%. In 1997 was dit nog meer dan 30%. Het huidige cijfer ligt nog wel ruim 8% hoger dan in de rest van de stad maar het relatieve verschil is zodanig afgenomen dat de voortgang bevredigend is. Bovendien is het aantal langdurig werklozen als percentage van de niet werkende werkzoekende bevolking in het vernieuwingsgebied lager dan in Amsterdam als geheel.

Figuur 10.1.1 Werkloosheidspercentages voor het vernieuwingsgebied en Amsterdam

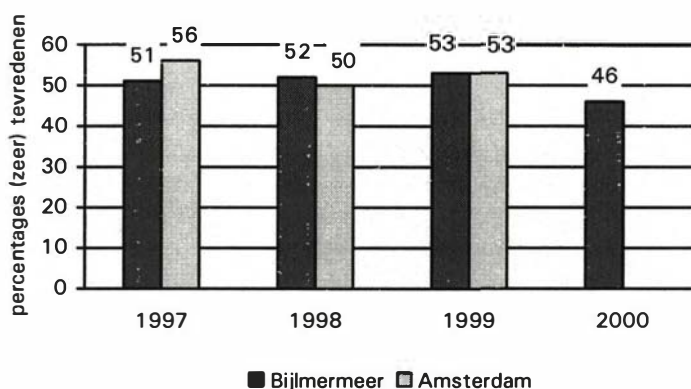

Op enkele terreinen gaan de huidige ontwikkelingen te traag om in 2006 de doelen gerealiseerd te hebben.

- Het oordeel over de eigen buurt blijft achter bij die van de gemiddelde Amsterdammer. Wanneer de Bijlmerbewoner echter zijn buurt moet afzetten tegen andere stadsbuurten beoordeelt hij, met uitzondering van Amsterdam Zuid, het woon- en leefklimaat in de Bijlmer beter dan de andere stadsbuurten.
- De inkomensverschillen tussen de Bijlmer en de rest van Amsterdam nemen nauwelijks af. Weliswaar groeit het percentage Bijlmerbewoners met een bovenmodaal inkomen, het aandeel dat de huishoudens met een minimum inkomen innemen op de totale bevolking is vrij stabiel gebleven in de afgelopen jaren, terwijl dat in de stad juist is afgenomen. Dit leidt ertoe dat de inkomensverschillen tussen stad en vernieuwingsgebied niet voldoende afnemen.
- In voorgaande jaren leek de tevredenheid met de sociale kwaliteit van de buurt steeds meer op het niveau van de stad te komen. Dit jaar zijn de bewoners van het vernieuwingsgebied hierover minder positief. Ook heeft een kleiner percentage van de respondenten dit jaar aangegeven gehecht te zijn aan de buurt. Van de verschillende vormen van overlast wordt drugsoverlast ook in 2000 nog veel vaker genoemd in het vernieuwings-

gebied dan elders in de stad. De fysieke voorzieningen worden overigens wel relatief goed beoordeeld waardoor hier het verschil met de stad niet noemenswaardig is.

Figuur 10.1.2 Tevredenheid over de sociale kwaliteit (vernieuwingsgebied en Amsterdam)

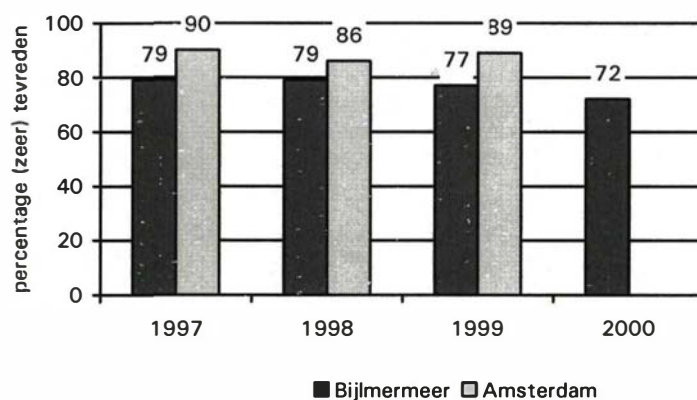

- Criminaliteit en jeugdcriminaliteit worden veel vaker gemeld dan in de rest van Amsterdam. Weliswaar is er sprake van een afnemend verschil tussen het vernieuwingsgebied en de rest van de regio maar de meetperiode is feitelijk nog te kort om over een trend te kunnen spreken. Bepaalde typen delicten vinden in de Bijlmermeer aanzienlijk vaker plaats. Vooral berovingen op straat worden frequenter gepleegd. Dergelijke delicten zijn van invloed op het veiligheidsgevoel.
- De bewoners van de Bijlmermeer voelen zich minder veilig dan de gemiddelde Amsterdammer in de openbare ruimte of flat. Ondanks het feit dat onveiligheidsgevoelens op straat onder Bijlmerbewoners licht gedaald is, geeft nog bijna eenderde van de Bijlmerbewoners aan zich 's avonds niet veilig te voelen. Daarmee ligt dat percentage bijna op het drievoudige van de stad. De gevoelens van onveiligheid in de flats lijken ten opzichte van 1997 niet verbeterd.

Op een aantal punten lijkt de situatie in de voorgaande jaren verslechterd.

- Het imago in de pers is ten opzichte van 1997 achteruitgegaan. Weliswaar is de aandacht in de pers dit jaar opvallend hoog, het aantal positieve artikelen als percentage van het totale aantal ligt daarentegen beneden het niveau van 1995. Criminaliteit en veiligheid vormen in de drie onderzochte dagbladen (Parool, Volkskrant en het AD) steeds vaker het onderwerp.
- Het percentage van de Bijlmerbewoners dat moet rondkomen van een minimum inkomen schommelt al een aantal jaren rond de 33%. In de stad is dit percentage daarentegen afgenomen tot ca. 28%, waardoor het verschil tussen de Bijlmer en de rest van stad groter is geworden.
- De Bijlmerbewoner is minder tevreden over de woonsituatie dan in voorgaande jaren. Met name de indeling van de woning, de naaste burens en geluidsoverlast worden minder goed gewaardeerd dan in het verleden en liggen lager dan het gemiddelde tevredenheidspijl van de rest van de stad.

Figuur 10.1.3 Woontevredenheid (percentage (zeer) tevreden)

In deze conclusies zullen alle gestelde doelen en subdoelen één voor één worden langsgelopen.

Woningstichting Nieuw Amsterdam

Het tweede hoofddoel dat binnen de vernieuwingsoperatie geformuleerd is luidt:

Hoofddoel ① Nieuw Amsterdam heeft na afronding van de sanerings- en vernieuwingsoperatie in 2006 het exploitatietekort tot nul teruggebracht'

De financiële situatie van Nieuw Amsterdam is sinds 1994 op papier verbeterd. In de praktijk blijkt echter de normale exploitatie met een jaarlijks tekort geconfronteerd. De onderhoudskosten als percentage van de huren en vergoedingen zijn echter in 2000 sterk gedaald en onder het stadsgemiddelde gekomen. De mutatiecijfers voor de woningstichting zijn eveneens een stuk lager dan de voorgaande jaren maar hebben nog een iets hoger niveau dan Amsterdam. De leegstandcijfers zijn gecorrigeerd voor projectleegstand ook bevredigend maar liggen nog wel hoger dan het gemiddelde van de stad.

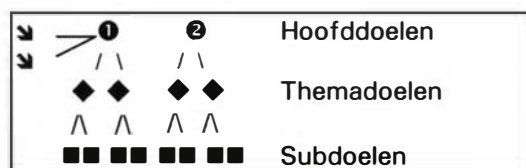
10.2 De ontwikkelingen in detail

In paragraaf 10.1 is de voortgang in het vernieuwingsgebied in grote lijnen in kaart gebracht door doelen te rangschikken op basis van de mate waarin de voortgang al dan niet voldoende was. In deze paragraaf zal per *vernieuwings-thema* worden nagegaan waar de sterkere en zwakkere punten liggen. De thema's zijn: doorstroom bewoners en imago, woning en woonomgeving, veiligheid, werk en scholing. Deze themadoelen zijn onderverdeeld in subdoelen die direct meetbaar zijn. Per subdoel wordt bovendien nauwkeurig aangegeven wat de voortgang is.

Hoofddoelen, themadoelen en subdoelen staan met elkaar in een hiërarchisch verband. Ter verduidelijking van deze structuur zal in de tekst met symbolen worden gewerkt die als volgt gelezen moeten worden:

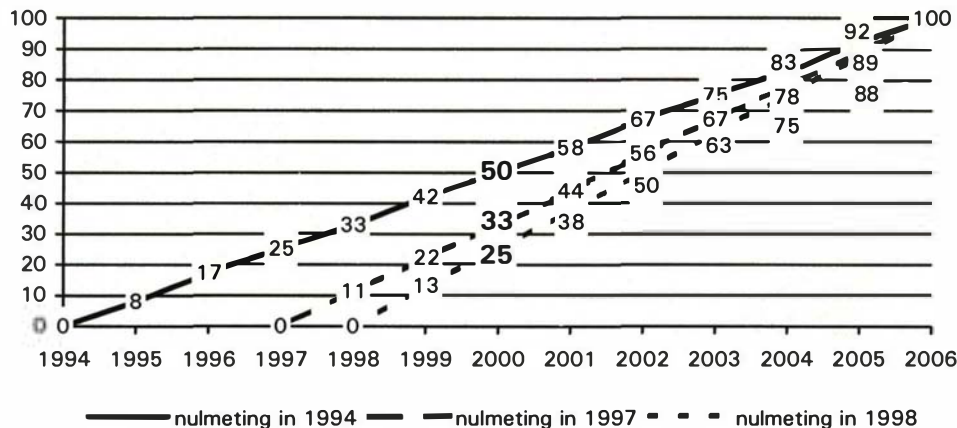
- ① Hoofddoel.
- ◆ Themadoel.
- Subdoel.
- ↘ Conclusies met betrekking tot dat doel, die in de hoofdtekst zijn getrokken.
- Belangrijke conclusies die niet direct met één van de subdoelen te maken hebben maar wel met de hoofddoelen, zullen ook worden aangehaald.

Figuur 10.2.1 Hiërarchische structuur van de vernieuwingsdoelen

- ☞ **Doelbereikingspercentages.** Deze percentages geven aan in hoeverre het gestelde doel bereikt is, ten opzichte van de eerste meting. Deze eerste meting is meestal 1994 of 1997. In het eerste meetjaar wordt het voortgangpercentage op nul gesteld. Als een doel volledig is bereikt, is het voortgangpercentage 100%. Als het doel in 2000 nog even ver weg is als in het eerste gemeten jaar, is het voortgangpercentage dus nog steeds nul. De percentages moeten daarom slechts als indicatoren worden gelezen. Meer informatie over de berekeningsmethode is terug te vinden in het uitgebreide rapport. Voor deze monitor is er van uitgegaan dat elk doel in 2006, aan het einde van de vernieuwing, gehaald moet zijn. Afhankelijk van het eerste meetjaar is dan een tijdschema op te stellen waarin te zien is in welk jaar de voortgangpercentages welk niveau bereiken moeten hebben. In de volgende afbeelding zijn de drie veelvoorkomende tijdschema's afgebeeld.

Figuur 10.2.1 Tijdschema's voortgangpercentages t.o.v. 1994, 1997 en 1998

Als een doel in 2006 bereikt dient te zijn, en de nulmeting in 1997 was, zou in 2000 33% van het doel bereikt moeten zijn.

Als de nulmeting in 1994 ligt, is het streefvoortgangpercentage in 2000 50%.

10.3 Bevolking

Voor een beter begrip van de ontwikkelingen in het vernieuwingsgebied wordt in de Bijlmer Monitor ook stil gestaan bij de bevolkingssamenstelling van de Bijlmermeer in vergelijking met die in de rest van de stad.

- Het aantal woningen van Nieuw Amsterdam nam tot 2000 geleidelijk af maar is dit jaar weer gestegen tot het niveau van 1997. Het aantal woningen van particuliere eigen woningbezitters en van andere eigenaren in de Bijlmermeer is in voorgaande jaren toegenomen.
- Het aantal inwoners in de Bijlmermeer is sinds 1994 10% gedaald, terwijl in de rest van de stad het aantal inwoners na 1997 weer is gestegen.
- In de Bijlmermeer wonen relatief veel kinderen en jongeren (tot 24 jaar) en weinig ouderen. Dit verschil is de laatste jaren verder toegenomen.
- In de Bijlmermeer heeft slechts een vijfde van de bevolking een Nederlandse achtergrond. Er wonen in verhouding tot de rest van de stad veel Surinamers, Antillianen en mensen uit diverse niet-geïndustrialiseerde landen, maar relatief weinig Turken en Marokkanen. Deze verschillen tussen de Bijlmermeer en de rest van de stad zijn sinds 1994 iets toegenomen.
- Ook de verhouding tussen de verschillende typen huishoudens in de Bijlmermeer verschilt duidelijk van de situatie in de rest van de stad. In de Bijlmermeer wonen relatief veel éénoudergezinnen met inwonende kinderen. Er wonen in vergelijking met de rest van Amsterdam weinig alleenwonenden en (echt)paren zonder inwonende kinderen. Deze geconstateerde afwijkingen van de Bijlmermeer ten opzichte van de rest van de stad zijn sinds 1994 alleen maar toegenomen.

10.4 Ontwikkelingen rond de vernieuwingsthema's in de Bijlmermeer

Hoofddoel ①

De Bijlmermeer is in 2006 een wijk waar het woon- en leefklimaat even goed is als in de gemiddelde Amsterdamse wijk.

Doorstroom inwoners en imago

- **De woonduur in de Bijlmer wordt minstens even lang als de woonduur in een gemiddelde Amsterdamse buurt.**
 - In voorgaande jaren is de woonduur een stuk dichterbij die van de hele stad komen te liggen, waardoor dit subdoel reeds voor een groot deel is bereikt. In 2000 is echter geen verdere verbetering geconstateerd. Belangrijk bij deze cijfers is echter het feit dat de grootschalige saneringswerkzaamheden tot gedwongen verhuizingen leiden die de woonduur mogelijk kunnen verkorten. Deze invloed is niet uit de cijfers te filteren.
 - 📊 voortgang = +43%
- **Het aantal vertrekkers uit de Bijlmer wordt hooguit even groot als het aantal vertrekkers uit een gemiddelde Amsterdamse buurt.**
 - In de Bijlmermeer vertrekken gemiddeld veel meer mensen dan in de rest van de stad. In 2000 is hierin enige verbetering opgetreden.
 - 📊 voortgang = +28%
- **Het aantal huishoudens met verhuisplannen in de Bijlmer wordt hooguit even groot als het aantal huishoudens met verhuisplannen elders in de stad.**
 - Wat betreft het percentage van de huishoudens dat (misschien) binnen twee jaar wil verhuizen, was het verschil met de hele stad al voor het grootste deel verdwenen in 1999. In 2000 is de situatie echter verslechterd.
 - 📊 voortgang = +11%
- **Het aantal woningaanvragen voor de Bijlmer is even laag als, of hoger dan, dat in stadsdelen met een vergelijkbaar woningaanbod.**
 - Het gemiddeld aantal reacties via woningnet op woningen van Nieuw Amsterdam in het vernieuwingsgebied ligt zo'n 30% lager dan in de stad. Omdat Nieuw Amsterdam pas sinds kort haar woningen via dit distributiekanaal aanbiedt, zijn er nog geen uitspraken te doen over veranderingen in de tijd.
 - 📊 De nu beschikbare cijfers zijn niet voldoende vergelijkbaar om tot een percentage doelbereiking te komen.
- **Het oordeel van Bijlmerbewoners over hun eigen buurt wordt minstens even positief als het oordeel van andere Amsterdammers over hun buurt.**
 - Het algemeen oordeel over de buurt van de Bijlmerbewoners is sinds 1997 sterk verbeterd, al is het nog steeds lager dan in de rest van de stad. Het rapportcijfer dat ondervraagden in de Bijlmermeer geven voor het woon- en leefklimaat in de buurt is echter gedaald.
 - 📊 voortgang = +38%
- **Het oordeel van Amsterdammers over de Bijlmermeer wordt minstens even positief als hun oordeel over andere (bekende) buurten.**
 - Door het ontbreken van de Amsterdamse leefbaarheidsmonitor 2000 zijn dit jaar voor dit subdoel geen cijfers beschikbaar.
 - 📊 voortgang tot 1999 = +6%
- **De beeldvorming over de Bijlmermeer in de pers wordt minder negatief.**
 - De aandacht voor de Bijlmermeer in de pers is in 2000 opvallend hoog maar gaat in veel gevallen over misdaad en criminaliteit. De artikelen die in de drie onderzochte dagbladen verschenen waren minder vaak positief van toon dan in de jaren voor 1999.
 - 📊 voortgang = -32%

Figuur 10.4.1 Voortgangpercentage subdoelen doorstroom bewoners en imago

Conclusies doorstroom inwoners en imago

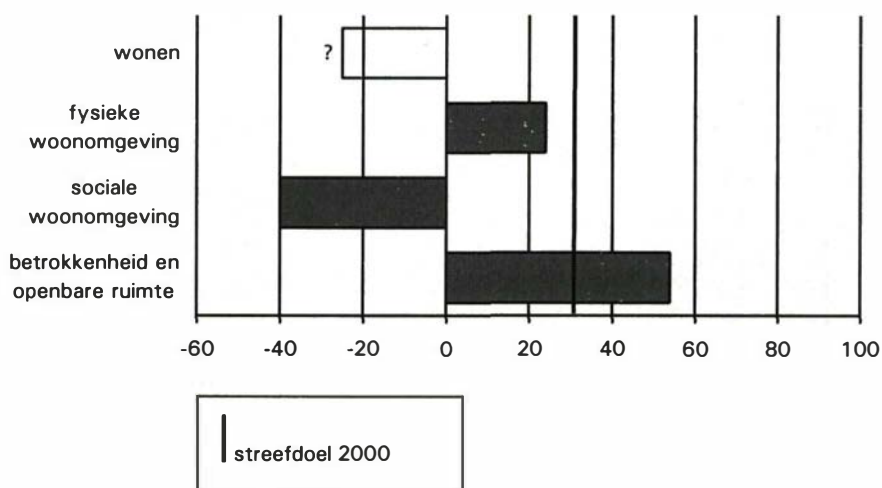
Meer dan de helft van de subdoelen doorstroom bewoners en imago liggen achter op schema. De beeldvorming in de dagbladen is zelfs negatiever van toon geworden sinds 1995. De voortgang van de subdoelen met betrekking tot de woonduur en oordeel over de eigen buurt is wel voldoende.

Woning en woonomgeving

- **Tevredenheid over wonen in de Bijlmermeer gelijk aan, of hoger dan, gemiddelde in Amsterdam.**
- Bijlmerbewoners bleken tot 1999 minder tevreden over hun woning dan andere Amsterdammers. Deze tevredenheid is bovendien in de afgelopen vier jaar licht gedaald. Het verschil met de stad komt met name tot uitdrukking in de grotere ontevredenheid over de woonlasten in de Bijlmermeer.
- ☞ voortgang = de huidige cijfers maken een realistische berekening niet mogelijk.
- **De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de fysieke woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.**
- Over de buurtvoorzieningen en het onderhoud zijn bewoners van de Bijlmermeer over het algemeen minder tevreden dan andere Amsterdammers. Dit verschil is sinds 1997 groter geworden. Wat betreft de fysieke voorzieningen in de buurt is de tevredenheid in de Bijlmermeer ongeveer net zo groot als elders in de stad. Hierin is sinds 1997 weinig veranderd.
- ☞ gemiddelde voortgang voor fysieke- en buurtvoorzieningen = 24%
- **De tevredenheid van de Bijlmerbewoners met de sociale woonomgeving is even hoog als het Amsterdamse gemiddelde.**
- De sociale kwaliteit van de buurt zat tot 1999 in de Bijlmer in de lift. In de stad als geheel daalde dit cijfer gestaag, zodat in het vorige jaar het subdoel bereikt was. In 2000 is er echter een opvallende daling in de tevredenheid geconstateerd waardoor het subdoel niet langer bereikt wordt en er zelfs sprake is van achteruitgang. Was in 1997 nog 51% van de respondenten tevreden met de sociale kwaliteit, in 2000 is dit percentage gedaald tot 46%.

- voortgang = -40%
- **Grotere betrokkenheid van bewoners bij - en tevredenheid over - de (semi) openbare ruimte.**
- Weliswaar is de gehechtheid aan de buurt van de bewoners in de Bijlmer meer hoger dan in 1997, ten opzichte van 1998 en 1999 is de gehechtheid gedaald. Het gevoel van medeverantwoordelijkheid voor de buurt is in de Bijlmer anno 2000 zelfs gedaald onder het niveau van 1997. Omdat het medeverantwoordelijkheidsgevoel voor Amsterdam als geheel in voorgaande jaren ook aanzienlijk gedaald is, is de voortgang bij de subdoel toch voldoende.
- voortgang = 54%

Figuur 10.4.2 Voortgangpercentage subdoelen woning en woonomgeving

Conclusies woning en woonomgeving

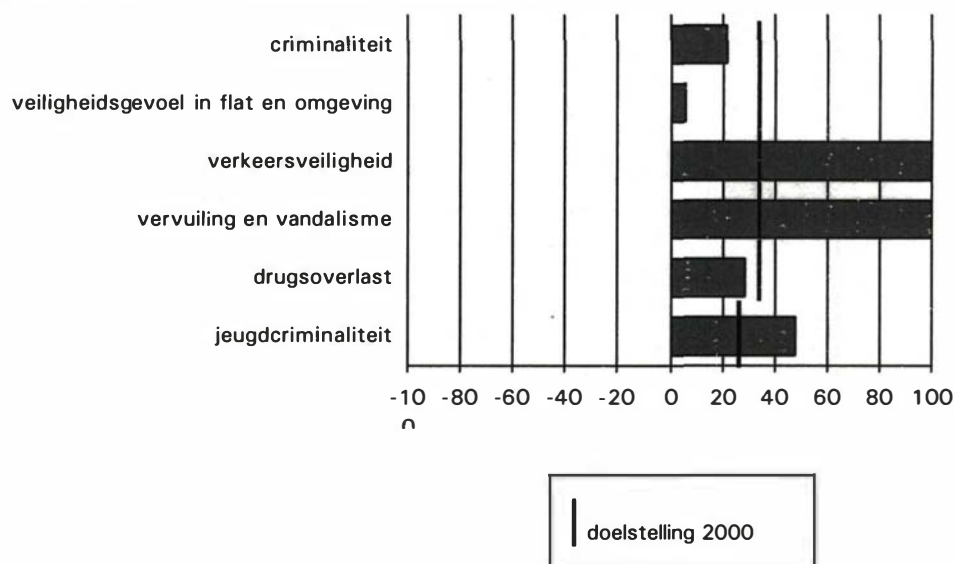
De tevredenheid over woning en woonomgeving is ten opzichte van 1997 in 2000 niet noemenswaardig verbeterd. Dit was in voorgaande jaren wel het geval. Bij dit resultaat moet echter de kanttekening worden gemaakt dat de verschillen tussen stad en Bijlmer in een aantal gevallen in 1997 reeds gering was, waardoor een kleine wijziging ten nadele van het subdoel in voortgangpercentages uitgedrukt een aanzienlijke verslechtering lijkt.

Veiligheid

- ◆ **De totale veiligheidssituatie in de Bijlmermeer komt minstens op het niveau van het Amsterdams gemiddelde**
- **Daling van de feitelijk plaatsvindende criminaliteit tot het Amsterdamse gemiddelde, of lager.**
- Uit de aangifte- en criminaliteitscijfers blijkt dat er in de Bijlmermeer relatief veel criminaliteit plaatsvindt. Met name inbraak, beroving, zware misdaad en winkeldiefstal komen vaker voor in het vernieuwingsgebied dan elders in de stad. Het verschil met de hele stad is in de laatste twee jaar afgenomen.
- voortgang = +22%
- **Bewoners van de Bijlmermeer voelen zich even veilig als, of veiliger dan, de gemiddelde Amsterdammer in de openbare ruimte in de flat en in de buurt.**

- De bewoners van de Bijlmermeer voelen zich nog veel vaker onveilig dan de gemiddelde Amsterdammer. De onveiligheidsgevoelens van de Bijlmerbewoners in hun flat zijn tot 1999 sterk gestegen maar in 2000 weer licht gedaald. Vooral 's avonds voelen flatbewoners zich in hun flat zelf steeds minder veilig.
- 📎 voortgang veiligheid op straat + 6%
- **De verkeersveiligheid en het gevoel van verkeersveiligheid zijn hoger dan, of op gelijk niveau als, in Amsterdam.**
- Over het algemeen is de verkeersveiligheid in de Bijlmermeer beter dan in de rest van de stad. Het gemiddeld aantal aanrijdingen per 1000 inwoners neemt echter gestaag toe en heeft bijna het niveau van de regio bereikt. Bewoners van de Bijlmermeer beoordelen de verkeersveiligheid echter nog steeds aanzienlijk beter dan de gemiddelde Amsterdammer. Om deze redenen is het subdoel bereikt.
- 📎 voortgang = + 100%
- **Afname van vervuiling en vandalisme tot het gemiddelde Amsterdamse niveau.**
- Bijlmerbewoners vinden anno 2000 de buurt waar ze wonen minder verloederd dan de gemiddelde Amsterdammer. Het percentage respondenten dat aangeeft dat verloedering vaak voorkomt is 33%. De verloedering in de laatste jaren is in de hele stad iets toegenomen tot 36% en heeft daarmee een niveau bereikt dat boven dat van de Bijlmer ligt. Dit subdoel is daarmee bereikt
- 📎 voortgang = + 100%
- **De drugsoverlast is net zo groot of minder groot dan in geheel Amsterdam.**
- De drugsoverlast is sinds 1997 afgenomen, maar ligt nog steeds ver boven het Amsterdamse gemiddelde. In 2000 geeft 39% van de respondenten aan dat drugsoverlast vaak voorkomt, tegen 15% in Amsterdam in 1999
- 📎 voortgang = + 29%
- **De jeugdcriminaliteit daalt tot het Amsterdamse gemiddelde.**
- Het aantal aangehouden jongeren in de leeftijdscategorie 12 tot en met 17 jaar per 1000 jongeren is in de Bijlmermeer hoger dan gemiddeld in de stad. Het relatieve verschil tussen stad en vernieuwingsgebied neemt echter gestaag af in de laatste drie jaar; hierdoor is dit subdoel dichterbij realisatie gekomen.
- 📎 voortgang = + 48%

Figuur 10.4.3 Voortgangpercentage van subdoelen veiligheid

Conclusie veiligheid

De verbetering van veiligheidssituatie is voor de meeste aspecten voldoende. Voor vervuiling en vandalisme en verkeersveiligheid zijn de subdoelen reeds volledig bereikt. Zorgelijk is echter de stijging van het aantal verkeersongevallen in het vernieuwingsgebied. De criminaliteit is in de Bijlmermeer ten opzichte van het vorige jaar duidelijk afgenomen maar heeft nog wel een hoger niveau dan elders in de regio.

Werk en inkomen

◆ **De maatschappelijke en financieel-economische positie van de Bijlmerbewoners wordt gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.**

■ **Het werkloosheidspercentage in de Bijlmermeer is gelijk aan dat van Amsterdam.**

➤ Het werkloosheidspercentage in de Bijlmer sterk is gedaald, al is dit cijfer in het vernieuwingsgebied bijna twee maal zo hoog als gemiddeld in de stad.

📈 voortgang = +48%

■ **De afstand tot de arbeidsmarkt van de Bijlmerbewoners is even groot als van andere bewoners in Amsterdam**

➤ De realisering van dit subdoel is sinds 1997 wel dichterbij gekomen. Er zijn nog wel duidelijk meer niet werkende werkzoekenden die een uitgebreid cursus/begeleidingstraject nodig hebben voor ze goed bemiddeld kunnen worden. Het percentage van niet werkende werkzoekende (nww-ers) dat langer dan één jaar werkloos is ligt in de Bijlmermeer zelfs lager dan het Amsterdamse gemiddelde.

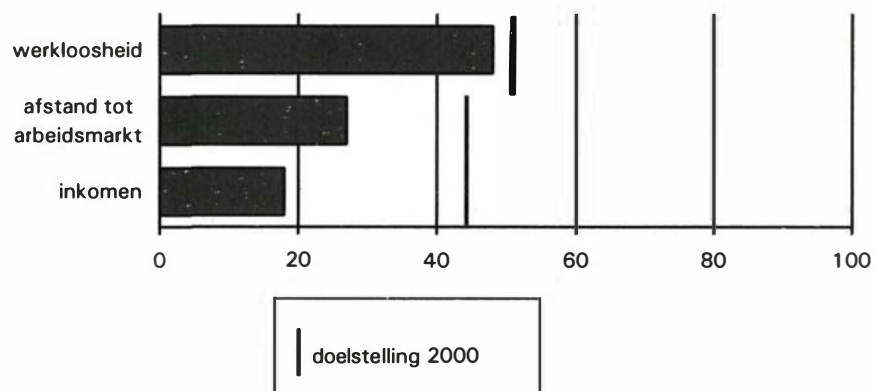
📈 voortgang = +27%

■ **De inkomenssituatie van de Bijlmerbewoners is gelijk aan die van de gemiddelde Amsterdammer.**

➤ Het percentage van de huishoudens in de Bijlmermeer dat van een minimuminkomen moet rondkomen is sinds 1997 weinig gedaald, terwijl dit in geheel Amsterdam wel het geval is. Daar staat tegenover dat het percentage van de huishoudens in de Bijlmermeer dat in de hoogste inkomenscategorie valt, dichterbij het stedelijke gemiddelde is gekomen.

📈 voortgang = 18%

Figuur 10.4.4 Voortgangpercentages subdoelen werk

Conclusie werk en inkomen

De werkloosheid onder de bewoners van de Bijlmermeer is sterk afgenomen. Het werkloosheidspercentage in deze wijk is echter nog steeds tweemaal zo hoog als in de hele stad. Het percentage van de niet werkende werkzoekende dat zonder intensieve bijscholing niet bemiddelbaar is, komt duidelijk meer in overeenstemming met de stedelijke situatie, ook hier is dus sprake van een vooruitgang. Het percentage van de Bijlmerbewoners dat van een minimum-inkomen rond moet komen is sinds 1997 ongeveer gelijk gebleven, terwijl dit in de hele stad is gedaald. Dit is dus een relatieve achteruitgang voor de Bijlmermeer. Het percentage Bijlmerbewoners met een hoog inkomen is daarentegen relatief meer gestegen dan in de stad. In het algemeen is de maatschappelijke en financieel-economische positie van de Bijlmerbewoners daarom wel vooruit is gegaan.

Onderwijs

◆ **Het onderwijsniveau van Bijlmerbewoners wordt minstens gelijk aan het Amsterdamse gemiddelde.**

■ Het onderwijsaanbod stijgt.

➤ Het onderwijsaanbod in het vernieuwingsgebied is tot en met 1999 enigszins veranderd door de diversificatie in het voortgezet onderwijs. Probleem bij het meten van deze doelstelling is dat niet is aangegeven in welke mate het aanbod moet veranderen.

☞ voortgang tot en met 1999 = er valt vooralsnog geen voortgangpercentage te berekenen.

■ Het aantal voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs wordt gelijk aan, of lager dan, het Amsterdamse gemiddelde.

➤ Het percentage van de leerlingen op scholen voor voortgezet onderwijs in de Bijlmermeer is sinds schooljaar 1994/1995 gedaald en bovendien lager dan het stadsgemiddelde.

☞ voortgang = 100%

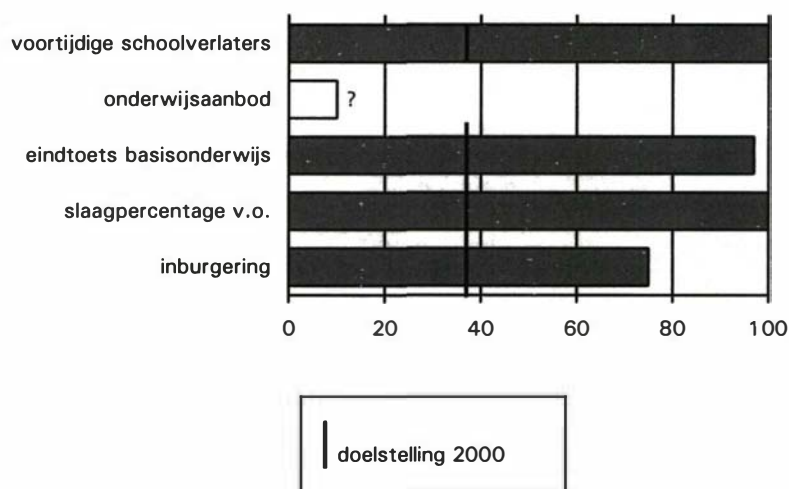
■ De gemiddelde leerresultaten in het basisonderwijs in de Bijlmermeer worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.

➤ De gemiddelde scores op de cito-toetsen eindtoetsen in het basisonderwijs doen niet of nauwelijks onder voor het stedelijk gemiddelde. Aan dit subdoel is dus vrijwel voldaan.

☞ voortgang = +97%

- De slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs worden gelijk aan, of beter dan, het Amsterdamse gemiddelde.
- De slaagpercentages in het voortgezet onderwijs en voorbereidend beroepsonderwijs zijn de laatste jaren hoger dan het stedelijk gemiddelde.
- 📎 voortgang = +100%
- Er komt een sluitende aanpak inburgering; de wachtlijst is binnen 4 jaar kleiner dan 2 maanden en de mogelijkheden om moeilijk bereikbare groepen in een educatief traject te brengen nemen toe.
- Nieuwkomers zijn verplicht een inburgeringstraject te volgen. Door deze wettelijke maatregel zijn de wachtlijsten voor nieuwkomers weggewerkt. Als gevolg daarvan bleek voor vrijwillige aanmeldingen steeds minder plek beschikbaar. De wachtlijsten liepen zodanig vol dat in 2000 besloten werd tot een totale sanering van de lijst zoals die op 1 juli gold. Dit doel is bereikt. Weliswaar kan nog steeds niet iedere vrijwillige aanmelding direct gehonoreerd worden maar de wachttijd voor deze groep potentiële cursisten is nu aanzienlijk minder dan in voorgaande jaren. Naast het wegwerken van de wachtlijst wordt er bovendien middels advertenties in weekbladen en het arbeidsbureau actief reclame gemaakt voor de verschillende cursussen.
- 📎 De gemiddelde wachttijd voor oudkomers en nieuwkomers is minder dan 2 maanden, maar verschilt sterk per doelgroep. Bovendien is het lastig om 'het betrekken van moeilijk bereikbare groepen' te kwantificeren. Het doelbereikingspercentage wordt daarom gebaseerd op 100% voor de wachtlijst inburgeringcursus en 50% voor de moeilijk bereikbare groepen = 75%

Figuur 10.4.5 Voortgangpercentages subdoelen onderwijs

Conclusies onderwijs

De Bijlmermeer doet het op het gebied van onderwijs op vrijwel alle punten goed. Met name de leerresultaten doen niet onder voor het Amsterdamse gemiddelde of zijn zelf aanzienlijk beter. De verdeling van de leerlingen op de school voor voortgezet onderwijs in de Bijlmermeer stroken echter niet met het hoge Cito-toetsgemiddelde, relatief veel leerlingen in de Bijlmermeer zitten op het VBO en weinig op de hogere onderwijsvormen. Mogelijk kiezen leerlingen in de Bijlmermeer een (te) laag schooltype. Dit kan mogelijk ook de hoge slaagpercentages en lage tussentijdse schooluitval verklaren. De aan-

dacht in de aanpak van het onderwijs in de Bijlmermeer zou daarom meer op de schoolkeuze moeten liggen dan op de resultaten van de scholen. Ook de inburgeringstrajecten hebben in 2000 voldoende capaciteit gekregen om binnen afzienbare tijd cursisten te plaatsen.

10.5 Voortgang vernieuwingsprogramma's Woningstichting Nieuw Amsterdam

Hoofddoel 2 'Nieuw Amsterdam heeft na afronding van de sanerings- en vernieuwingsoperatie in 2006 het exploitatietekort tot nul teruggebracht'.

Klanttevredenheid

◆ **Huurders van Nieuw Amsterdam zijn tevreden over het wonen bij de corporatie.**

■ **Tevredenheid over wonen bij Nieuw Amsterdam is niet lager dan bij andere huishoudens in de Bijlmermeer;**

➤ De tevredenheid van huurders van Nieuw Amsterdam blijft in 2000 iets achter bij de tevredenheid van andere bewoners in de Bijlmermeer. Op een aantal punten is de huurder bij Nieuw Amsterdam echter wel meer tevreden. Over de grootte, de indeling en de huurprijs van de woning is de huurder van Nieuw Amsterdam meer tevreden dan de overige Bijlmerbewoner. Over zijn naaste burens en de geluidsoverlast is hij daarentegen minder te spreken. Wat betreft overlast, vervuiling en vandalisme is de achterstand op de andere Bijlmerbewoners ten opzichte van voorgaande jaren sterk afgenomen.

☞ voortgang = 91 %

■ **Huurders van Nieuw Amsterdam zijn tevreden over hun woongenot.**

➤ Het woongenot van de huurders van Nieuw Amsterdam is lager dan dat van de overige Bijlmerbewoners. Ten opzichte van voorgaande jaren is het verschil echter wel geringer geworden.

Exploitatie

◆ **Nieuw Amsterdam wordt een structureel gezonde woningverhuurder.**

■ **Mutatiegraad niet hoger dan het gemiddeld Amsterdams peil.**

➤ De mutatiegraad van Nieuw Amsterdam is sinds 1994 gedaald en heeft in 2000 het laagste niveau sindsdien bereikt. Doordat in Amsterdam ook een daling in het aantal mutaties is opgetreden, is het resultaat van Nieuw Amsterdam minder indrukwekkend en blijft het iets achter bij de rest van de stad.

☞ voortgang = 69%

■ **Aantal mutaties gelijk aan aantal verhuringen.**

➤ Het aantal verhuringen is sinds 1995 meestal hoger geweest dan het aantal mutaties, wat betekent dat de leegstand omlaag gaat. Dit subdoel is dus geheel bereikt.

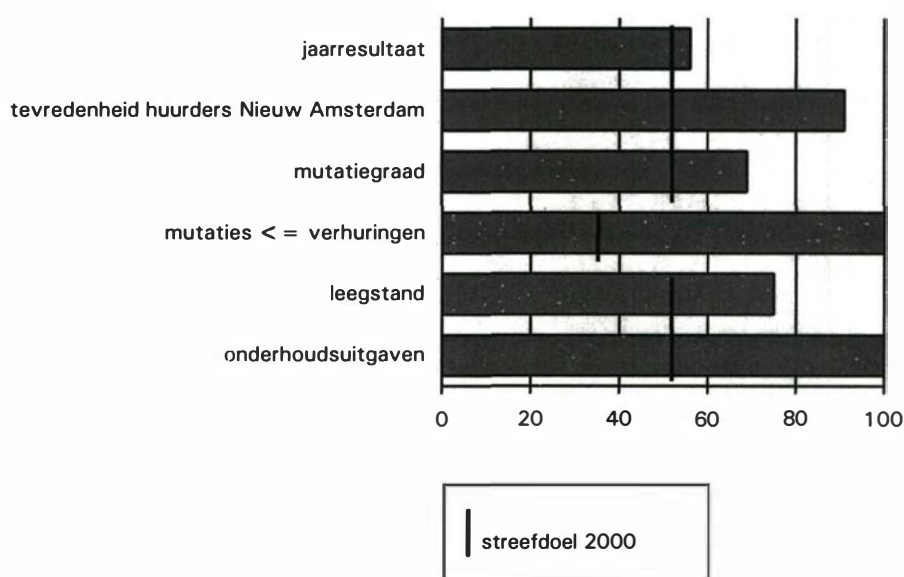
☞ = 100%

■ **Daling leegstand (niet verbeterde woningvoorraad naar 2,5%, verbeterde/ nieuwe woningen naar 1% in 1999).**

➤ De leegstand is sinds 1994 sterk gedaald. De leegstand van de nieuwe woningen voldeed tot 1999 bijna aan de doelstelling maar is in 2000 weer licht gestegen. De gemiddelde leegstand van de bestaande bouw is sinds 1997 niet meer gedaald. Wanneer echter de projectleegstand door de sa-

- nering buiten beschouwing blijft betreft dit een percentage van 2. In dat geval is het doel dus wel bereikt.
- Instroom nieuwe huurders vormt een afspiegeling van de vraag in de regio.
 - De nieuwe huurders van Nieuw Amsterdam zijn wat betreft hun geboorteland meer gaan verschillen van de inwoners van Amsterdam. In 2000 valt echter geen overzicht meer van de herkomst van de nieuwe huurders van Nieuw Amsterdam te generen.
 - Onderhoudsuitgaven op gemiddeld Amsterdams peil.
 - De onderhoudsuitgaven van Nieuw Amsterdam zijn sinds 1994, gecorrigeerd naar inflatie met 23% gedaald waardoor zij als percentage van de huren en vergoedingen onder het Amsterdamse niveau liggen. Dit subdoel is dus bereikt.
- 🔑 voortgang = 100%

Figuur 10.5.1 Voortgangpercentages subdoelen en hoofddoel Nieuw Amsterdam

Conclusie hoofddoel en subdoelen woningstichting Nieuw Amsterdam

De financiële situatie van Nieuw Amsterdam is sinds 1994 op papier verbeterd. In de praktijk blijft echter de normale exploitatie met een jaarlijks tekort geconfronteerd. De onderhoudskosten als percentage van de huren en vergoedingen zijn echter in 2000 sterk gedaald en onder het stadsgemiddelde gekomen. De mutatiecijfers voor de woningstichting zijn eveneens een stuk lager dan de voorgaande jaren maar hebben nog een iets hoger niveau dan Amsterdam. De leegstandcijfers zijn gecorrigeerd voor projectleegstand ook bevredigend maar liggen nog wel hoger dan het gemiddelde van de stad.

Tabel 10.5.1 Cijferoverzicht

		Bijlmer					Amsterdam			
		1994	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
Afbeelding 4.2.1	Woonduur (jaren)		8	10	10	10	15	14	14	14
Afbeelding 4.2.2	Vertrekkers uit buurt (% v/d inwoners)	35	32	32	34	26	17	17	17	13
Tabel 4.2.1	Wil (misschien) verhuizen (%)		54	50	46	57	36	41	41	41
Tabel 4.4.1	Algemeen oordeel (gemiddeld % positief)		51	58	61	59	80	75	77	77
Tabel 4.5.1	Beoordeling woon- en leefklimaat Bijlmermeer en andere buurten door Amsterdammers (rapportcijfer)		4,6	4,4	4,5	4,5	6,3	6,0	6,1	6,1
Tabel 4.5.3	Positieve artikelen in drie dagbladen (% v/d artikelen)		19	34	15	19				
Afbeelding 5.1.1	Woon- en leefklimaat buurt (rapportcijfers)		6,4	6,2	6,1	6,2	7,2	7,1	7,2	7,2
Tabel 5.2.4	Gemiddeld 'rapportcijfer' voor buurtvoorzieningen		6,9	6,7	6,5	6,4	7,3	7,1	7,2	7,2
Afbeelding 5.2.1	Woontevredenheid (% (zeer) tevreden)		79	79	77	72	90	86	89	89
Tabel 5.2.4	Tevredenheid buurtvoorzieningen ('rapportcijfer' over tevredenheid enkele voorzieningen)		6,9	6,7	6,5	6,4	7,3	7,1	7,2	7,2
Tabel 5.2.5	Tevredenheid fysieke voorzieningen in de openbare ruimte (gemiddeld % voldoende)		70	61	68	67	72	71	69	69
Afbeelding 5.2.3	Tevredenheid sociale kwaliteit (gemiddeld % positieve reacties op stellingen sociale kwaliteit)		51	52	53	46	56	50	53	53
Afbeelding 5.2.5	Medeverantwoordelijkheidsgevoel voor buurt (%)		72	73	81	71	85	84	77	77
Tabel 5.2.6	Onderhoud openbare ruimte algemeen (rapportcijfer)		6,1	6,0	6,3	6,2	6,8	6,8	6,8	6,8
Tabel 5.3.1	Aangiften delicten (per 1000 inwoners) (Bijlmer en regio Amsterdam/Amstelland)		201		204	150,7	127	130	145	117
Afbeelding 5.3.1	Slachtofferschap (% dat in eigen buurt de afgelopen 12 maanden slachtoffer is geworden van criminaliteit)		44	37	40	45	40	46	44	44
Tabel 5.3.3	Onveiligheidsgevoelens in flat (gemiddeld % dat zich vaak overdag en/of 's avonds onveilig voelt)		5	14	18	14	2		1	1

Tabel 5.3.3	Onveiligheidsgevoelens op straat (gemiddeld % dat zich vaak overdag en/of 's avonds onveilig voelt)	21	20	18	19	7	7	8	8
Afbeelding 5.3.3	Oordeel verkeersveiligheid in de buurt (% goed)	67	68	74	67	56	-	53	53
Tabel 5.3.7	Verloedering (gemiddeld % kenmerken die vaak voorkomen)	33	40	32	33	34	36	36	36
Tabel 5.3.9	Drugsoverlast (% komt vaak voor)	42	44	39	39	8	11	15	15
Afbeelding 6.1.1	Niet werkende werkzoekenden (% van de bevolking)	22	20	16	14	10	9	8	7
Tabel 6.1.1	Moeilijk en niet bemiddelbare werklozen (% v/d nww in fase 3 en 4)	70	72	76	76	58	64	69	67
Afbeelding 6.1.3	Minimuminkomen huishoudens (% < = 1900 /2000 netto p/m)	35	41	34		33		27	
Afbeelding 6.1.3	topinkomen (% > = 4000 of 4.250 netto p/m)	12	11	18	20	23		25	
Tabel 7.1.2	Tussentijdse schoolverlaters Bijlmermeer (% v/d leerlingen in schooljaren 94/95, 96/97 en 97/98))	5,9	5,5,	5,1	5,6	5,4	6,9	6,9	6,1
Tabel 7.1.5	Gemiddelde scores op eindtoets Basistoets Zuidoost en Amsterdam	530	530	531	531	530	531	532	532
Tabel 7.1.6	Slaagpercentage voortgezet onderwijs	94	90	98	98	84	83	85	85
Afbeelding 7.2.1	Jeugdcriminaliteit (% v/d jeugdige bevolking aangehouden door politie) wijkteams Flierbosdreef Ganzenhoef i.p.v. vernieuwingsgebied		112	114	114		85	90	90
Afbeelding 9.1.1	Woontevredenheid (% (zeer) tevreden) huurders Nieuw Amsterdam en andere Bijlmerbewoners Amsterdam = anderen in Bijlmer	77	73	73	66	89	85	72	67
Tabel 9.2.1	Mutatiegraad	16,8	16,5	14,6	15,6	9,6	11,3	10,2	7,9
Tabel 9.2.1	Verhuringen	14,2	17,3	13,5	16,4	10,2			
Tabel 9.2.2	Gem. leegstand niet verbeterde woningvoorraad	4,8	3,0	3,4	3,4	3,4			
Tabel 9.2.2	Gem. leegstand wel verbeterde woningvoorraad		1,3	0,9	1,1	1,1			
Afbeelding 9.2.1	Jaarresultaat (in milj.) guldens	-10,9	4,5	-1,0	4,9	4,8			
Tabel 9.2.4	Onderhoudskosten (% huur en vergoeding)	24	18	22	23	16	1	18	19
Tab18el 9.2.6	Huurderving huurachterstand zittende bewoners (% v/d moethuur)	3,9	2,7	2,4	2,8	2,8			

Bijlage 1 Categorieën personderzoek

Trefwoorden categorieën personderzoek:

A Ruimtelijke Vernieuwing

Fysiek, plannen, stedenbouw, architectuur, beton(rot), steen, esthetiek, sloop/ nieuwbouw, verkoop woningen, opzet wijken, project vernieuwing Bijlmer, volkshuisvesting, beleid woningbouwverenigingen, inspraak bij vernieuwingsoperatie.

B Woning Fysiek

Grootte woning, indeling woning, onderhoud woning.

C Woonomgeving

Onderhoud openbare ruimtes, ophalen vuilnis, schoonhouden van de straten, onderhoud groen gedeeltes, straatverlichting, wegdek, straatmeubilair, speelplaatsen/ tuinen, pis en poep, bekladding, reiniging, licht vandalisme.

D Bewoners/ Voorzieningen

Bijzondere groepen (verschillende etnische groepen/ illegalen), winkels, samenkomsten (leuk dan wel niet leuk), participatie, buurthuizen, feest/ festival (multiculti), gemeenschappelijke ruimtes, sociaal contact/ controle.

E Veiligheid/ Criminaliteit/ Overlast

Verloedering, junks/ dealers/ zwervers, drugs/ verslaving, politie, flatwachten/ burgersurveillance, kelderboxen, kansloze jongeren, vandalisme/ bedreigingen

F Werk/ Scholing/ Onderwijs

Werkloosheid, werkervaringsprojecten, informele economie (snorders, markt), arbeidsmarkt, verschil woon/ werk buurt, kwaliteit onderwijs.

G Politiek/ Ambtelijk

Politieke partijen, stadsdeel verkiezingen, zwart beraad allochtonen op hoge functies, ambtelijke reorganisaties, kritiek op politiek/ stadsdeelbestuur, dagelijks bestuur stadsdeel.

H Sfeertekeningen

Psychologische portretten, individuen

I Overig

Bijlage 2 Onderzoeksverantwoording bewonersenquête

In de bewonersenquêtes is een mix toegepast van twee ondervragingsmethoden: telefonisch en face to face. Uitzondering hierop is echter de bewonersenquête die in 1998 over geheel Amsterdam is gehouden. Deze werd niet door Van Dijk, Van Soomeren en Partners en het Amsterdams Bureau voor Onderzoek en Statistiek, maar door Bureau Onderzoek op Maat en Mediad uitgevoerd. In deze enquêtes werden geen face-to-face interviews gehouden, maar wel schriftelijk enquêtes verspreid.

Omdat bekend is dat bij een telefonische enquête bepaalde personen minder goed vertegenwoordigd zijn, is als extra veiligheidsmaatregel vervolgens ook nog gewerkt met face to face interviews. Via deze methode kan gericht gezocht worden naar bepaalde groepen die bij de telefonische ronde ondervertegenwoordigd zijn.

Er is daarom gekozen voor mondelinge benadering op locaties waarvan bekend is dat die groepen daar regelmatig komen (bijvoorbeeld koffiehuisen om Turkse mannen te bereiken, een bepaalde winkel om Ghanezen te bereiken, etc.).

De enquêteurs waren zelf van allochtone afkomst zodat de benadering makkelijker verloopt en het interview, indien nodig, in de eigen taal kan worden afgenomen.

Vanwege de hoge percentages allochtonen in de Bijlmermeer is hier gekozen voor een veel groter percentage face-to-face enquêtes dan in de Amsterdamse bevolkingsenquête

Tabel B2.1 Wijze van afname bewonersenquêtes (aantallen en percentages)

	absoluut				percentage							
	Bijlmermeer				Amsterdam		Bijlmermeer				Amsterdam	
	97	98	99	'00	97	98	97	98	99	00	97	98
telefonisch	195	274	239	275	1.135	997	46	65	54	70	87	75
face-to-face	228	133	203	118	175		54	35	46	30	13	
schriftelijk						332						25
	423	0	442	393	1.310	1.329	100	100	100	100	100	100

Vanwege de beschreven benaderingswijze is het voor de face-to-face interviews niet mogelijk een responsverantwoording te geven op dezelfde wijze als bij de telefonische interviews.

Tabel B2.2 Responsverantwoording telefonische enquêtes 1999 (aantallen en percentages)

	aantallen	percentage
1. Bruto steekproef:	1108	100
2. Kaderfout 1		
* stratificatie bereikt		
* geen gehoor	159	11
* antwoordapparaat	106	8
* in gesprek	62	4
* afgesloten nummer, informatietoon	80	6
* buiten doelgroep	12	1
* faxnummer	5	0
subtotaal	424	30
3. Kaderfout 2		
* afspraak maken, gemaakt	147	10
* juiste persoon langdurig afwezig	23	2
* juiste persoon niet in staat	59	4
* taalprobleem	101	7
* geen huishouden	12	1
* reeds ondervraagd	17	1
subtotaal	359	26
4. Weigering		
* weigering , geen interesse in onderwerp	100	7
* weigering, principieel	159	11
* weigering, te druk, geen tijd	85	6
subtotaal	344	25
5. Respons * geslaagd	275	20
6. Respons excl. Kaderfout 1 en 2	275	44

bron: O + S/bewonersenquêtes.

Representativiteit van de Bijlmermeer-steekproef

Uit eerdere steekproefnemingen is de moeilijkheid gebleken om in de Bijlmermeer voldoende allochtonen in de steekproef te krijgen. In de bevolkingsenquêtes in de Bijlmermeer werden daarom veel grotere aantallen face-to-face interviews gehouden dan gebruikelijk. Dit jaar is echter iets afgeweken van deze methode. In plaats van face to face interviews heeft men op straat allochtonen benaderd en hen gevraagd hun telefoonnummer te geven zodat zij later telefonisch benaderd konden worden. Tijdens de steekproefneming is de etnische verhouding per buurtcombinatie gecontroleerd.

In tabel B2.3 wordt de uiteindelijke verhouding tussen verschillende bevolkingsgroepen in de enquête vergeleken met die uit het bevolkingsregister.

Tabel B2.3 Etniciteit²² huishoudens in betrokken buurten en in de onderzoekspopulatie 2000 (absolute aantallen en percentage)

bevolkingsgroep	aantallen steekproef	percentages	
		steekproef	werkelijk
Nederlands	139	36	27
Surinaams	114	29	32
Antilliaans	24	6	8
Turks	2	1	1
Marokkaans	5	1	2
Zuid Europees	6	2	
overige geïndustrialiseerde landen	17	4	6
overige niet-geïndustrialiseerde landen	16	4	24
Ghanees	41	10	
Nederlands Indisch	5	1	
Pakistaans	21	5	
overigen	0	0	
weet niet	1	0	
Totaal	392	100	100

bron: O + S/bewonersenquête

In de gegevens uit het bevolkingsregister en die uit het onderzoek zijn de bewoners op een verschillende wijze ingedeeld, waardoor de kleinere bevolkingsgroepen in de steekproef niet afzonderlijk te vergelijken zijn met de werkelijke verhoudingen. Het totale percentage is echter wel juist. De verschillen tussen de steekproef en de werkelijke bevolkingssamenstelling van de Bijlmermeer komen goed overeen. De steekproef is representatief voor de bevolkingssamenstelling van de Bijlmermeer.

Noot 22 Etniciteit wordt in het bevolkingsregister als volgt gedefinieerd:

- 1 geboorteland persoon zelf als dit niet Nederland is
- 2 als persoon zelf in Nederland is geboren: geboorteland moeder
- 3 als persoon zelf en moeder in Nederland zijn geboren: geboorteland vader.

Omdat in de enquête niet gevraagd is welke van de ouders in welk land is geboren, alleen waar beide ouders zijn geboren, is etniciteit in enkele gevallen niet met 100% zekerheid te bepalen. In deze gevallen is uitgegaan van de bevolkingsgroep waartoe de respondent zich zelf vindt behoren. De verdeling in de werkelijke bevolking is overgenomen van de monitor 1997. De verhoudingen zullen nauwelijks zijn veranderd. In de definitieve versie worden cijfers van 1998 opgenomen.

Voortgangpercentages subdoelen en hoofddoelen

In de conclusies wordt per subdoel een percentage berekend van het subdoel dat sinds 1994 of sinds 1997 is bereikt. Dit gebeurt op basis van één of meer indicatoren uit de hoofdtekst. Als het gestelde doel nog net zo ver weg is als in het genoemde jaar, dan is het voortgangpercentage 0. Als het gestelde precies is bereikt, dan is dit percentage 100.

Voor de berekening dit percentage zijn verschillende methoden gebruikt, afhankelijk van het soort doelstelling en in hoeverre het doel in het eerste jaar al is bereikt.

- Als het doel is dat de situatie in de Bijlmer gelijk moet worden aan die in de hele stad, dan geeft het percentage aan welk deel van het verschil dat er in het eerste jaar was, in het laatste jaar al is ingelopen. Als de Bijlmerbewoners bijvoorbeeld in 1997 10% minder tevreden over iets waren en in 2000 nog slechts 8% minder dan in de hele stad, dan is $(10-8) / 10 = 20\%$ van het doel bereikt t.o.v. 1997. Als het verschil tussen de Bijlmer en de hele stad groter is geworden in plaats van kleiner dan krijgt het percentage een negatieve waarde.
- Als het doel is dat een cijfer van de Bijlmermeer naar een vastgesteld niveau moet stijgen of dalen, dan wordt het percentage van het verschil tussen de situatie in het eerste jaar en de te bereiken situatie in het laatste jaar berekend dat in 2000 is ingelopen. Deze berekening is vrijwel identiek aan de eerste berekening.
- Als de doelstelling alleen zegt dat iets in de Bijlmermeer moet stijgen of dalen en er geen vergelijkbare cijfers over heel Amsterdam beschikbaar zijn, dan drukt het voortgangpercentage eenvoudig de stijging of daling ten opzichte van de eerst bekende waarde uit. Als een subdoel bijvoorbeeld is dat het aantal ongelukken moet dalen en er 1994 100 ongelukken waren terwijl er in 2000 75 ongelukken waren, dan is het voortgangpercentage 25% t.o.v. 1994.
- Als de doelstelling al in het eerste jaar waar cijfers over zijn verzameld (bijna) is bereikt, kan de normale berekening leiden tot vertekenende cijfers. De Cito-score in de Bijlmer was in 1996 bijvoorbeeld 528, terwijl die in Amsterdam toen 530 was. In 1997 lagen beide CITO-scores 530, in 2000 lagen ze op respectievelijk 531 en 532. Volgens de normale berekening zou het voortgangpercentage in 1998 50% zijn t.o.v. 1996. Door het kleine beginverschil is dit percentage echter te willekeurig. Daarom is ervoor gekozen de Cito-score boven de 500 van de Bijlmer te delen op die van de hele stad (boven de 500) dus $31/32 = 97\%$. Ook bij soortgelijke gevallen is een dergelijke oplossing gevonden.

Bijlage 3 Tabellen

Tabel B3.1 Bevolkingsopbouw naar leeftijdsgroepen en sekse in de Bijlmermeer (per 1-1, absolute aantallen)

seks	man							vrouw						
leeftijd/jaartal	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
0-4 jaar	1.857	1.791	1.748	1.808	1.793	1785	1805	1.925	1.845	1.730	1.803	1.781	1784	1707
5-9 jaar	1.620	1.522	1.533	1.541	1.505	1515	1472	1.596	1.571	1.558	1.547	1.577	1548	1534
10-14 jaar	1.478	1.444	1.413	1.431	1.434	1414	1363	1.442	1.390	1.335	1.350	1.366	1380	1372
15-19 jaar	1.376	1.406	1.369	1.378	1.345	1317	1371	1.391	1.367	1.278	1.324	1.277	1346	1335
20-24 jaar	1.966	1.730	1.570	1.491	1.444	1393	1439	2.015	1.779	1.647	1.535	1.543	1469	1478
25-29 jaar	2.839	2.432	2.220	2.056	1.916	1799	1686	2.290	2.102	1.984	2.020	1.972	1869	1756
30-34 jaar	2.945	2.770	2.469	2.308	2.173	2049	1983	2.251	2.206	1.988	2.009	1.930	1862	1863
35-39 jaar	2.326	2.252	2.224	2.202	2.163	2109	2151	1.959	1.881	1.895	1.860	1.893	1878	1905
40-44 jaar	1.510	1.569	1.536	1.592	1.643	1734	1772	1.309	1.296	1.322	1.416	1.491	1584	1604
45-49 jaar	1.128	1.073	1.102	1.107	1.145	1143	1225	1.006	1.002	1.014	1.012	1.041	1042	1095
50-54 jaar	686	712	688	741	803	837	852	625	635	665	711	759	790	833
55-59 jaar	485	481	481	446	465	506	536	548	512	485	454	447	467	491
60-64 jaar	415	377	356	350	343	320	329	441	423	396	416	408	407	411
65-69 jaar	285	287	285	266	277	282	273	378	365	337	322	351	359	362
70-74 jaar	216	210	205	217	203	205	208	309	302	295	302	303	293	287
75-79 jaar	164	147	139	126	130	145	154	290	258	266	247	257	261	261
80+ jaar	165	161	160	149	150	146	134	520	501	463	460	436	441	420
totaal	21.461	20.364	19.498	19.209	18.932	18.699	18753	20.295	19.435	18.658	18.788	18.832	18.780	18714

Tabel B3.2 Bevolkingsopbouw naar leeftijdsgroepen en sekse in de Bijlmermeer (per 1-1, percentages)

seks	man							vrouw						
leeftijd/jaartal	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
0-4 jaar	8,7	8,8	9,0	9,4	9,5	9,6	9,6	9,5	9,5	9,3	9,6	9,5	9,5	9,1
5-9 jaar	7,5	7,5	7,9	8,0	7,9	8,1	7,8	7,9	8,1	8,4	8,2	8,4	8,2	8,2
10-14 jaar	6,9	7,1	7,2	7,4	7,6	7,6	7,3	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,4	7,3
15-19 jaar	6,4	6,9	7,0	7,2	7,1	7,0	7,3	6,9	7,0	6,8	7,0	6,8	7,2	7,1
20-24 jaar	9,2	8,5	8,1	7,8	7,6	7,5	7,7	9,9	9,2	8,8	8,2	8,2	7,8	7,9
25-29 jaar	13,2	11,9	11,4	10,7	10,1	9,6	9,0	11,3	10,8	10,6	10,8	10,5	10,0	9,4
30-34 jaar	13,7	13,6	12,7	12,0	11,5	11,0	10,6	11,1	11,4	10,7	10,7	10,2	9,9	10,0
35-39 jaar	10,8	11,1	11,4	11,5	11,4	11,3	11,5	9,7	9,7	10,2	9,9	10,1	10,0	10,2
40-44 jaar	7,0	7,7	7,9	8,3	8,7	9,3	9,4	6,4	6,7	7,1	7,5	7,9	8,4	8,6
45-49 jaar	5,3	5,3	5,7	5,8	6,0	6,1	6,5	5,0	5,2	5,4	5,4	5,5	5,6	5,9
50-54 jaar	3,2	3,5	3,5	3,9	4,2	4,5	4,5	3,1	3,3	3,6	3,8	4,0	4,2	4,5
55-59 jaar	2,3	2,4	2,5	2,3	2,5	2,7	2,9	2,7	2,6	2,6	2,4	2,4	2,5	2,6
60-64 jaar	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,7	1,8	2,2	2,2	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2
65-69 jaar	1,3	1,4	1,5	1,4	1,5	1,5	1,5	1,9	1,9	1,8	1,7	1,9	1,9	1,9
70-74 jaar	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5
75-79 jaar	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	1,4	1,3	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4
80+ jaar	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	2,6	2,6	2,5	2,4	2,3	1,2	2,3
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

bron: O + S.

Tabel B3.3 Bevolkingsopbouw naar leeftijdsgroepen en sekse in rest van Amsterdam (per 1-1, in aantallen)

seks	man							vrouw						
leeftijd/jaartal	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
0-4 jaar	19971	20187	19919	19756	19708	20073	20514	19129	19381	19016	18714	18802	19147	19703
5-9 jaar	16642	17092	17292	17555	17761	17846	17754	15743	16185	16572	16828	17053	17290	17213
10-14 jaar	14541	14804	15120	15137	15391	15934	16218	14094	14324	14438	14684	14841	15191	15482
15-19 jaar	14536	14424	14573	14797	14937	15272	15444	14575	14552	14484	14765	15085	15444	15538
20-24 jaar	27930	26031	23842	22496	21588	21970	21546	31805	30171	27932	26665	25759	26364	26097
25-29 jaar	41006	39656	38663	38036	37988	37634	36413	40919	40435	40314	40083	40025	39749	38976
30-34 jaar	40410	40786	40731	40073	39920	40157	40196	35062	36079	36185	36306	36325	36833	37153
35-39 jaar	31352	31874	32496	32634	33647	34898	35953	27431	28122	28772	29054	29774	30420	31320
40-44 jaar	25916	26060	26240	26465	26830	27664	28436	23291	23598	23759	24068	24375	25191	25716
45-49 jaar	23195	24026	25204	24061	23712	23823	24111	21593	22226	23286	22434	22193	22195	22450
50-54 jaar	17039	17238	17153	18954	20615	21581	22253	15797	16328	16353	18089	19646	20734	21359
55-59 jaar	14080	14346	14763	14853	15133	15552	15975	13892	13929	14148	14238	14580	14896	15367
60-64 jaar	12548	12387	12215	12062	12044	12370	12626	13898	13548	13244	13008	12720	12753	12782
65-69 jaar	11417	11182	10979	10745	10648	10453	10354	14622	14095	13630	13146	12740	12315	12023
70-74 jaar	10110	10221	9869	9487	9231	9071	8869	14758	14822	14210	13584	13220	12740	12209
75-79 jaar	7138	6903	7164	7136	7219	7251	7345	12516	11957	12177	12150	12035	12094	12125
80+ jaar	6857	6878	6838	6913	6903	6891	6812	18636	18614	18354	18097	17963	17820	7490 ¹
totaal	334688	334185	333061	331160	333275	338440	340819	347751	348366	346874	345906	347136	351176	353003

bron: O + S.

Tabel B3.4 Bevolkingsopbouw naar leeftijdsgroepen en sekse in rest van Amsterdam (per 1-1, in percentages)

sekse	man							vrouw						
leeftijd/jaartal	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
0-4 jaar	6,0	6,0	6,0	6,0	5,9	5,9	6,0	5,5	5,6	5,5	5,4	5,4	5,5	5,6
5-9 jaar	5,0	5,1	5,2	5,3	5,3	5,3	5,2	4,5	4,6	4,8	4,9	4,9	4,9	4,9
10-14 jaar	4,3	4,4	4,5	4,6	4,6	4,7	4,8	4,1	4,1	4,2	4,2	4,3	4,3	4,4
15-19 jaar	4,3	4,3	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,2	4,2	4,2	4,3	4,3	4,4	4,4
20-24 jaar	8,3	7,8	7,2	6,8	6,5	6,5	6,3	9,1	8,7	8,1	7,7	7,4	7,5	7,4
25-29 jaar	12,3	11,9	11,6	11,5	11,4	11,1	10,7	11,8	11,6	11,6	11,6	11,5	11,3	11,0
30-34 jaar	12,1	12,2	12,2	12,1	12,0	11,9	11,8	10,1	10,4	10,4	10,5	10,5	10,5	10,5
35-39 jaar	9,4	9,5	9,8	9,9	10,1	10,3	10,5	7,9	8,1	8,3	8,4	8,6	8,7	8,9
40-44 jaar	7,7	7,8	7,9	8,0	8,1	8,2	8,3	6,7	6,8	6,8	7,0	7,0	7,2	7,3
45-49 jaar	6,9	7,2	7,6	7,3	7,1	7,0	7,1	6,2	6,4	6,7	6,5	6,4	6,3	6,4
50-54 jaar	5,1	5,2	5,2	5,7	6,2	6,4	6,5	4,5	4,7	4,7	5,2	5,7	5,9	6,1
55-59 jaar	4,2	4,3	4,4	4,5	4,5	4,6	4,7	4,0	4,0	4,1	4,1	4,2	4,2	4,4
60-64 jaar	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6	3,7	3,7	4,0	3,9	3,8	3,8	3,7	3,6	3,6
65-69 jaar	3,4	3,3	3,3	3,2	3,2	3,1	3,0	4,2	4,0	3,9	3,8	3,7	3,5	3,4
70-74 jaar	3,0	3,1	3,0	2,9	2,8	2,7	2,6	4,2	4,3	4,1	3,9	3,8	3,6	3,5
75-79 jaar	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,1	2,2	3,6	3,4	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4
80+ jaar	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	1,3	2,0	5,4	5,3	5,3	5,2	5,2	2,6	4,3
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

bron: O + S

Tabel B3.5 Etniciteit in de Bijlmermeer (per 1-1, in aantallen)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Nederlands	8.773	7.927	7.504	7.182	6.994	6.696	6.648
Surinaams	14.133	13.952	13.586	13.648	13.557	13.401	13.507
Antilliaans (incl. Arubaans)	3.424	3.242	3.195	3.177	3.191	3.409	3.523
Turks	689	605	507	454	405	382	360
Marokkaans	871	813	701	647	637	659	632
Zuid-Europees	798	753	663	665	634	654	654
overige niet-geïndustrialiseerde landen	10.907	10.572	10.107	10.423	10.595	10.803	10.743
overige geïndustrialiseerde landen	2.125	1.914	1.767	1.651	1.557	1.475	1.400
totaal	41.720	39.778	38.030	37.847	37.570	37.479	37.467

bron: O + S.

Tabel B3.6 Etniciteit in rest Amsterdam (per 1-1, in aantallen)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Nederlands	415.007	410.922	405.331	401.493	397.430	396.980	393.379
Surinaams	53.571	54.907	55.770	56.134	56.496	57.956	58.253
Antilliaans (incl. Arubaans)	7.091	7.212	7.220	7.324	7.395	7.874	8.100
Turks	30.207	30.371	30.501	30.368	31.374	32.675	33.571
Marokkaans	45.176	46.317	47.146	48.184	50.002	52.349	54.411
overig Zuid-Europees	15.214	15.351	15.616	15.476	15.710	16.218	16.412
overige niet-geïndustrialiseerde landen	45.968	47.731	49.479	50.689	53.881	58.129	61.445
overige geïndustrialiseerde landen	68.843	68.348	67.515	65.581	66.249	67.435	68.251
totaal	681.068	681.159	678.578	675.249	678.537	689.616	693.822

bron: O + S.

Tabel B3.7 Huishoudensamenstelling in de Bijlmermeer (per 1-1, in aantallen)

jaartal	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
(echt)paar zonder kinderen	1.412	1.347	1.168	1.074	1.012	972	969
(echt)paar met thuiswonend(e) kind(eren)	2.027	1.910	1.703	1.610	1.526	1.458	1.453
éénouder met thuiswonend(e) kind(eren)	2.284	2.534	2.763	3.014	3.106	3.008	2.987
alleenwonende	5.796	5.832	6.089	6.157	6.194	5.933	6.055
alleenstaande met éénouder	943	935	1.001	1.009	990	1.058	1.083
twee alleenstaanden	1.788	1.718	1.732	1.726	1.638	1.648	1.628
drie of meer alleenstaanden	594	533	505	528	542	585	554
overig	1.665	1.395	1.131	1.027	1.037	1.038	1.043
totaal	16.509	16.204	16.092	16.145	16.045	15.700	15.772

bron: O + S.

Tabel B3.8 Huishoudensamenstelling in rest van Amsterdam (per 1-1, in aantallen)

jaartal	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
(echt)paar zonder kinderen	44.768	44.075	42.853	42.296	41.588	41.072	43.069
(echt)paar met thuiswonend(e) kind(eren)	40.841	40.905	40.222	39.758	39.603	39.522	39.453
éénouder met thuiswonend(e) kind(eren)	24.114	24.894	25.684	26.598	26.926	27.393	28.013
alleenwonende	151.927	155.459	158.498	159.755	161.407	162.581	164.043
alleenstaande met éénouder	8.362	8.800	9.356	9.783	10.241	10.931	11.474
twee alleenstaanden	37.854	38.530	39.395	40.383	41.472	42.965	43.069
drie of meer alleenstaanden	8.454	8.272	8.125	7.967	8.065	8.529	8.421
overig	14.404	13.365	12.419	11.334	11.221	11.530	11.830
totaal	330.724	334.300	336.552	337.874	340.523	344.523	346.855

bron: O + S.

Tabellen bij hoofdstuk 4: Doorstroom inwoners en Imago

Tabel B3.9 Gemiddelde woonduur in buurt (in aantal jaren)

	Bijlmermeer	Amsterdam
gemiddelde woonduur 1997	8	15
gemiddelde woonduur 1998	10	14
gemiddelde woonduur 1999	10	14
gemiddelde woonduur 2000	10	

bron: bewonersenquête.

Tabel B3.10 Aantal vertrekkers uit de buurt (maar niet uit Amsterdam) op totaal aantal buurtbewoners per jaar²³

		Bijlmermeer aantal	%	rest Amsterdam aantal	%
	aantal bewoners	41.720		681.067	
	aantal vertrekkers uit buurt	9.930	24%	79.084	12%
	aantal vertrekkers uit stad	4.500	11%	37.098	5%
1994	totaal vertrekpercentage	14.430	35%	116.182	17%
	aantal bewoners	39.778		681.159	
	aantal vertrekkers uit buurt	9.125	23%	73.755	11%
	aantal vertrekkers uit stad	3.929	10%	36.152	5%
1995	totaal vertrekpercentage	13.054	33%	109.907	16%
	aantal bewoners	38.030		678.578	
	aantal vertrekkers uit buurt	7.743	20%	71.424	11%
	aantal vertrekkers uit stad	3.881	10%	41.851	6%
1996	totaal vertrekpercentage	11.624	31%	113.275	17%
	aantal bewoners	37.847		675.249	
	aantal vertrekkers uit buurt	8.555	23%	72.073	11%
	aantal vertrekkers uit stad	3.436	9%	37.724	6%
1997	totaal vertrekpercentage	11.991	32%	109.797	16%
	aantal bewoners	37.764		680.411	
	aantal vertrekkers uit buurt	8.666	23%	73.004	11%
	aantal vertrekkers uit stad	3.470	9%	38.407	6%
97/98 ²⁴	totaal vertrekpercentage	12.136	32%	111.411	16%
	aantal bewoners	37.479		689.616	
	aantal vertrekkers uit buurt	8.879	24%	78.859	11%
	aantal vertrekkers uit stad	3.903	10%	40.033	6%
98/99	totaal vertrekpercentage	12.782	34%	118.892	17%
	aantal bewoners	37467		693.822	
	aantal vertrekkers uit buurt	6544	17,5	58.804	8,5
	aantal vertrekkers uit stad	3319	8,8	34.196	4,9

Noot 23 In de statistieken is vertrek overigens niet op wijkniveau gedefinieerd, maar op buurtniveau. Dit betekent dat degenen die binnen de Bijlmer naar een andere buurtcombinatie verhuizen door ons als vertrekkers worden geregistreerd, terwijl zij feitelijk binnen het Bijlmergebied blijven wonen.

Noot 24 Om de Bijlmermonitor vroeger in het jaar te kunnen opleveren is ervoor gekozen om vanaf 1998 niet meer kalenderjaren te nemen, maar de periode van juli tot juli. Dit betekent wel dat er een overlap zit tussen de cijfers van 1997 en 97/98.

1999/
2000 **totaal vertrekpercentage** **9863** **26,3** **92.700** **13,4**
bron: O + S.

Tabel B3.11 **Wil verhuizen naar andere buurt of woonplaats (percentage)**

	Bijlmermeer				Amsterdam	
	1997	1998	1999	2000	1997	1998
ja	52	65	40	52	55	54
geen voorkeur	29	8	10	8	12	15
nee	20	27	50	40	33	31

bron: bewonersenquête.

Tabel B3.12 **Aantal woningzoekenden op het totale woningbezit woningcorporaties**

Bijlmermeer	1995	1996	1997	1998	1999	2000
woningbezit	12.311	12.682	10.577	10.292	9.179	
aantal nieuwe inschrijvingen bij Nieuw Amsterdam	3.426	3.283	3.258	2.770	2.808	
index % woningzoekenden	28	26	31	27	31	
Amsterdam (incl. Bijlmermeer)	1995	1996	1997	1998	1999	
woningbezit	194.684	198.842	205.181	205.515	207.006	
abonnees woonkranten		63.642	80.625	93.841		
percentage abonnees woonkranten		32	39	46	0	
nieuw ingeschreven starters		40.452	24.007	35.396		
index nieuw ingeschreven starters		20	12	17	0	

bron: 4e kwartaalrapportages 1996 en 1997 Nieuw Amsterdam, rapportage Woonruimteverdeling Amsterdam 1997 en gegevens van de Federatie van Woningcorporaties.

Tabel B3.13 Ontwikkeling 1995-1997 aantal artikelen en totaal aantal woorden per krant

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	totaal
Algemeen dagblad	art.	2	3	8	5	24	28	70
	woorden	1.174	1.348	4.110	1.114	5.373	8942	13.119
	woorden p. art.	587	449	514	223	224	319	312
Parool	art.	7	15	17	23	6	53	121
	woorden	4.043	13.578	13.520	12.509	3.151	34893	81.694
	woorden p. art.	578	905	795	544	525	658	675
De Volkskrant	art.	13	34	43	59	10	20	179
	woorden	7.272	27.351	31.719	48.368	4.311	5521	119.021
	woorden p. art.	559	804	738	820	431	276	696
totaal	art.	22	52	68	87	40	101	370
	woorden	12.489	42.277	49.349	61.991	12.835	49.356	228.297
	woorden p. art.	568	813	726	713	321	489	617

bron: personderzoek DSP

Tabel B3.14 Woonsituatie van woningzoekenden bij Nieuw Amsterdam (percentage op 31-12)

woont in ..	1995	1996	1997	1998	1999
woning Nieuw Amsterdam	36	34	38	40	41
andere woning	64	66	62	60	59
totaal	100	100	100	100	100

bron: 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam.

Tabel B3.15 Woon- en leefklimaat eigen buurt (gemiddeld rapportcijfer)

	Bijlmermeer	Amsterdam
beoordeling 1997	6,4	7,2
beoordeling 1998	6,1	7,1
beoordeling 1999	6,1	7,2
beoordeling 2000	6,2	

bron: bewonersenquête.

Tabellen bij hoofdstuk 5: Leefbaarheid

Tabel B3.16 Grondgebruik (percentage van het grondoppervlak volgens CBS-indeling)

	Bijlmermeer				rest Amsterdam			
	1994	1996	1999	2000	1994	1996	1999	2000
woongebied (incl. buurt- voorzieningen)	3.227.740	3.066.989	3.162.433	-	44.949.977	45.470.614	45.630.539	-
groenvoorzie- ningen	799.443	790.751	780.443	-	22.953.431	23.752.556	24.568.565	-
volkstuint, schoolwerk- tuin, kinder- boerderij	0	0	0	-	3.542.192	3.503.301	3.410.311	-
park/plantsoen	741.008	732.316	721.392	-	9.116.265	9.602.312	9.494.309	-
anders	58.435	58.435	59.051	-	10.294.974	10.646.942	11.663.946	-
water	246.728	246.771	262.501	-	42.502.550	53.172.682	53.478.347	-
vuilstortplaat- sen e.d.	0	0	0	-	2.137.558	2.118.556	2.114.785	-
wegen/spoor, tram en me- trobanen	567.473	544.530	593.158	-	10.629.682	11.001.259	12.689.627	-
bedrijfsterrein	392.134	405.899	365.005	-	28.042.545	27.885.934	28.922.405	-
culturele, sociale, medi- sche, onder- wijsvoorzie- ning	60.112	60.112	33.905	-	4.067.330	4.144.970	4.167.908	-
overheid, dienstverle- nend bedrijf	332.023	345.788	331.100	-	3.816.101	3.612.183	3.763.914	-
anders	0	0	0	-	20.159.114	20.128.782	20.990.583	-
bouwterrein	106.904	276.447	218.084	-	10.773.017	10.481.428	13.596.623	-
agrarischna- tuurlijk terrein	80.953	89.990	36.210	-	34.170.120	33.115.961	32.441.275	-
braakliggend terrein en strekdammen	80.953	81.298	28.194	-	3.362.941	3.207.444	2.757.174	-
anders	0	8.692	8.016	-	30.807.179	29.908.517	29.684.101	-
totaal	5.421.376	5.421.376	5.417.835	-	196.158.879	206.998.989	213.442.165	-

Tabel B3.17 Woontevredenheid (percentage (zeer) tevreden)

	Bijlmermeer	Amsterdam
algehele tevredenheid 1997	79	90
algehele tevredenheid 1998	79	86
algehele tevredenheid 1999	77	89
algehele tevredenheid 2000	72	

bron: bewonersenquêtes.

Tabel B3.18 Sociale kwaliteit (gemiddeld percentage positieve reacties op stellingen)

	1997	1998	1999	2000
Bijlmermeer	51	52	53	46
Amsterdam	56	50	53	

bron: bewonersenquête 1997.

Tabel B3.19 Gehechtheid en medeverantwoordelijkheid voor de buurt (% ja-zeggers)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
gehecht	59	67	69	65	74	71	73
medeverantwoordelijk	72	73	81	71	85	84	77

bron: bewonersenquête 1997.

Tabel B3.20 Ontwikkeling in het onderhoud van de openbare ruimte (percentage)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
verbeterd	33	37	47	43	46	43	47
gelijk	41	38	33	33	39	41	37
verslechterd	26	25	20	24	16	15	16

bron: bewonersenquêtes.

Tabel B3.21 Aangiften en misdrijven van delicten in Bijlmermeer en politieregio Amsterdam (per 1000 inwoners)

	Bijlmermeer			Amsterdam/Amstelland		
	2000	1999	1998	2000	1999	1998
diefstal/inbraak woning	609	558	456	8.586	8.100	8.062
overval woning	22	14	33	79	92	112
diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis	176	317	373	1.968	2.714	3.904
diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	2.158	1.844	1.233	29.238	24.305	22.864
diefstal van motorvoertuigen	276	340	326	4.818	4.910	6.139
brom-/snor-/fietsdiefstal	235	352	291	9.185	10.750	11.229
zakkenrollerij	309	352	242	15.375	16.576	14.546
straatroof	571	683	516	4.330	3.947	4.055
diefstal overige voertuigen	87	106	63	2.179	2.086	2.999
zedenmisdrijf	51	49	49	766	711	783
moord/doodslag	10	10	9	47	30	61
poging tot moord	71	45	50	497	408	444
misdrijven openbare orde	38	32	26	862	741	740
bedreiging	184	205	175	2.179	2.157	2.158
mishandeling	344	322	248	4.252	3.766	3.775
misdrijven tegen openbaar gezag *	75	71	56	1.326	998	915
ov. misdrijven tegen de persoonlijke integriteit	56	46	37	555	605	592
overige diefstallen	424	498	416	17.996	15.562	15.553
drugsoverlast	118	103	67	949	765	763
vernietiging/zaakbeschadiging	404	432	278	10.806	9.802	10.806
overval	38	17	38	435	389	403
diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	326	346	351	10.656	9.344	8.786
winkeldiefstal	757	801	738	5.115	5.335	5.677
drugshandel	195	122	190	1.481	1.627	1.945
fraude en bedrog	72	115	121	954	1.001	944
kinderporno	1	0	0	7	9	3
mensenhandel	0	0	0	26	22	11
discriminatie	0	1	0	32	37	42
overige misdrijven	4	3	3	74	60	35
alcoholmisdrijven	118	118	92	2.887	3.933	4.075
overige verkeersmisdrijven	100	93	64	4.103	3.961	3.390
totaal aangiften	5.645	5.795	4.550	104.238	98.458	97.708

totaal aantal inwoners	37467	37467	37479	889622	880079	874946
totaal aantal woningen	17.321	17.321	17.429	437306	432025	428870

bron: aangiftecijfers politie Amsterdam-Amstelland

Tabel B3.22Jeugdige arrestanten (12 t/m 17 jaar) wijkteams Flierbosdreef en Ganzenhoef

	Bijlmermeer	Amsterdam Amstelland
diefstal/inbraak woning	4	42
overval woning	0	3
diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis	0	9
diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	2	215
diefstal van motorvoertuigen	4	104
brom-/snor-/fietsdiefstal	18	275
zakkenrollerij	6	63
straatroof	80	365
diefstal overige voertuigen	0	32
zedenmisdrijf	3	71
moord/doodslag	5	33
misdrijven openbare orde	31	276
bedreiging	6	114
mishandeling	17	105
misdrijven tegen openbaar gezag	4	51
ov. misdrijven tegen de	1	62
overige diefstallen	17	164
drugsoverlast	1	21
vernietiging/zaakbeschadiging	13	189
overval	0	43
diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	13	108
winkeldiefstal	135	796
drugshandel	10	43
fraude en bedrog	4	50
kinderporno	0	0
mensenhandel	2	2
discriminatie	0	0
vuurwapencriminaliteit	15	83
overige misdrijven	7	7
alcoholmisdrijven	2	11
overige verkeersmisdrijven	20	103
totaal aantal arrestaties	420	3.440
totaal aantal jeugdigen in de leeftijd 12 t/m 17 jaar	4.153	39.428

bron: politie Amsterdam-Amstelland; afdeling Onderzoek en Statistiek

Tabel B3.23 Slachtofferschap (percentage dat in eigen buurt de afgelopen 12 maanden slachtoffer is geworden van criminaliteit²⁵).

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
bedreiging	10	10	6	10	6	7	9
mishandeling	3	3	3	4	1	2	1
diefstal portemonnee	8	10	6	7	5	6	6
woninginbraak	11	9	6	13	7	7	6
vernieling	11	10	10	10	13	19	16
diefstal van auto	7	14	7	9	4	3	2
diefstal uit auto	36	41	30	30	16	17	14
fietsendiefstal	15	16	17	24	15	18	16
ander misdrijf	3	4	5	5	2	4	3
één of meer misdrijven	44	37	40	45	40	46	44

bron: bewonersenquêtes.

Tabel B3.24 Overlast door jongeren (percentage dat 'vaak' overlast ondervindt)

	Bijlmermeer	Amsterdam
1997	21	17
1998	22	20
1999	24	19
2000	23	

bron: bewonersenquêtes.

Noot 25 Overigens wordt erop gewezen dat het slachtofferschap van objectgerelateerde delicten (hier auto's en fietsen) wordt berekend op basis van het aantal *objecten* in plaats van het aantal *personen* dat slachtoffer geworden is. Dus: in het x-aantal auto's waarover de respondenten in totaal beschikken, is er x keer ingebroken, sommigen zijn meer dan één keer slachtoffer van dit delict geworden.)

Tabel B3.25 Oordeel verkeersveiligheid in de buurt (percentage)

	Bijlmermeer				Amsterdam ²⁶	
	1997	1998	1999	2000	1997	1999
(zeer) goed	67	67	74	67	56	53
niet goed, niet slecht	26	17	15	22	22	27
(zeer) slecht	7	14	12	11	22	20

bron: bewonersenquêtes.

Tabel B3.27 Oordeel aantal veilige fietspaden en veiligheid oversteekplaatsen voor voetgangers (percentage voldoende)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
veilige oversteekplaatsen voor voetgangers	76	65	67	67	64	66	66
veilige fietspaden	71	70	77	76	59	59	58

bron: bewonersenquêtes

Tabellen hoofdstuk 6: Economie en Werk

Tabel B3.28A Niet werkende werkzoekenden (nww-ers) als percentage van de bevolking Bijlmermeer en Amsterdam (op 31 december)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Bijlmermeer	22	23	23	20	16	14	16
Amsterdam	11	11	11	10	9	8	10

Tabel B3.28B Niet werkende werkzoekenden (nww-ers) absolute aantallen (op 31 december)

	1996	1997	1998	1999	2000
Bijlmermeer	8571	8695	7669	6019	5097
Amsterdam	83356	83951	75260	66485	59233

Noot 26 In de bewonersenquête die in Amsterdam is gehouden is geen vraag naar de verkeers(on)veiligheid gesteld.

Tabel B3.28C Beroepsbevolking

	1996	1997	1998	1999	2000
Bijlmermeer	26.689	26.428	29.283	25.921	26.115
Amsterdam	511.046	509.562	521.710	521.421	525.826

Tabel B3.29 Ingeschrevenen bij arbeidsbureau naar afstand tot de arbeidsmarkt in de Bijlmermeer (op 31 december)

	Bijlmer				A'dam		Zuidelijk N-Holland			
	1997	1998	1999	2000	1999	2000	1997	1998	1999	2000
fase 1 (direct bemiddel- baar)	675	791	684	592	10.753	8.639	26.704	21.097	16.023	13.150
fase 2: (kort (cur- sus)trajec t nodig)	1.360	693	277	124	3.384	2.105	11.863	6.854	3.735	3.039
fase 3: (lang (cur- sus)trajec t nodig)	2.809	1.854	1280	873	12.478	8.752	23.598	19.465	16.077	10.674
fase 4: (onbe- middel- baar)	2.279	2.377	2.612	2.642	32.206	33.108	39.684	41.076	41.253	39.228
fase nader te bepalen	22	165	208	342	3.518	3.907	2.027	3.679	4.251	6.774
overig:	79	26	40	29	-	-	4.946	1.803	1.488	924
totaal	7.224	5.906	5.101	4.602	62.339	56.511	108.822	93.974	82.827	73.789

bron: Arbeidsvoorziening Zuidelijk Noord-Holland.

Tabel B3.30 Uitkeringsgerechtigden in Bijlmermeer en rest Amsterdam (absoluut, per 1-1)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Bijlmermeer	8.806	8.571	8.695	7.669	6.019	5.097	8.383
rest Amsterdam	77.666	74.785	75.256	67.591	60.466	54.136	45.089

bron: O + S.

Tabel B3.31 Verwachting werklozen binnen twee jaar baan te hebben

	1997	1998	1999	2000
Bijlmermeer	59	79	88	85

bron: O + S.

Tabel B3.32 Verwachte arbeidspositie over vijf jaar (percentage)

	Bijlmermeer				Amsterdam		
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999
beter	68	65	71	67	51	58	56
hetzelfde	27	27	24	32	36	36	40
slechter	5	8	5	1	7	6	4

bron: bewonersenquêtees

Tabel B3.33 Onderwijsaanbod in het Vernieuwingsgebied en Zuidoost als geheel in 1999

	Bijlmer	Zuidoost
openbare basisscholen	4	14
oecumenische basisscholen	4	10
evangelische basisschool	1	2
hindoeïstische basisschool	1	1
islamitische basisschool	1	1
overige basisscholen ¹	-	3
VO/VMBO school	1	4
speciaal onderwijs ²	-	5

bron: Amsterdamse scholengids

1 Algemeen bijzonder, protestants-christelijk en rooms-katholiek onderwijs.

2 Geïntegreerd speciaal onderwijs (2), school voor langdurig zieke kinderen, school voor lichamelijk gehandicapte kinderen en een school voor meervoudig gehandicapte kinderen.

Tabellen bij hoofdstuk 9: Nieuw Amsterdam

Tabel B3.34 Woontevredenheid (percentage (zeer) tevreden)

	Nieuw Amsterdam	Bijlmermeer overig ²⁷
algehele tevredenheid 1997	80	90
algehele tevredenheid 1998	73	85
algehele tevredenheid 1999	73	72
algehele tevredenheid 2000	66	76

bron: bewonersenquête Bijlmermeer

Tabel B3.35 Volkshuisvestingsgegevens 1 (absolute aantallen per 31-12)

		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
andere woningbouwverenigingen Amsterdam	aantal woningen ²⁸	195.697	194.684	198.842	205.181	205.515	207.006	206.531
	vergunningen (verhuringen) ²⁹		16.179	14.902	15.431	15.815		
Nieuw Amsterdam	aantal woningen	12.717	12.759	³⁰ 12.113	11.961	10.689	9.179	10.843
	verhuringen	1.743	2.548	2.107	1.757	1.440	1.508	987
	mutaties totaal	2.067	2.186	2.023	1.742	1.498	1.429	936
	leegstand totaal	860	613	442	294	356	246	312

bronnen: 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam, Rapportage Woonruimteverdeling Amsterdam 1997, Amsterdamse Federatie van Woningbouwcorporaties.

Noot 27 Tenzij anders aangegeven, betreft 'Bijlmer overig' respondenten die een koopwoning bezitten of huren van een andere woningbouwvereniging of van een particulier.

Noot 28 De stijging van het aantal woningen van de Amsterdamse woningbouwcorporaties is voor een groot deel te verklaren door de toetreding door woningbouwcorporatie Ons Huis in 1997.

Noot 29 In stadsdeel Zuidoost zijn geen vergunningen nodig voor het betrekken van een woning. De Andere corporaties in dit stadsdeel dan Nieuw Amsterdam melden hun verhuringen echter wel bij de stedelijke woningdienst, die zijn dus wel in dit cijfer opgenomen

Noot 30 Het gaat hier om vergunningen voor woningen die niet langdurig hebben leeggestaan
Dit aantal is inclusief de laagbouw woningen van Kantershof. In de 4e kwartaalrapportage van Nieuw Amsterdam wordt vermeld dat in 1996 ruim 200 van deze woningen zijn verkocht, in 1997 werden hier ruim 450 woningen verkocht.

Tabel B3.36 Mutatiegraad per soort bezit Nieuw Amsterdam, doelstellingen
Saneringsaanvraag en stand van zaken 31-12

	doelstelling	1998	1999	2000
gestapelde nieuwbouw	10	1,0	3,8	
eengezinswoningen	7			
verbeterde hoogbouw	12	9,0	9,1	7,5
niet verbeterde voorraad	16	15,2	15,6	10,1

bron: Nieuw Amsterdam

Tabel 4.3.7 Geboorteland van nieuwe huurders Nieuw Amsterdam en inwoners in heel Amsterdam³¹ (percentage)

geboorteland	nieuwe huurders Nieuw Amsterdam					inwoners Amsterdam			
	1996	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
Nederland	28	27	24	26	-	74	73	73	-
Suriname en Nederlandse Antillen	37	34	42	40	-	7	7	7	-
elders	35	39	31	34	-	19	20	20	-
totaal	100	100	100	100	-	100	100	100	-

bron: 4e kwartaalrapportage Nieuw Amsterdam, O + S.

Tabel B3.38 Resultaten (in 1000 guldens)

		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
NA	jaarresultaat	-10.922	-4.912	-1.532	4.512	-1.034	4.884	-4.814
	onderhoudskosten	25.900	23.377	24.267	21.798	25.105	25.249	19.853
	huren en vergoedingen	109.507	110.963	117.625	117.931	116.419	110.928	114.202
	onderhoud als % huren en vergoedingen	24	21	21	18	22	23	17
AC	onderhoudskosten per VerHuurEenheid	-	1.379	1.252	1.338	1.428	1.543	-
	huren en vergoedingen per VHE	-	6.357	6.788	7.095	7.941	8.240	-
	onderhoud als % huren en vergoedingen	-	22	18	19	18	19	-

NA = Nieuw Amsterdam

AC = Alle Amsterdamse corporaties

bron: Jaarverslagen Nieuw Amsterdam.

Noot 31 Aangezien cijfers over het geboorteland van de Amsterdamse woningzoekenden niet beschikbaar zijn, zijn hier de cijfers van alle inwoners van Amsterdam gebruikt. Het is goed denkbaar dat het percentage woningzoekenden dat niet in Nederland is geboren hoger is dan dat van de hele Amsterdamse bevolking.

Tabel B3.39 Consumentenprijsindex (cijfers januari)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
1995 = 100	98,2	100,0	100,6	102,8	104,7	107,0	109,1
1994 = 100	100,0	101,8	102,4	104,7	106,6	109,0	111,1

bron: CBS internetsite www.cbs.nl/cijfers/kerncijfers

Tabel B3.40 Huurderving per 31-12: huurachterstanden (totaal in 1000 gulden)

		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
in 1000 gulden	zittende bewoners	4.713	4.326	3.606	3.375	3.178	3.428	2.422
	vertrokken huurders	14.394	14.718	11.473	11.866	11.703	12.045	-
	<u>totaal</u>	19.107	19.044	15.079	15.441	14.881	15.473	-
moethuur (in milj. gulden)		120,48	124,91	139,50	127,21	130,86	124,45	-
% v/d moethuur	zittende bewoners	3,9	3,5	2,6	2,7	2,4	2,8	-
	vertrokken huurders	11,9	11,8	8,2	9,3	8,9	9,7	-
	<u>totaal</u>	15,9	15,2	10,8	12,1	11,4	12,4	-

bron: 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam.

Tabel B3.41 Gemiddelde onderhoudsuitgaven (in gulden per woning c.q. per mutatie³²)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
klachtenonderhoud	341	406	396	351	397	421	477
mutatie-onderhoud ³³ (bij verhuizing)	965	1.036	990	975	1.078	1.855	1723
vandalisme	57	71	57	60	63	90	-

bron: bijlagen 4e kwartaalrapportages Nieuw Amsterdam.

Noot 32 Deze cijfers komen uit de bijlagen van de 4e kwartaalrapportages. Voor 1997 cijfers uit bijlagen 2-7, 2-1 en 2-8 gebruikt.

Noot 33 Bij dit type onderhoud worden de kosten per mutatie weergegeven in plaats van per woning.